

Tutkinnosta työelämään
Yliopistojen kandipalautteen sekä maisteri- ja tohtoriuraseurantakyselyjen 2018 tulokset

Tuija Koivunen

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry, Finlands universitetsrektorers råd UNIFI rf

Pohjoinen Makasiinikatu 7 A 2, 00130 Helsinki
www.unifi.fi

Sisällysluettelo

Esipuhe.....	3
Tiivistelmä: keskeiset tulokset.....	6
Johdanto.....	8
Aineistot ja menetelmät.....	10
Kandipalaute.....	13
Maistereiden uraseuranta.....	36
Tohtoreiden uraseuranta	55
Yhteenveto	82
Lähteet	84
Liitteet	85

Esipuhe

Palautteella on keskeinen rooli yliopistojen laatutyössä. Sitä kootaan monenlaisilta sidosryhmiltä, niin läsnäolevilta opiskelijoilta, alumneilta kuin muiltakin sisäisiltä ja ulkoisilta sidosryhmiltä. Sitä kootaan yliopistojen omien palautekanavien kautta ja yhä useammin myös yliopistojen ja eri toimijoiden yhteistyönä. Yhteistyö antaa mahdollisuuden tehostaa palautteenkeruuta sekä tarkastella ja hyödyntää saatua palautetta laajasti, eri yliopistojen tai tieteenalojen erityispiirteiden näkökulmasta tai kokonaisuutena kansallisen yliopistokoulutuksen näkökulmasta.

Suomen rehtorien neuvosto UNIFI ry. ja sen yhteydessä toimiva palauteryhmä koordinoi yliopistojen yhteistyötä valtakunnallisten Kandipalaute ja Uraseuranta palautekyselyjen osalta. Palauteryhmä, joka on toiminut vuodesta 2018 lähtien, on kiinnittänyt huomiota erityisesti kootun palautetiedon hyödyntämiseen. Siitä osoituksena on tämä raportti, jonka tarkoitus on toisaalta jatkaa yliopistojen työelämä- ja urapalveluiden Aarresaari-verkoston arvokasta uraseurantakyselyiden raportointiperinnettä¹ ja toisaalta luoda pohjaa kandipalautekyselyn tuottaman, aiempaa monipuolisemman palautetiedon tarkastelulle.

Kandipalautekyselyä² on kehitetty vuodesta 2011 alkaen, jolloin toteutettiin valtakunnallisen kandidaatiksi valmistuvien kyselyn pilotti. Kysely otettiin käyttöön 2013 ja sen sisältö uudistettiin 2017 Helsingin yliopiston luoman HowULearn-opiskelijakyselyn³ pohjalta. Kyselyssä on laaja, opiskelijan omaa opiskelua ja oppimista tarkasteleva osio sekä 13 koulutuksen laatua indikoivaa kysymystä, joiden tulokset vaikuttavat Opetus- ja kulttuuriministeriön yliopistoille myöntämään rahoitukseen. Rahoitukseen vaikuttavat kysymykset ovat tulleet tutuksi yliopistoissa, mutta HowULearn-osion tuloksia ei ole osattu vielä hyödyntää riittävästi. Tämä raportti tarkastelee rahoitusmallikysymysten sekä HowULearn-osion tuloksia ja niiden suhdetta toisiinsa, ja antaa näin uusia näkökulmia kandipalautetiedon aiempaa kattavampaan käsittelyyn ja hyödyntämiseen.

Uraseurantakyselyiden historia on toisenlainen. Yliopistojen yhteinen Aarresaariverkosto on koostunut ja raportoinut sekä maisteriksi että tohtoriksi valmistuneiden uratietoa jo vuodesta 2004 lähtien. Uraseurantakyselyiden tuottamaa palautetietoa on hyödynnetty yliopistoissa mm. opiskelijoiden uraohjauksessa, opetussuunnitelmatyössä, alumnitoiminnan kehittämisessä sekä viestinnässä ja

¹ <https://www.aarresaari.net/uraseuranta>

² <https://kandipalaute.fi/fi>

³ <https://guide.student.helsinki.fi/fi/artikkeli/unihow-jarjestelma-ja-howulearn-kysely>

markkinoinnissa. Vuodesta 2017 alkaen tietyt, alumniensa työllistymisen laatua ja koulutuksen kehittämää osaamista kuvaavat kysymykset ovat toimineet koulutuksen vaikuttavuuden indikaattoreina, ja ne tulevat vaikuttamaan yliopistojen rahoitukseen samalla tavalla kuin kandipalautteen vastaavat kysymykset. Rahoitusmallikysymykset eivät ole korostuneet aiemmin uraseurantakyselyiden raportoinnissa, joten ne eivät näy erillisinä tässäkin raportissa.

Opiskelijoiden ja alumniensa palautteen integroiminen yliopistojen rahoitukseen on tuonut paljon hyvää: palautetiedon merkitys on vahvistunut yliopistojen johtamisessa ja toiminnan kehittämisessä, kansallinen palauteyhteistyö on vahvistunut ja saanut uusia muotoja, palautteenkeruun prosessit ovat tehostuneet yhteisten digitaalisten järjestelmien myötä, palautetiedon raportoinnin välineitä on kehitetty ja kehitetään yhteistyössä edelleen. Kääntöpuolena on rahoitusmallikysymysten korostuminen ja muun palautetiedon jääminen hyödyntämättä. Haluammekin kaikin mahdollisin keinoin edistää annetun palautteen kattavaa tarkastelua ja hyödyntämistä niin kansallisen tason tarkasteluissa kuin yliopistojen ja tieteenalojen omissa tulosraportoinneissa. Vähintään sen olemme velkaa kaikille niille yliopistojen opiskelijoille ja alumneille, jotka ovat käyttäneet aikaansa ja vastanneet heidän eteensä toimittamiimme kyselyihin.

Tämä Tutkinnosta työelämään. Yliopistojen kandipalautteen sekä maisteri- ja tohtoriuraseurantakyselyjen 2018 tulokset -tulosraportti on osoitus vahvasta halusta vahvistaa palautetiedon avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. Se viestii myös hyvästä ja tuloksekkaasta yhteistyöstä, jota kandipalautte ja uraseuranta kyselyiden parissa toimivat tekevät.

Kiitoksemme osoitamme UNIFI:lle, jonka sihteeristö on koordinoanut palauteryhmän toimintaa ansiokkaasti toimintamme alusta lähtien ja joka rahoituksellaan on mahdollistanut tämän tulosraportin tekemisen. Kiitos Tampereen yliopiston Työelämän tutkimuskeskuksen tutkija Tuija Koivuselle, joka olet analysoinut ja raportoinut laajat kyselyaineistot antamassamme melkein kohtuuttoman tiukassa aikataulussa. Kiitos Tieteen tietotekniikan keskus CSC ja siellä erityisesti Kaisa Kotomäki, joka koordinoit kyselytiedon koostamista ja ARVO-kyselytyökalun käyttöä, joka ohjaat ja valvot ja autat niin, että kaikki yliopistot saavat palauteaineistonsa koottua oikea-aikaisesti ja yhteisesti sovitulla tavalla. Kiitoksemme myös CSC:n Vipunen-tiimille, joka julkaisee palautekyselyiden tulokset ja kehittää tulosraportointia pyyntöjemme perusteella. Kiitos Tampereen yliopiston Tilastolliselle tutkimuspalvelulle ja Jyrki Ollikaiselle pitkäjänteisestä työstä uraseurantakyselyiden keskitetyn toteutuksen kehittämiseksi. Yhteiskunnalliselle tietoarkistolle kiitokset arvokkaan palautetiedon säilyttämisestä ja tarjoamisesta myös muille tutkijoille. Laajassa palautetiedossa riittää tarkasteltavaa ja tutkittavaa, joten toivomme, että aineistoja hyödynnetään jatkossakin esimerkiksi opinnäytetöissä. Lopuksi haluamme kiittää kyselyjen toteutuksen

ydinjoukkoja kaikissa yliopistoissa eli Aarresaari-verkoston uraseurantaryhmän jäseniä ja Kandipalauteyhteyshenkilöitä. Te pidätte yhteisen palautepyörän vauhdissa.

Unifin palauteryhmä

Tiivistelmä: keskeiset tulokset

Kandipalautteen perusteella kandidaatiksi valmistuneet vastaajat olivat pääosin tyytyväisiä opintoihinsa sekä tutkintoon, pitivät niitä kiinnostavina, omasivat hyvät opiskelutaidot, saivat vertaistukea ja opiskelivat suunnitelmallisesti. Sen sijaan oppimista edistävän palautteen antaminen on yksi kandidaattikoulutuksen haasteista. Vastajilla oli pystyvyyskokemuksia, ja lisäksi he olivat oppineet yleisiä työelämävalmiuksia osana opintojaan. Tästä huolimatta pieni osa vastaajista koki opiskelu-uupumusta, he eivät saaneet riittävästi tukea ja palautetta, eivätkä he kokeneet opintojaan kiinnostaviksi. Kyselyn avoimissa vastauksissa tuli selvästi ilmi, että yliopistojen resurssien pienentyminen näkyi opiskelijoiden arjessa, ja todennäköisesti se näkyi etenkin niille, jotka tarvitsivat eniten tukea opinnoissaan.

Maistereiden uraseurannan perusteella maisterit olivat sijoittuneet työelämään hyvin, vaikkakin erilaisia urapolkuja pitkin. Selvästi suurin osa vastaajista on työskennellyt valmistumisestaan asti ilman merkittäviä katkoksia työurassa. Vastaushetkellä työssä oli 94 prosenttia ja työttömänä 2 prosenttia vastaajista. Useimmat työskentelivät eri työnantajien palveluksessa moninaisissa, monipuolisissa tehtävissä, jotka vastasivat heidän yliopistollista koulutustaan. Lisäksi suurin osa vastaajista pystyi hyödyntämään yliopisto-opinnoissa oppimiaan asioita nykyisessä työssään. Näin ollen voi ajatella, ettei heidän koulutautumisensa ole mennyt hukkaan, vaan sille on työelämässä kysyntää.

Tohtoreiden uraseurannan perusteella tohtorit olivat työllistyneet hyvin ja monipuolisesti eri aloille ja erilaisiin tehtäviin, vaikka monet vastaajat työskentelivätkin edelleen yliopiston palveluksessa. Vastaushetkellä työssä oli 95 ja työttömänä 2 prosenttia vastaajista. Tohtoreiden työttömyys oli yleisintä puoli vuotta tutkinnon valmistumisen jälkeen, jolloin työttömänä oli 8 prosenttia vastaajista. Työttömyysjaksot olivat yleensä kuitenkin lyhyitä. Suurin osa vastaajista ilmoitti saaneensa lisää palkkaa, vaativampia ja mielekkäämpiä työtehtäviä sekä paremman aseman työpaikalla tohtorin tutkinnon myötä. Kuitenkin lääketieteen koulutusosalta valmistuneiden tohtoreiden bruttopalkan mediaani oli pienempi kuin lääketieteen lisensiaattien, ja oikeustieteelliseltä koulutusosalta valmistuneiden tohtoreiden bruttopalkan mediaani oli sama kuin maistereiden. Lisäksi tohtorit ilmoittivat työllistymisen kannalta tärkeimmäksi tekijäksi ylemmän korkeakoulututkintonsa, eivät tohtorin tutkintoa. Vaikka tohtorin tutkintoon oltiin yleisesti hyvin tyytyväisiä, tuotiin kyselyn avoimissa vastauksissa esiin myös varsin kriittisiä näkemyksiä tutkinnon merkitysestä.

Kandipalautteen sekä maistereiden ja tohtoreiden uraseurantojen perusteella voi yleistäen todeta, että suomalaisissa yliopistoissa tehdään paljon asioita hyvin ja oikein. Koulutus on laadukasta ja mielekästä, ja se vastaa työelämän tarpeita melko hyvin. Tärkein työllistymiseen vaikuttava taito on

kuitenkin vastaajien mukaan kyky kertoa omasta osaamisestaan. Todennäköisesti kyseinen taito muuttuu yhä vain tärkeämmäksi tulevaisuuden työelämässä, jossa tutkinnon nimike kertoo yhä vähemmän osaamisen sisällöistä.

Johdanto

Käsillä on raportti, jossa esitetään vuosina 2017 ja 2018 kerättyjen kandipalautelyselyjen sekä vuoden 2018 maistereiden ja tohtoreiden uraseurantakyselyjen keskeiset tulokset. Osa kyselyaineistojen tuloksista on jo raportoitu opetushallinnon tilastopalvelu Vipusessa (<https://vipunen.fi>), mutta tässä raportissa julkaistaan keskeisten tulosten lisäksi laajempia ja osin myös tarkempia analyysyjä.

Sekä kandipalautteen että maistereiden ja tohtoreiden uraseurantojen keskeiset tulokset julkaistaan nyt ensimmäistä kertaa yhdessä raportissa. Näin saadaan monipuolinen kuva siitä, millaista palautetta opiskelijat antavat ja millaisia heidän urapolkunsa ovat valmistumisen jälkeen.

Kandipalautekysely koostuu kysymyksistä, joiden avulla saadaan tietoa vastaajien opiskeluun liittyvistä kokemuksista. Kyselyssä hyödynnetään Helsingin Yliopistossa kehitettyä HowULearn-kyselyä (<https://blogs.helsinki.fi/howulearn/>). Kysely perustuu yliopisto-oppimista, opiskelua ja opetusta koskevaan tieteelliseen tutkimukseen. HowULearn-kysymysten avulla on saatu tietoa opiskelijoiden opiskelusta ja opetuksesta eri tieteenaloilla, sekä mahdollisimman tarkka kuva vastaajan opiskelua ja opetusta koskevista kokemuksista ja mielipiteistä. HowULearn-kysymyksiä on kyselyssä yhteensä 48 kappaletta. Niiden lisäksi kyselyssä on 13 niin kutsuttua rahoitusmallikysymystä, joiden vastauksilla on vaikutus yliopistojen rahoitukseen. Näiden kysymysten lisäksi kandipalautekyselyssä on kaksi avoimen palautteen kohtaa, joissa on kysytty, ensinnäkin, mitä yliopisto olisi voinut tehdä, että opinnot olisivat sujuneet paremmin. Toinen avokysymys oli varattu avoimen palautteen antamiseen omalle yliopistolle.

Maistereiden ja tohtoreiden uraseuranta-kyselyt keskittyvät nimensä mukaisesti siihen, miten akateemisen tutkinnon suorittaneet henkilöt sijoittuvat työelämään. Lisäksi kyselyjen tavoitteena on tuottaa tietoa siitä, miten yliopistokoulutus vastaa työelämän osaamistarpeisiin. Tietoa valmistuneiden sijoittumisesta työelämään on Suomessa kerätty yli kymmenen vuoden ajan. Tuloksia hyödynnetään muun muassa opetuksen suunnittelussa, ohjauksessa ja koulutuksen kehittämisessä.

Ylipäätään voi sanoa, että korkeakoulututkinto on hyvä investointi työllistymisen näkökulmasta. Korkeakoulutettujen työllisyysaste on merkittävästi parempi kuin matalamman tason koulutuksen suorittaneilla. Kun pelkän perusasteen suorittaneiden työllisyysaste jää selvästi 50 prosentin alapuolelle, on korkeakoulutettujen koulutusaloilla työllisyysaste yleisesti 75 prosentin yläpuolella, lääkäreillä jopa lähellä 95 prosenttia. (Taulu & Carver 2018, 9.)

Vuoden 2016 kesällä työttömänä oli enimmillään yli 58 000 korkeakoulututkinnon suorittanutta henkilöä. Kuitenkin korkeakoulutettujen työttömyys kääntyi laskuun vuoden 2016 lopulla ja jatkoi laskuaan vuosina 2017 ja 2018. Työttömyys laski vuoden 2017 marraskuusta vuoden 2018 marraskuuhun verrattuna kaikilla koulutusasteilla. Alemmalla korkeakouluasteella se laski 16 prosenttia, ja saman verran myös ylemmällä korkeakouluasteella sekä tutkijakoulutusasteella. (Taulu & Carver 2018, 7; TEM Työllisyyskatsaus 2018.) Näin ollen hyvä työllisyyskehitys korkeasti koulutettujen keskuudessa on jatkunut jo muutaman vuoden ajan.

Vuonna 2018 pitkäaikaistyöttömyysaste oli muita suurempi ylemmissä koulutusryhmissä. Yli vuoden työttömänä olleiden osuus oli perusasteen koulutuksen omaavilla 24 prosenttia ja ammatillisen koulutuksen tutkinnon tai ylioppilastutkinnon suorittaneilla 25–26 prosenttia. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla pitkäaikaistyöttömyysaste oli selvästi korkeampi, 31 prosenttia. Tämän luvun valossa korkeampi koulutus ei siis näytä suojaavan työtöntä työttömyyden pitkittymiseltä. Tosin koulutusryhmien erot pitkäaikaistyöttömyysasteessa selittynevät osin ylempien koulutusryhmien korkeammalla keski-ikäällä. Lisäksi korkea-asteen tutkinnoiksi luokiteltiin kaikki toisen asteen tutkintoa ylemmät tutkinnot, myös opistoasteen tutkinnot. (Tilastokeskus, Työssäkäyntitilasto 2018)

Hyvä työmarkkina-asema ja ammatti eivät varmastikaan ole ainoita kouluttautumisen motiiveja, eikä monenkaan kandidaatin, maisterin tai edes tohtorin opiskelu ja kouluttautuminen lopu tutkinnon valmistumiseen. Tosiasia on, että Suomi tarvitsee korkeasti koulutettua työvoimaa, jos se aikoo säilyä korkean osaamisen maana. Näin ollen akateeminen loppututkinto tuo mukanaan hyötyä sekä kouluttautujalle itselleen, että koko yhteiskunnalle.

Aineistot ja menetelmät

Tässä raportissa esitetyt tulokset perustuvat vuosina 2017 ja 2018 kerättyjen, samanmuotoisten kandipalautteen kyselyaineistojen analyysiin, sekä Aarresaari-verkoston valtakunnalliseen uraseurantakyselyyn.

Kandipalaute-kysely on kerätty kaikilta kandidaatin tutkinnon tehneiltä opiskelijoilta verkkolomakkeella osana valmistumisen prosessia. Lisäksi kandipalaute-kyselyyn ovat vastanneet ne lääketieteen koulutusalan opiskelijat, joiden opinnot ovat vastaavassa vaiheessa, mutta jotka eivät suorita kandidaatin tutkintoa. Opetushallinnon tilastopalvelu Vipusen (www.vipunen.fi) antaman tiedon mukaan kandipalautteen vastausprosentti vuonna 2017 oli 77,1 ja vuonna 2018 peräti 81,9. Näin ollen kandipalauteaineistot ovat erittäin edustavia aineistoja⁴.

Uraseurantakysely toteutettiin vuonna 2018, ja se osoitettiin ylemmän korkeakoulututkinnon ja farmaseutin sekä varhaiskasvatuksen opettajan tutkinnon vuonna 2013 suorittaneille henkilöille, mukaan lukien lääketieteen, eläinlääketieteen ja hammaslääketieteen liseniaatit. Jatkossa vastaajia kutsutaan selvyuden vuoksi maistereiksi. He siis vastasivat kyselyyn viisi vuotta valmistumisensa jälkeen. Lisäksi kysely osoitettiin tohtorin tutkinnon suorittaneille. He vastasivat uraseurantakyselyyn kolme vuotta valmistumisensa jälkeen, eli vastaajat olivat tohtoroituneet vuonna 2015. Uraseuranta-aineistot esitellään yksityiskohtaisesti vastausprosentteineen molempien analyysiosioiden alussa.

Uraseurantakysely toimitettiin vastaajille tekstiviestillä, jos vastaajalla oli niin kutsuttu julkinen puhelinnumero. Maistereista puhelinnumero saatiin 37 prosentille valmistuneista ja tohtoreista 39 prosentille valmistuneista. Jotkin yliopistot ottivat vastaajiin yhteyttä myös sähköpostin välityksellä, mikäli vastaaja oli rekisteröitynyt yliopiston alumniksi. Suurimmalle osalle kysely lähetettiin kuitenkin kirjeitse. Väestörekisteristä oli mahdollista saada postiosoite 95 prosentille kaikista valmistuneista maistereista ja 93 prosentille valmistuneista tohtoreista.

Aineistot on kerätty 14 suomalaisesta yliopistosta, jotka olivat:

Aalto-yliopisto (AYO)

Hanken Svenska handelshögskolan (SHH)

Helsingin yliopisto (HY)

Itä-Suomen yliopisto (ISY)

⁴ Vipusen ilmoittamassa vastausprosentissa on pientä epätasaisuutta, joka johtuu siitä, miten vastaukset on jaettu eri vuosille.

Jyväskylän yliopisto (JY)
Lappeenrannan teknillinen yliopisto (LTY)
Lapin yliopisto (LY)
Oulun yliopisto (OY)
Taideyliopisto (TaiY)
Tampereen yliopisto (TaY)
Tampereen teknillinen yliopisto (TTY)
Turun yliopisto (TY)
Vaasan yliopisto (VY)
Åbo Akademi (ÅA)

Raportissa käytetään pääosin seuraavaa koulutusalaaluokitusta, joskin joissain kohdin tulokset on raportoitu hieman tästä poikkeavalla tavalla:

Humanistinen koulutusala (Hum)
Kasvatustieteellinen koulutusala ja opettajankoulutus (Kasv)
Kauppatieteellinen koulutusala (Kaup)
Luonnontieteellinen koulutusala (Luon)
Lääketieteiden koulutusala⁵ (Lääk)
Oikeustieteellinen koulutusala (Oik)
Psykologian koulutusala (Psyk)
Tekniikan koulutusala (Tekniik)
Teologian koulutusala (Teolog)
Terveystieteiden koulutusala (Terv)
Yhteiskuntatieteellinen koulutusala (Yhteis)
Maatalous-metsätieteellinen koulutusala (Maat)
Eläinlääketieteellinen koulutusala (Eläinl)
Liikuntatieteellinen koulutusala (Liik)
Taiteiden koulutusala (Tait)
Farmasian koulutusala (Farm)

Analyysin tulokset raportoidaan lähinnä kansallisella tasolla sekä yliopisto- ja koulutusalatason tasolla. Tarkoituksena on tarjota aineistojen perusteella kattava kokonaiskuva kandidaattien, maistereiden ja tohtoreiden tilanteesta. Aineistojen analyysissä on käytetty suoria jakaumia, keskilukujen vertailuja, Spearmanin korrelaatiokerrointa sekä ristiintaulukointia. Analyysit on toteutettu SPSS-

⁵ Hammaslääketiede sisältyy lääketieteiden koulutusalaan.

ohjelmalla. Raportoinneista on pääosin jätetty pois alle kymmenen hengen ryhmät. Aineistot mahdollistavat myös huomattavasti yksityiskohtaisemman analyysin, johon tämän raportin puitteissa ei ole ollut mahdollisuutta.

Määrällisen kuvailun lisäksi raportissa nostetaan esiin joitakin huomioita aineiston sisältämistä vastauksista avoimiin kysymyksiin, vaikka näiden vastausten systemaattinen läpikäynti on ollut mahdollista vain uraseuranta-aineistojen osalta. Sen sijaan kandidipalauteaineistot ovat niin laajoja, että avovastausten analyysi nostaa esiin keskeisiä huomioita aineistosta, mutta ei ole kattavaa ja systemaattista. Etenkin tohtoreiden uraseurannan avovastaukset on valittu raporttiin niin, että ne tuovat esiin myös sellaisia näkökulmia ja vastaajien kokemuksia, jotka muuten jäisivät tästä raportista puuttumaan. Toisin sanoen raportissa esitettyjen avovastausten valinnan taustalla on myös pyrkimys erilaisten aineistojen mahdollistamaan moniäänisyyteen.

Avovastausten suorista lainauksista on poistettu viittaukset yliopistoon ja tutkintoon, koska tarkoitus ei ole kohdistaa huomiota tai kritiikkiä mihinkään yksittäiseen yliopistoon tai koulutusohjelmaan, henkilöön tai käytäntöön. Sen sijaan raportissa esitetään yleisemmän, lähinnä valtakunnallisen tason palautetta. On toivottavaa, että myös yliopistot käyvät läpi ja analysoivat omaa oppilaitostaan koskevan palautteen, sillä se tarjoaa arvokasta ja välillä hyvinkin yksityiskohtaista tietoa siitä, miten opiskelijat kokevat heille tarjotun opetuksen ja integroituvat osaksi yliopistoyhteisöä.

Kandipalaute

Vuoden 2017 kandipalauteaineistossa on yhteensä 10 773 vastausta. Aineistosta on analyysiä varten poistettu ne vastaukset, joissa ei ole vastattu yhteenkään kysymykseen, minkä jälkeen aineistossa on 10 764 vastausta. Suurin osa yliopistoista on raportoinut kandipalautteen vastausaktiivisuuden, joka vaihteli 57 prosentista lähes sataan⁶ prosenttiin.

Vuoden 2018 kandipalauteaineistossa on yhteensä 11 574 vastausta. Aineistosta on analyysiä varten poistettu ne vastaukset, joissa ei ole vastattu yhteenkään kysymykseen, minkä jälkeen aineistossa on 11 531 vastausta. Suurin osa yliopistoista on raportoinut kandipalautteen vastausaktiivisuuden, joka vaihteli 64 prosentista hyvin lähelle sataa prosenttia.

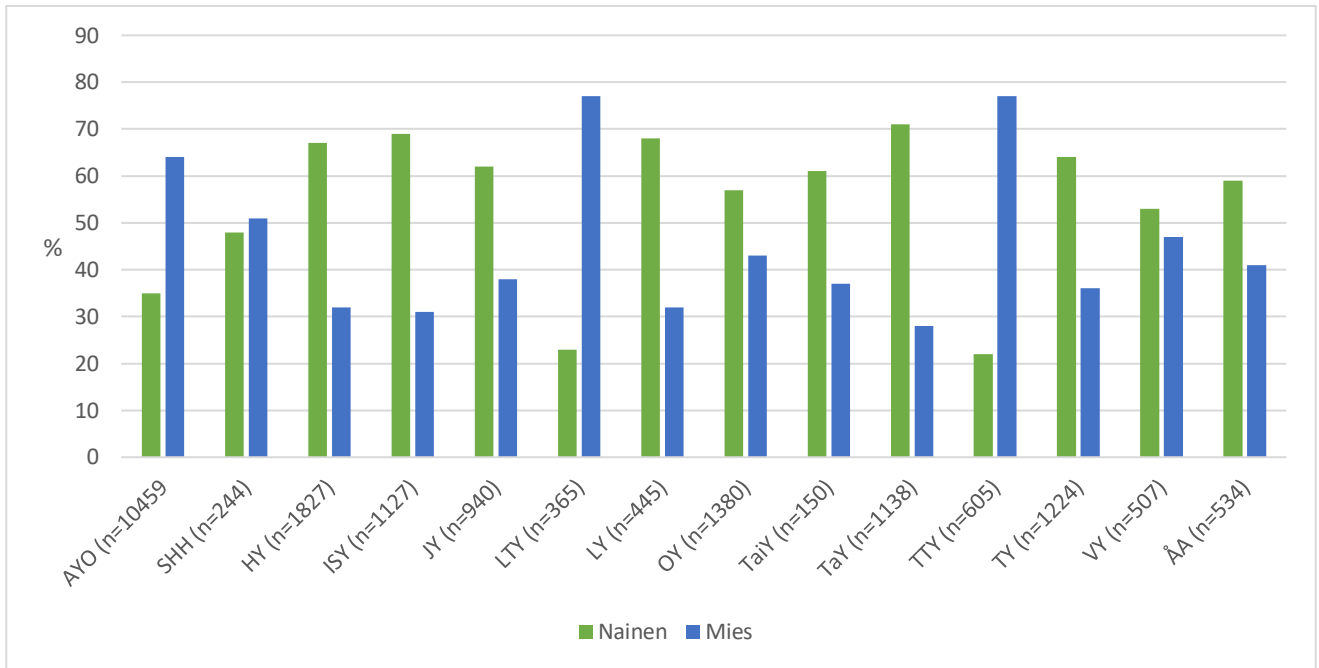
Kandipalautteesta raportoidaan ensin HowULearn-kysymykset ja niiden jälkeen rahoitusmallikysymykset. Rahoitusmallikysymysten suorat jakaumat sekä yliopistoittain että koulutusaloittain on julkaistu Vipunen-verkkopalvelussa (www.vipunen.fi), eikä niitä siksi esitellä tässä raportissa. Molemmissa kysymystyypeissä vastausvaihtoehdot ovat samaa mieltä, osittain samaa mieltä, osittain eri mieltä, eri mieltä ja en pysty arvioimaan.

Vastaajien sukupuoli

Vuonna 2018 kyselyyn vastanneista on naisia noin 58 prosenttia ja miehiä noin 42 prosenttia. Noin puoli prosenttia kaikista vastaajista ilmoittaa olevansa muunsukupuolisia. Vuonna 2017 kandidaatiksi valmistuneihin verrattuna naisten määrä on laskenut noin prosenttiyksikön ja miesten määrä vastaavasti noussut saman verran.

Kun tarkastellaan vuonna 2018 valmistuneiden vastaajien sukupuolen jakautumista yliopistoittain (kuvio 1), huomataan, että miehiä on valmistunut naisia enemmän Aalto-yliopistosta (365 naista, 673 miestä), Hanken Svenska Handelshögskolanista (117 naista, 125 miestä), Lappeenrannan teknillisestä yliopistosta (85 naista, 280 miestä) sekä Tampereen teknillisestä yliopistosta (134 naista, 468 miestä).

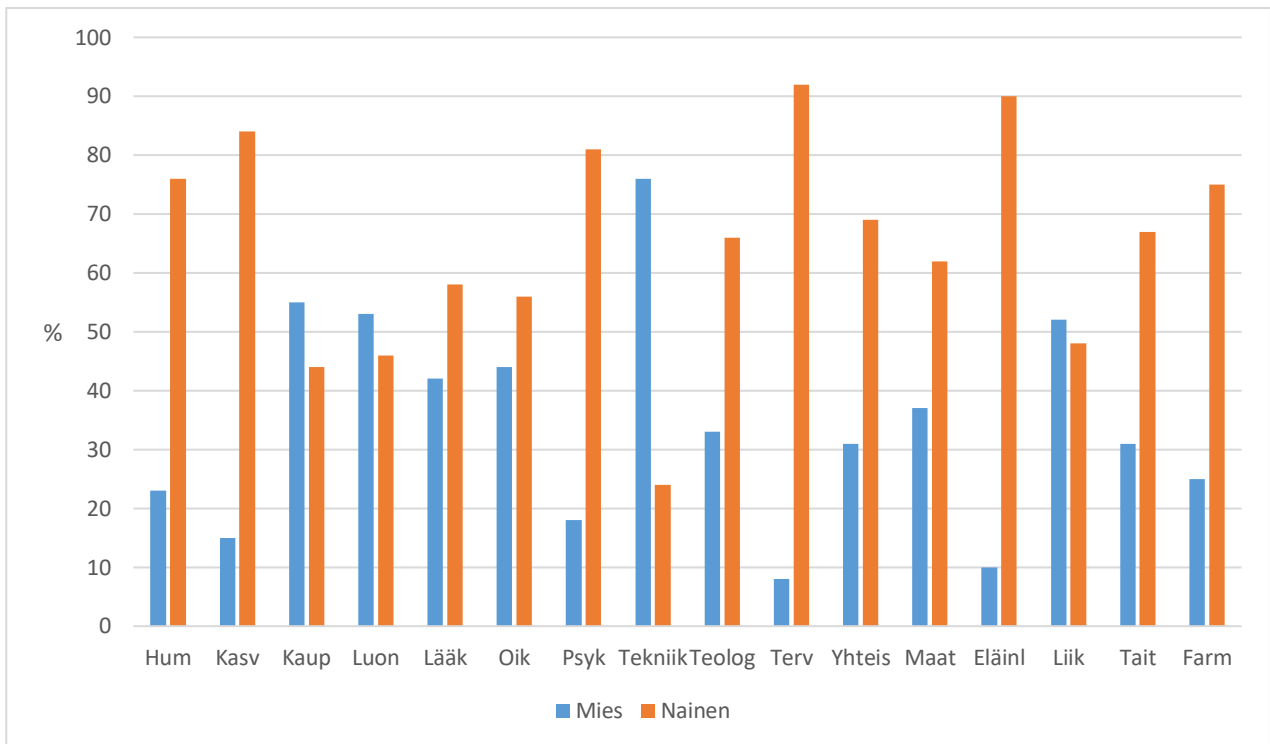
⁶ Joissakin yliopistoissa vastausprosentti voi olla yli 100 prosenttia, koska tammikuussa valmistuvat opiskelijat vastaavat kyselyyn joulukuussa samalla kun he jättävät todistuspyynnön.

Kuvio 1. Kandidaatiksi vuonna 2018 valmistuneiden vastaajien sukupuoli yliopistoittain, %.

Vastaajien jakautuminen sukupuolen mukaan yliopistoittain on hyvin samanlaista vuonna 2017 valmistuneiden vastaajien kohdalla ja siksi sitä ei eritellä tarkemmin.

Kun vuonna 2018 valmistuneiden vastaajien sukupuolijakaumaa tarkastellaan koulutusaloittain (kuvio 1), huomataan että miehiä on valmistunut vuonna 2018 naisia enemmän kauppatieteiden (853 naista ja 1067 miestä), luonnontieteiden (510 naista ja 580 miestä), tekniikan (458 naista ja 1442 miestä) ja liikunnan (29 naista ja 32 miestä) koulutusaloilta. Sen sijaan terveystieteen ja eläinlääketieteen koulutusaloilta valmistuneista vastaajista jopa 90 prosenttia on naisia.

Kuvio 2. Kandidaatiksi vuonna 2018 valmistuneiden vastaajien sukupuoli koulutusaloittain, %.

Vuonna 2017 valmistuneet vastaajat ovat jakautuneet sukupuolen suhteen hyvin samalla tavalla kuin vuonna 2018 valmistuneet vastaajat, kuitenkin sillä erotuksella, että lääketieteen koulutusosalta on valmistunut yhtä paljon naisia ja miehiä, ja liikunnan koulutusosalta on valmistunut enemmän naisia kuin miehiä.

HowULearn-kysymykset

Seuraavassa tarkastellaan kandidaatiksi valmistuneiden vastaajien suunnitelmallista opiskelua, syväsuuntautunutta opiskelua (eli pohdintaa ja ymmärrystä painottavaa opiskelua), pintasuuntautunutta opiskelua (eli yksittäisiä tietoja painottavaa opiskelua), pystyvyyskokemuksia, opiskelu-uupumusta, opintojen kiinnostavuutta, vertaistukea, opintojen linjakkuutta, oppimista edistävää palautetta sekä yleisiä työelämävalmiuksia. Kysymysmuotoilut sekä niiden ryhmittely perustuu HowULearn-kyselylle.

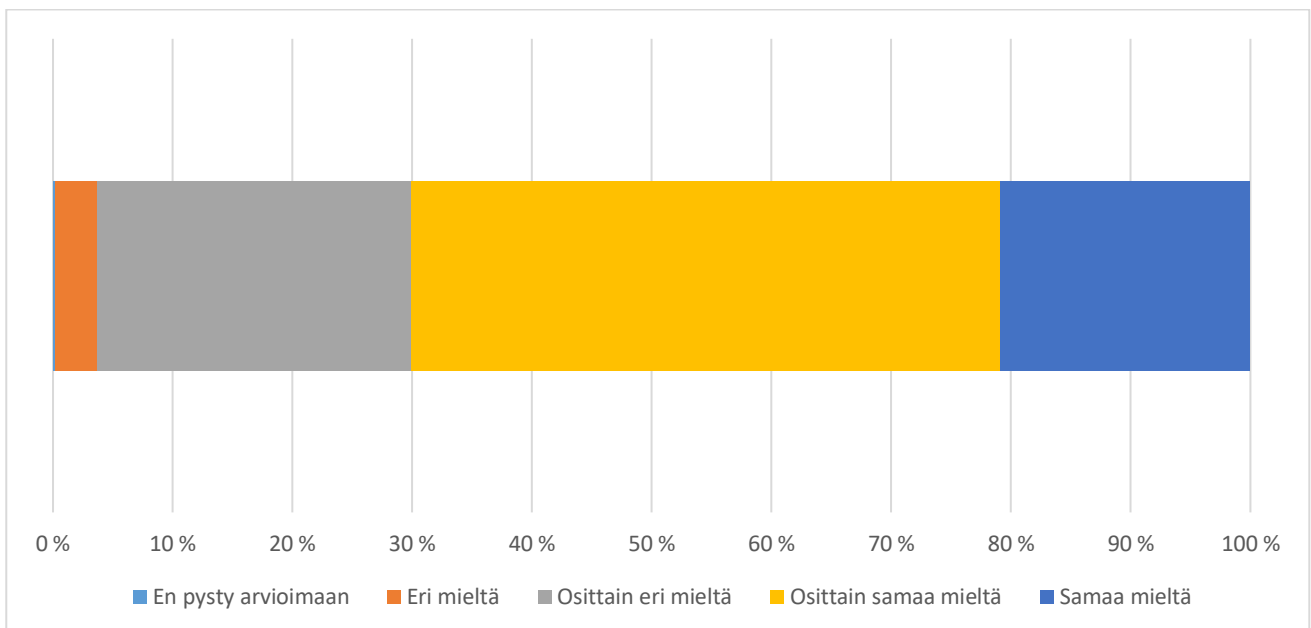
Suunnitelmallinen opiskelu

Opiskelun suunnitelmallisuutta tiedusteltiin vastaajilta neljän väittämän avulla. Vastaajille esitetyt väittämät olivat:

- Kaiken kaikkiaan olen opiskellut systemaattisesti ja järjestelmällisesti.

- Olen käyttänyt opiskeluun varaamani ajan mahdollisimman hyvin.
- Olen laatinut opiskeluaikatauluni, jotta pystyn suorittamaan kaikki opinnot suunnittelemassani aikataulussa.
- Olen nähnyt paljon vaivaa opintojeni eteen.

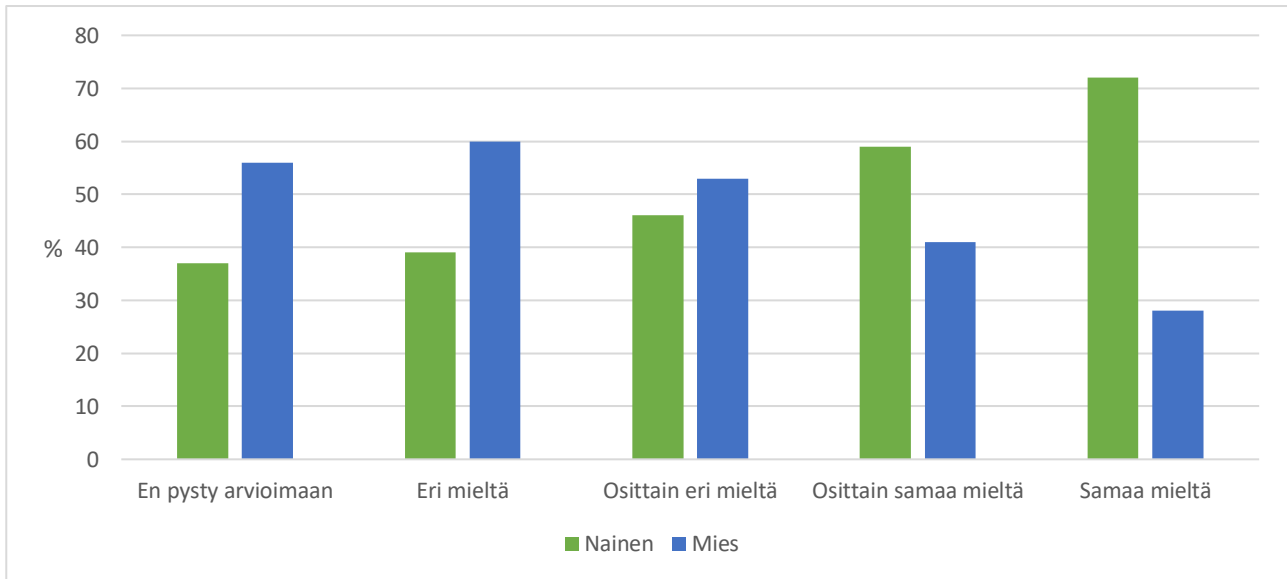
Näistä neljästä väittämästä muodostettiin summamuuttuja (Cronbachin alpha 0,740). Suunnitelmallista opiskelua kuvaavan summamuuttujan vastausten jakautuminen vuonna 2018 valmistuneiden keskuudessa on esitetty kuviossa 3.

Kuvio 3. Suunnitelmallista opiskelua kuvaavan summamuuttujan vastausten jakautuminen, vuonna 2018 valmistuneet vastaajat.

Kuvio 3 osoittaa, että noin 70 prosenttia vastaajista on suunnitelmallista opiskelua kartoittavien väittämien kanssa joko osittain samaa mieltä tai täysin samaa mieltä. Näin ollen heidän opiskeluaan voi kutsua suunnitelmalliseksi ja he ovat kiinnittäneet huomiota opiskelun järjestelmällisyyteen sekä ajankäyttöön. Vastauksissa ei ole merkittävää eroa vuonna 2017 valmistuneiden vastauksiin.

Kun vastaukset jaotellaan vastaajien sukupuolen mukaan, huomataan selkeä ero naisten ja miesten välillä (kuvio 4). Naiset ovat miehiä useammin summamuuttujan väitteiden kanssa samaa mieltä tai osittain samaa mieltä. Vastausten perusteella näyttää siis siltä, että naiset opiskelevat suunnitelmallisesti useammin kuin miehet. Tulos on tilastollisesti merkitsevä ($p < 0,01$).

Kuvio 4. Suunnitelmallista opiskelua kuvaavan summamuuttujan vastausten jakautuminen sukupuolen mukaan, vuonna 2018 valmistuneet vastaajat.

Tässä esitettyjen, vuonna 2018 valmistuneiden vastausten ja vuonna 2017 valmistuneiden vastauksien välillä ei ole merkittävää eroa.

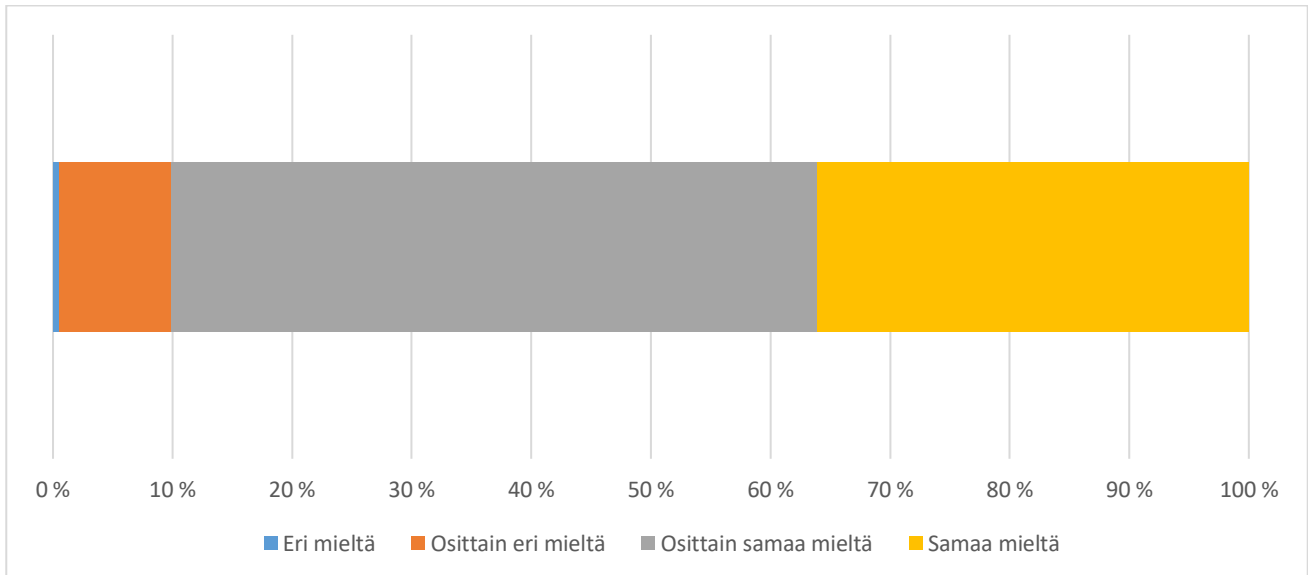
Syväsuuntautunut ja pintasuuntautunut opiskelu

Vastaajille esitettiin väitteitä, joiden avulla oli tarkoitus kartoittaa pohdintaa ja ymmärrystä painottavaa oppimista, jota tässä kutsutaan syväsuuntautuneeksi oppimiseksi, sekä yksittäisiä tietoja painottavaa opiskelua, jota tässä kutsutaan pintasuuntautuneeksi opiskeluksi. Pintasuuntautunut oppiminen on omiaan yksityiskohtien muistamiseen ulkoa, kun taas syväsuuntautuneen oppimisen avulla on mahdollista oppia suurempia kokonaisuuksia ja ymmärtää asioiden välisiä yhteyksiä.

Opiskelun syväsuuntautuneisuutta tiedusteltiin vastaajilta neljän väittämän avulla. Vastaajille esitetyt väittämät olivat:

- Opiskellessani olen jäänyt pohtimaan esitettyjä ajatuksia ja näkökulmia
- Olen etsinyt huolellisesti perusteluja ja näyttöä muodostaakseni omat johtopäätökseni opiskeltavista asioista
- Opiskellessani olen yrittänyt yhdistellä uudet tiedot aikaisempiin tietoihini
- Olen yrittänyt yhdistellä eri kursseilla oppimiani asioita kokonaisuuksiksi

Näistä neljästä väittämästä muodostettiin summamuuttuja (Cronbachin α 0,758). Suunnitelmallista opiskelua kuvaavan summamuuttujan vastausten jakautuminen vuonna 2018 valmistuneiden keskuudessa on esitetty kuviossa 5.

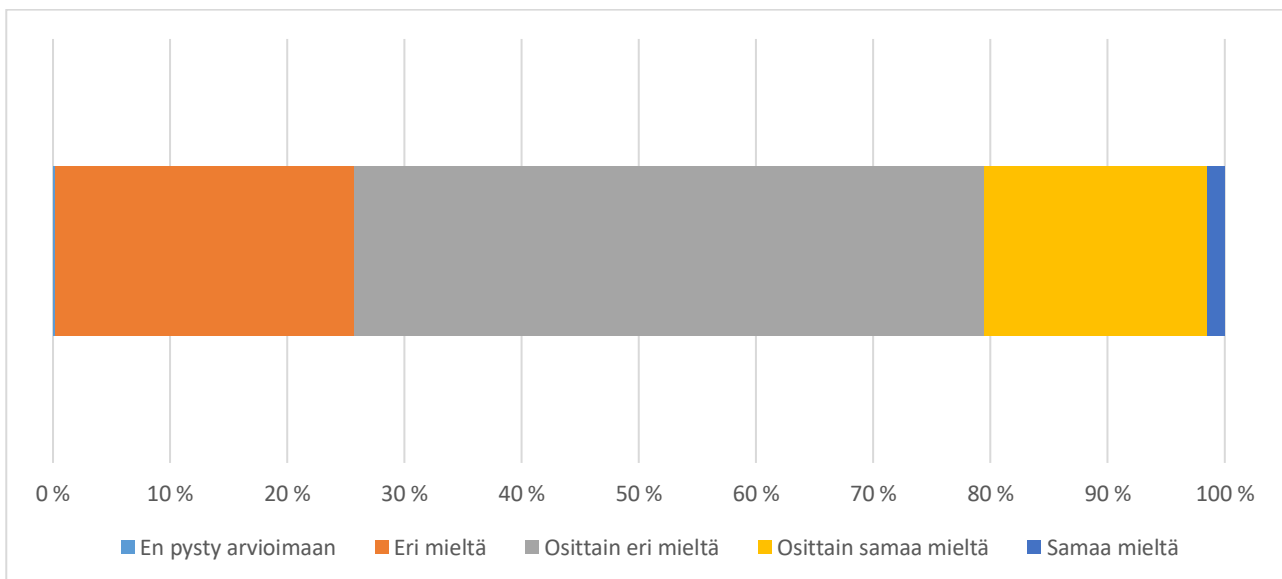
Kuvio 5. Syväsuuntautunutta opiskelua kuvaavan summamuuttujan vastausten jakautuminen, vuonna 2018 valmistuneet.

Kuvio 5 osoittaa, että selvästi suurin osa vuonna 2018 valmistuneista vastaajista, 90 prosenttia, oli väitteiden kanssa joko osittain samaa mieltä tai samaa mieltä. Näin ollen heidän voi katsoa opiskelevan syväsuuntautuneesti eli painottavan pohdintaa ja ymmärrystä opiskelussa. Merkittäviä sukupuolen mukaisia eroja ei syväsuuntautuneessa opiskelussa ollut.

Opiskelun pintasuuntautuneisuutta tiedusteltiin vastaajilta neljän väittämän avulla. Vastaajille esitetyt väittämät olivat:

- Opiskeltavat asiat ovat tuntuneet niin monimutkaisilta, että minulla on ollut vaikeuksia ymmärtää niitä
- Olen joutunut usein toistamaan asioita yhä uudelleen oppiakseni ne
- Minulla on ollut vaikeuksia saada hallintaan opittavia asioita
- Monet oppimani asiat ovat jääneet irrallisiksi, jolloin ne eivät ole linkittyneet osaksi laajempaa kokonaisuutta

Näistä neljästä väittämästä muodostettiin summamuuttuja (Cronbachin α 0,702). Pintasuuntautunutta opiskelua kuvaavan summamuuttujan vastausten jakautuminen vuonna 2018 valmistuneiden keskuudessa on esitetty kuviossa 6.

Kuvio 6. Pintasuuntautunutta opiskelua kuvaavan summamuuttujan vastausten jakautuminen, vuonna 2018 valmistuneet.

Kuviosta 6 käy ilmi, että osittain samaa mieltä tai samaa mieltä pintasuuntautunutta opiskelua kartoittaneiden väitteiden kanssa oli vain noin viidennes vastaajista. Näin ollen vain noin 20 prosenttia vastaajista opiskelee pintasuuntautuneesti, eli painottaa yksittäisiä tietoja opiskelussa. Se, että syväsuuntautunut opiskelu on vastausten perusteella niin yleistä ja pintasuuntautunut harvinaista, ei ole siinä mielessä yllätys, että yliopisto-opiskelu on vaativaa ja edellyttää usein isojen kokonaisuuksien hallintaa. Pintasuuntautunut oppimisstrategia ei yksinkertaisesti useinkaan mahdollista opinnoissa etenemistä ja opittavien asioiden hallintaa.

Taulukko 1. Pintasuuntautunut opiskelu koulutusaloittain, % (N=11366)

	Eri mieltä	Osittain eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Samaa mieltä
Hum	29	54	16	1
Kasv	34	53	12	1
Kaup	26	57	15	1
Luon	19	52	26	2
Lääk	12	56	28	4
Oik	23	52	21	3
Psyk	24	62	13	1
Tekniik	17	55	25	2
Teolog	38	47	15	0
Terv	32	50	18	0
Yhteis	33	50	16	1
Maat	17	53	25	5
Eläinl	10	43	42	5
Liik	28	54	16	2
Tait	30	55	15	0
Farm	20	59	20	1
Yhteensä (n)	2889	6124	2155	174

Taulukosta 1 nähdään, että pintasuuntautunutta opiskelua kartoittaneiden kysymysten kanssa samaa mieltä tai osittain samaa mieltä ovat olleet usein luonnontieteelliseltä, lääketieteelliseltä, oikeustieteelliseltä, tekniikan, maatalous-metsätieteelliseltä sekä eläinlääketieteelliseltä koulutusaloilta valmistuneet vastaajat. Vastausten perusteella näiltä koulutusaloilta valmistuneet opiskelijat siis opiskelevat pintasuuntautuneesti muita vastaajia useammin. Kandipalauteaineiston perusteella ei ole mahdollista arvioida, onko näiden koulutusalojen sisällöissä jotakin sellaista, joka ohjaa opiskelijoita pintasuuntautuneeseen opiskeluun. Asian syvempi selvittäminen edellyttää toisenlaista aineistoa ja kenties myös tutkimusotetta.

Kun tarkastellaan pintasuuntautuneen opiskelustrategian summamuuttujan yhteyttä muihin kandipalauteaineiston väittämiin, huomataan, että pintasuuntautuneella opiskelulla on riippuvuus ainoastaan opiskelu-uupumusta mittaavaan summamuuttujan kanssa ($r=0,377$, kts. liitetaulukko 1). Näin ollen pintasuuntautuneen opiskelustrategian ja opiskelu-uupumuksen välillä on riippuvuus, mutta emme voi tietää johtaako pintasuuntautunut opiskelu uupumukseen vain uupumus pintasuuntautuneeseen opiskeluun, vai onko riippuvuuden taustalla jokin kolmas tekijä.

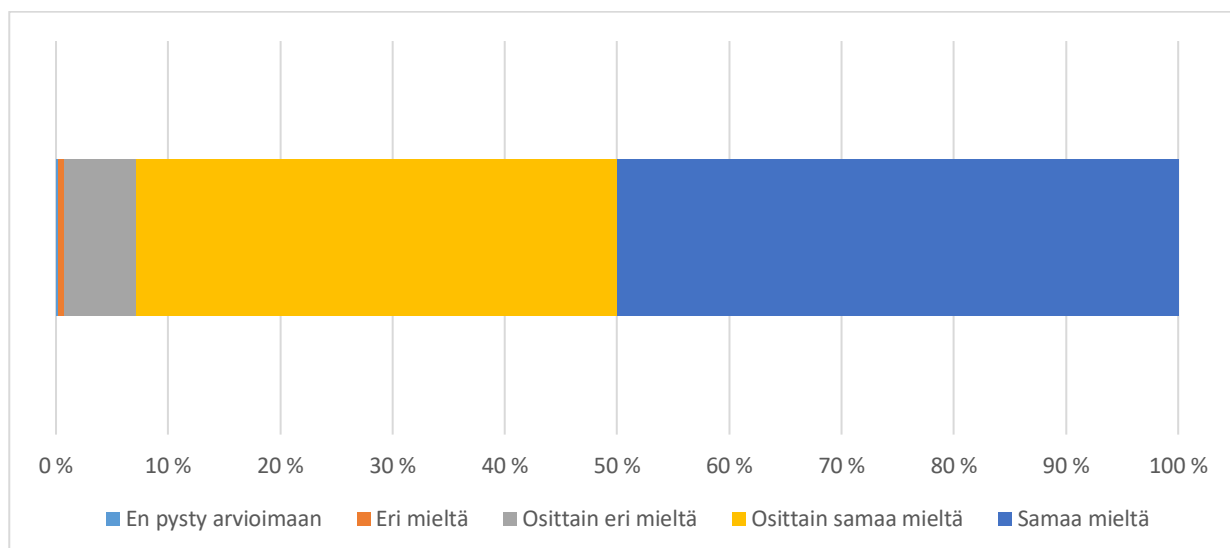
Tässä esitettyjen, vuonna 2018 valmistuneiden vastauksissa ei ole merkittävää eroa vuonna 2017 valmistuneiden vastauksiin.

Pystyvyykokemukset

Vastaajien pystyvyykokemuksia tiedusteltiin viiden väittämän avulla. Vastaajille esitetyt väittämät olivat:

- Uskon pärjääväni opinnoissani
- Luotan siihen, että pystyn ymmärtämään vaikeimmatkin opiskeluihini liittyvät asiat
- Olen varma, että pystyn ymmärtämään oman alani peruskäsitteet
- Odotan menestyväni opinnoissani
- Olen varma, että pystyn oppimaan alallani vaadittavat taidot

Näistä viidestä väittämästä muodostettiin summamuuttuja (Cronbachin alpha 0,845). Pystyvyykokemuksia kuvaavan summamuuttujan vastausten jakautuminen vuonna 2018 valmistuneiden keskuudessa on esitetty kuviossa 7.

Kuvio 7. Pystyvyykokemuksia kuvaavan summamuuttujan vastausten jakautuminen, vuonna 2018 valmistuneet.

Yli 90 prosenttia vastaajista on väitteiden kanssa joko osittain samaa mieltä tai samaa mieltä. Näin ollen selvästi suurimmalla osalla vastaajista on pystyvyykokemuksia opinnoistaan. Vain alle 10 prosenttia vastaajista joko ei pysty arvioimaan, on eri mieltä tai osittain eri mieltä väitteiden kanssa, eli näin ollen ei vastaa omaavansa pystyvyykokemuksia. Pystyvyykokemuksilla on negatiivinen riippuvuus opiskelu-uupumuksen kanssa ($r=-0,314$, kts. liitetaulukko 1), eli kun pystyvyykokemukset lisääntyvät, opiskelu-uupumus vähenee ja päin vastoin. Miesvastaajat ovat pystyvyykokemuksia kartoittavien väittämien kanssa hieman useammin samaa mieltä kuin naiset, kun taas naiset ovat miehiä useammin osittain samaa mieltä.

Kun pystyvyyskokemuksia tarkastellaan koulutusaloittain, huomataan joitakin eroja eri koulutusalojen välillä (taulukko 2). Suurin prosentiosuus väitteiden kanssa samaa mieltä olevia löytyy psykologian (60 %) koulutusosalta valmistuneista, ja vastaavasti pienin eläinlääketieteen (33 %) koulutusosalta valmistuneista. Kuitenkin jos summataan kultakin koulutusosalta valmistuneiden osittain samaa mieltä ja samaa mieltä olevien vastaukset, ovat erot samaa mieltä olevien keskuudessa näin laskettuna vain pieniä.

Taulukko 2. Pystyvyyskokemuksia kuvaavan summamuuttujan vastaukset koulutusaloittain, vuonna 2018 valmistuneet vastaajat, %.

	Eri mieltä	Osittain eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Samaa mieltä
Hum	1	8	43	48
Kasv	0	5	42	53
Kaup	0	5	43	51
Luon	1	9	43	47
Lääk	0	7	48	45
Oik	1	8	43	48
Psyk	1	4	35	60
Tekniik	0	5	43	51
Teolog	1	6	36	57
Terv	0	4	41	55
Yhteis	1	7	44	47
Maat	0	11	47	42
Eläinl	0	10	57	33
Liik	0	5	33	62
Tait	1	6	36	57
Farm	0	8	40	52
Yhteensä (N=11380)	56	738	4870	5688

Tässä esitettyjen, vuonna 2018 valmistuneiden vastauksissa ei ole merkittävää eroa vuonna 2017 valmistuneiden vastauksiin.

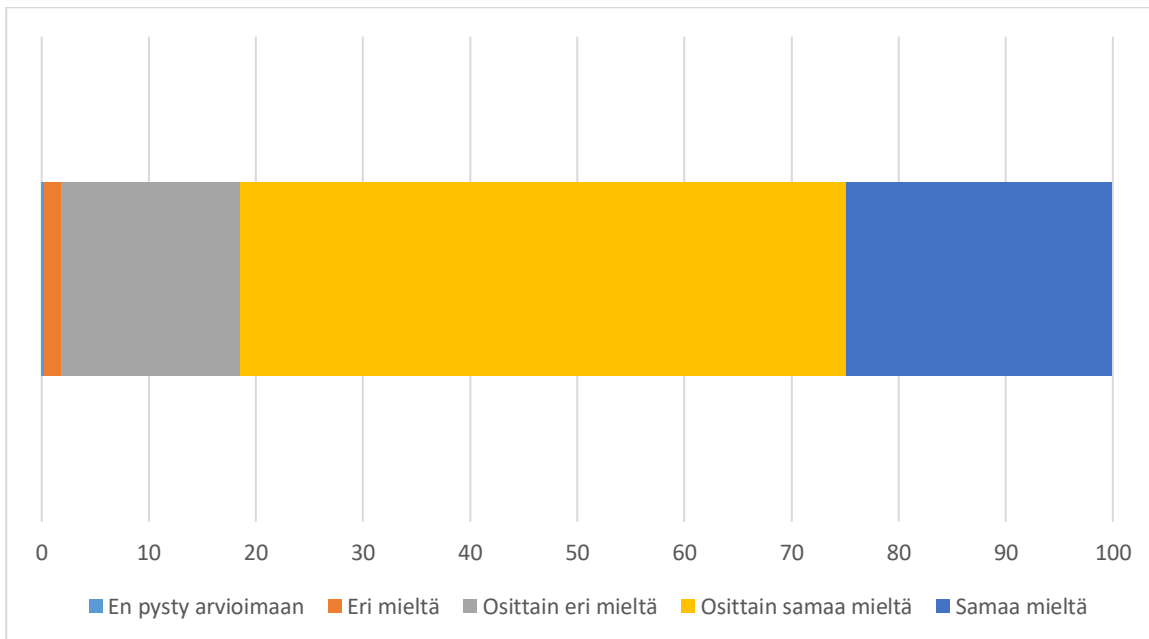
Opintojen kiinnostavuus

Opintojen kiinnostavuutta tiedusteltiin vastaajilta kolmen väittämän avulla. Vastaajille esitetyt väittämät olivat:

- Opetetut asiat ovat olleet mielekkäitä
- Suurin osa opintojaksojen sisällöistä on ollut todella kiinnostavia

- Olen nauttinut opiskelusta opintojaksoilla

Näistä kolmesta väittämästä muodostettiin summamuuttuja (Cronbachin alpha 0,786). Opintojen kiinnostavuutta kuvaavan summamuuttujan vastausten jakautuminen vuonna 2018 valmistuneiden keskuudessa on esitetty kuviossa 8.

Kuvio 8. Opintojen kiinnostavuutta kuvaavan summamuuttujan vastausten jakautuminen, vuonna 2018 valmistuneet.

Osittain samaa mieltä tai samaa mieltä on yli 80 prosenttia vastaajista. Suurin osa vastaajista on siis kokenut opinnot kiinnostavina ja opetetut asiat mielekkäinä. Vain alle viidennes on opintojen mielekkyydestä osittain eri mieltä tai eri mieltä. Kun opintojen kiinnostavuutta tarkastellaan vastaajien koulutusalojen mukaan, huomataan että vastaukset ovat melko tasaisesti jakautuneet eri koulutusalojen kesken (taulukko 3). Eniten samaa mieltä olevia vastaajia oli psykologian (37 %) ja eläinlääketieteen (37 %) koulutusaloilta valmistuneissa. Sen sijaan eniten eri mieltä olevia vastaajia oli eniten oikeustieteen (3 %) ja maatalous-metsätieteelliseltä (4 %) koulutusosalta valmistuneissa.

Taulukko 3. Opintojen kiinnostavuutta kuvaavan summamuuttujan vastaukset koulutusaloittain, vuonna 2018 valmistuneet vastaajat, %.

	Eri mieltä	Osittain eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Samaa mieltä
Hum	1	14	53	32
Kasv	2	18	58	22
Kaup	2	20	58	19
Luon	2	13	56	28
Lääk	0	12	60	28
Oik	3	23	54	19
Psyk	1	9	54	37
Tekniik	2	19	58	21
Teolog	2	10	55	33
Terv	0	12	61	27
Yhteis	2	16	55	27
Maat	4	13	60	23
Eläinl	0	13	50	37
Liik	0	10	67	23
Tait	2	9	53	36
Farm	1	14	55	29
Yhteensä (N=11405)	197	1897	6455	2833

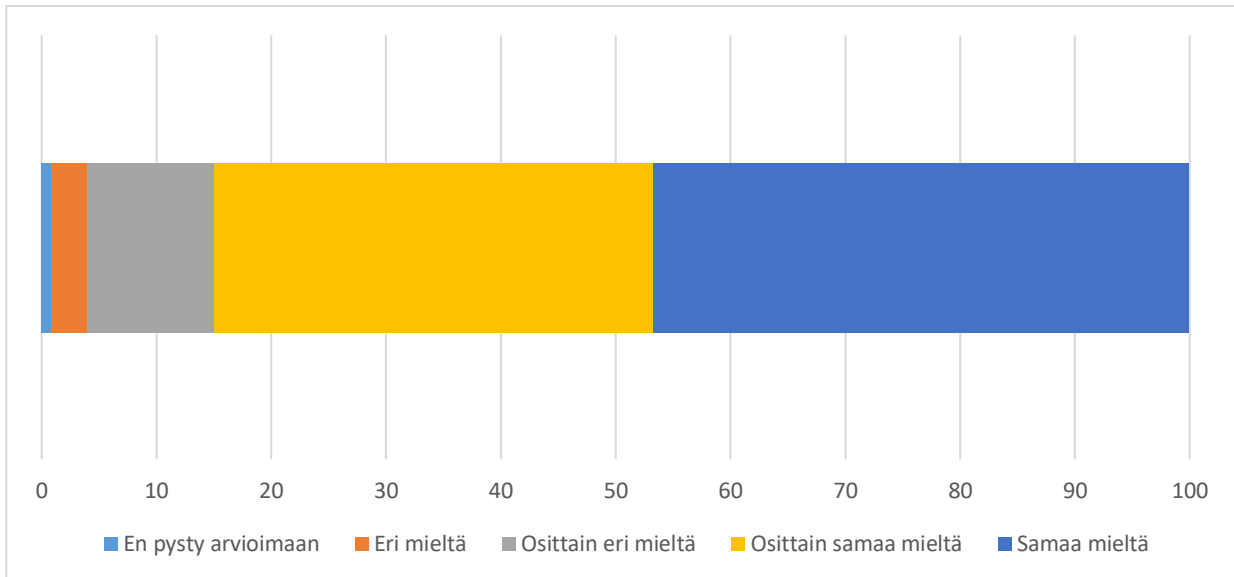
Tässä esitettyjen, vuonna 2018 valmistuneiden vastauksissa ei ole merkittävää eroa vuonna 2017 valmistuneiden vastauksiin.

Vertaistuki

Vertaistuen saamista tiedusteltiin vastaajilta kolmen väittämän avulla. Vastaajille esitetyt väittämät olivat:

- Olen saanut muilta opiskelijoilta tukea ja apua, kun on ollut tarvetta.
- Keskusteleminen muiden opiskelijoiden kanssa on auttanut minua ymmärtämään asioita paremmin.
- Olen pystynyt mielestäni mukavasti työskentelemään muiden opiskelijoiden kanssa opintojaksoilla.

Näistä kolmesta väittämästä muodostettiin summamuuttuja (Cronbachin alpha 0,802). Vertaistuen saamista kuvaavan summamuuttujan vastausten jakautuminen vuonna 2018 valmistuneiden keskuudessa on esitetty kuviossa 9.

Kuvio 9. Vertaistukea kuvaavan summamuuttujan vastausten jakautuminen, vuonna 2018 valmistuneet.

Yli 80 prosenttia vastaajista on joko osittain samaa mieltä tai samaa mieltä, eli he ovat saaneet vertaistukea, joka on auttanut heitä opinnoissa. Vain noin 15 prosenttia vastaajista on eri mieltä tai osittain eri mieltä väitteiden kanssa, eli he eivät ole vertaistukea saaneet. Naisten ja miesten välillä ei ole juurikaan eroa vertaistuen saamisessa. Sen sijaan vastaajien ikä vaikuttaa niin, että vastaajista nuorimpiin ikäluokkiin sijoittuvat ovat saaneet vertaistukea hieman enemmän kuin vanhempiin ikäluokkiin sijoittuvat vastaajat.

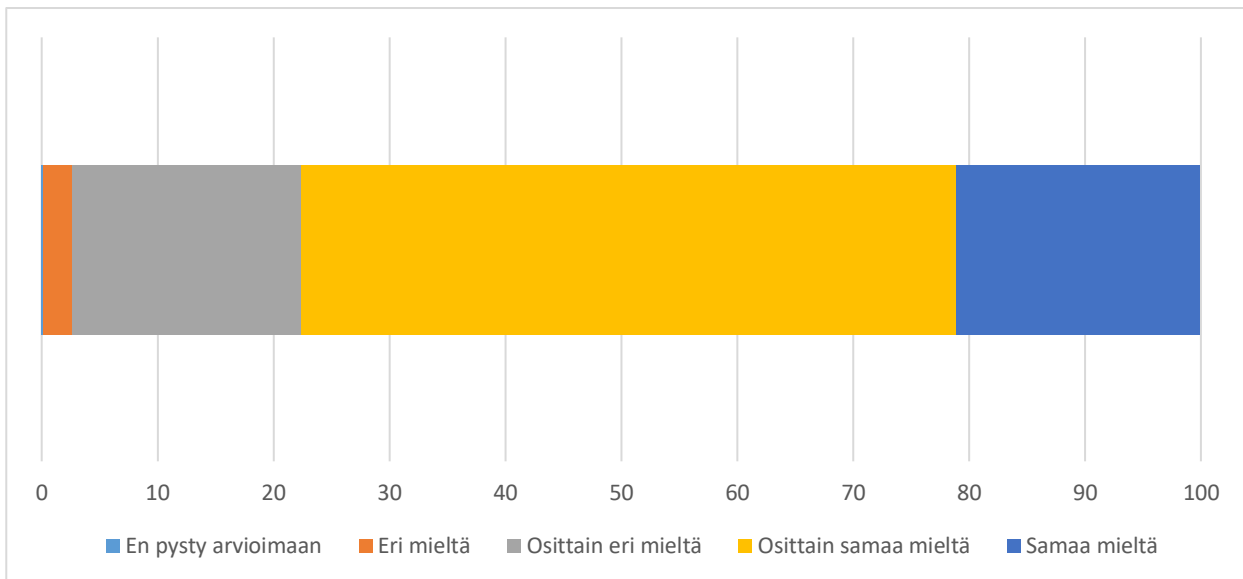
Tässä esitetyillä, vuonna 2018 valmistuneiden vastauksien ja vuonna 2017 valmistuneiden vastauksien välillä ei ole merkittävää eroa.

Opintojen linjakuus

Opintojen linjakuutta tiedusteltiin neljän väittämän avulla. Vastaajille esitetyt väittämät olivat:

- Minulle on ollut selvää, mitä opintojaksoilla tulisi oppia
- Meille opetetut asiat näyttävät olleen oppimiselle asetettujen tavoitteiden mukaisia
- Lopputenttien, harjoitusten, kurssisuoritusten ym. vaatimukset ovat olleet minulle selvät
- On ollut helppo nähdä, miten annetut tehtävät liittyvät siihen, mitä minun odotetaan oppivan

Näistä neljästä väittämästä muodostettiin summamuuttuja (Cronbachin α 0,761). Opintojen linjakuutta kuvaavan summamuuttujan vastausten jakautuminen vuonna 2018 valmistuneiden keskuudessa on esitetty kuviossa 10.

Kuvio 10. Opintojen linjakkuutta kuvaavan summamuuttujan vastausten jakautuminen, vuonna 2018 valmistuneet.

Lähes 80 prosenttia vastaajista on joko osittain samaa mieltä tai samaa mieltä summamuuttujan väitteiden kanssa, eli he pitävät opintojaan linjakkaina. Sen sijaan noin viidennes vastaajista on väitteiden kanssa joko eri mieltä tai osittain eri mieltä, eli he eivät ole nähneet opintojaan linjakkaina. Liitetaulukosta 1 käy ilmi, että opintojen linjakkuudella on riippuvuus tai vahva riippuvuus kaikkien rahoitusmallikysymysten kanssa, sekä useimpien muiden HowULearn-kysymysten kanssa.

Tässä esitettyjen, vuonna 2018 valmistuneiden vastauksilla ei ole merkittävää eroa vuonna 2017 valmistuneiden vastauksiin.

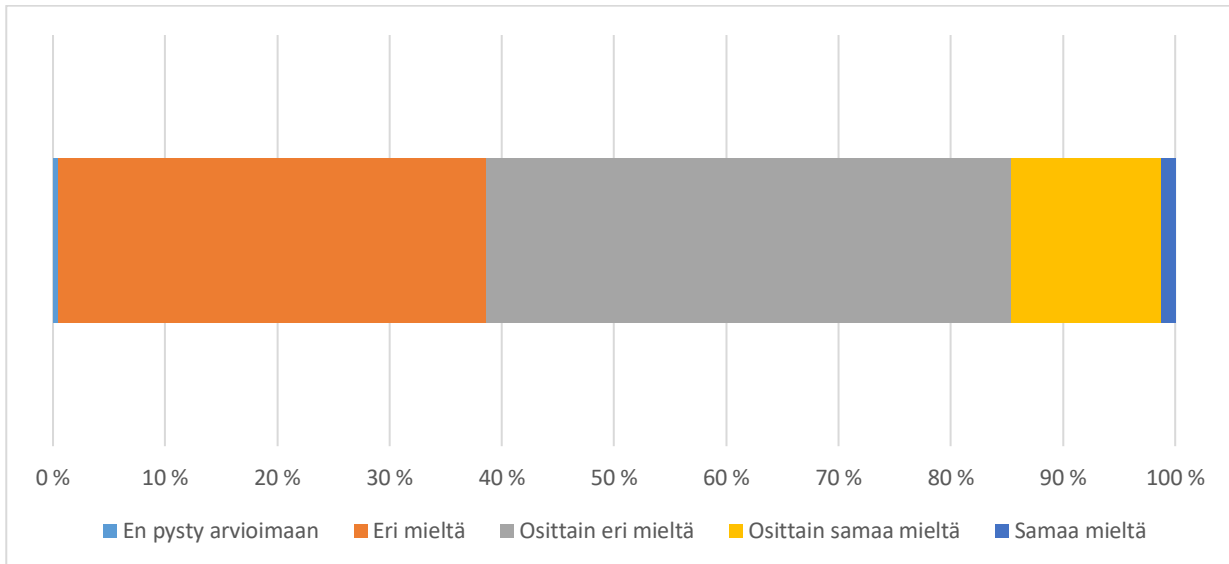
Opiskelu-uupumus

Opiskelu-uupumusta tiedusteltiin vastaajilta yhdeksän väittämän avulla. Vastaajille esitetyt väittämät olivat:

- Tunnen hukkuvani opintoihini liittyvään työmäärään
- Tunnen itseni haluttomaksi opinnoissani ja ajattelen usein lopettaa opiskelun
- Minulla on usein riittämättömyyden tunteita opinnoissani
- Nukun usein huonosti erilaisten opiskeluasioiden takia
- Minusta tuntuu, että olen menettämässä kiinnostukseni opiskelua kohtaan
- Pohdin alituisen, onko opiskelullani merkitystä
- Murehdin opiskeluasioita paljon myös vapaa-aikana
- Ennen odotin saavani opinnoissani paljon enemmän aikaa kuin nyt

- Opiskelijujen paine aiheuttaa ongelmia läheisissä ihmissuhteissani

Opiskelu-uupumista mittaavista yhdeksästä väittämstä muodostettiin summamuuttuja (Cronbachin alpha 0,841). Summamuuttujan vastausten jakautuminen vuonna 2018 valmistuneiden keskuudessa on esitetty kuviossa 11.

Kuvio 11. Opiskelu-uupumusta kuvaavan summamuuttujan arvojen jakautuminen, vuonna 2018 valmistuneet.

Suurin osa vastaajista, noin 85 prosenttia, on opiskelu-uupumista kartoittavien väitteiden kanssa eri mieltä tai osittain eri mieltä. He eivät siis vastauksissaan tuo esiin merkkejä opiskelu-uupumuksesta. Kuitenkin noin 15 prosenttia vastaajista on väitteiden kanssa osittain samaa mieltä tai samaa mieltä, eli heidän vastaukset osoittavat opiskelu-uupumusta. Uupuminen opinnoissa hidastaa opintojen etenemistä ja valmistumista, ja on lisäksi suuri riski loppuunpalamiselle ja masennukselle. Tässä aineistossa sukupuoli tai ikä ei ollut merkitsevä tekijä opiskelu-uupumuksen kannalta.

Edellä esitettyjen, vuonna 2018 valmistuneiden vastausten ja vuonna 2017 valmistuneiden vastausten välillä ei ole merkittävää eroa.

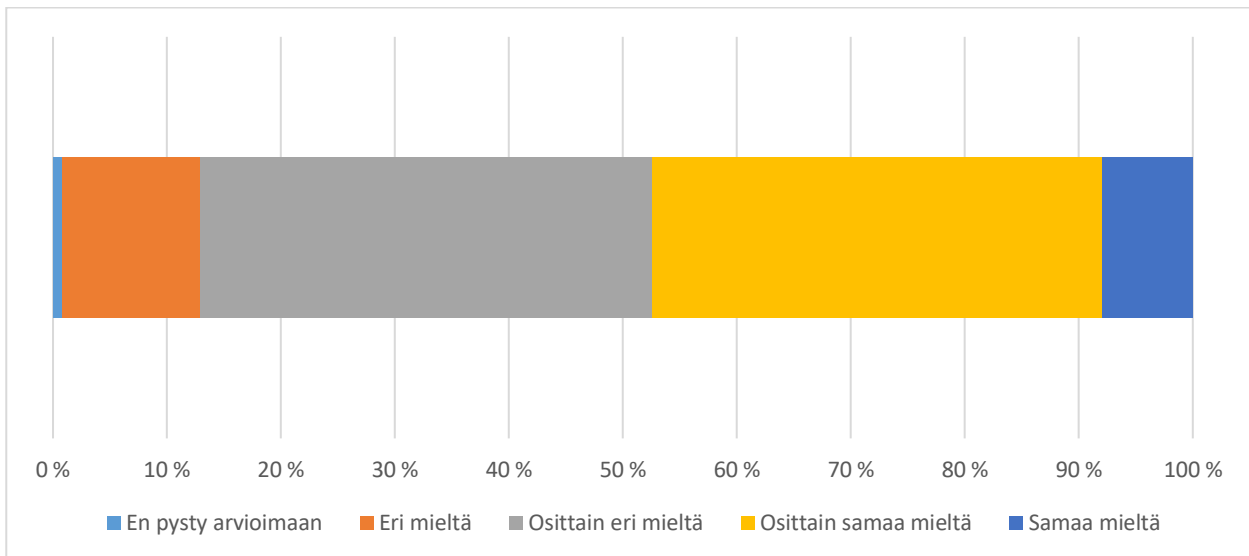
Oppimista edistävä palaute

Vastaajien saamaa oppimista edistävää palautetta tiedusteltiin kolmen väittämän avulla. Vastaajille esitetyt väittämät olivat:

- Saamani palaute on auttanut minua kehittämään opiskelutapojani

- Lopputentit, harjoitukset, kurssisuoritukset ym. ovat auttaneet minua luomaan yhteyksiä opiskeltavien asioiden ja aikaisempien tietojeni välillä
- Opintojaksojen oppimistehtävistä saamani palaute on auttanut minua selvittämään asioita, joita en ole täysin ymmärtänyt

Näistä kolmesta väittämästä muodostettiin summamuuttuja (Cronbachin alpha 0,707). Oppimista edistävän palautteen saamista kuvaavan summamuuttujan vastausten jakautuminen vuonna 2018 valmistuneiden keskuudessa on esitetty kuviossa 12.

Kuvio 12. Oppimista edistävää palautetta kuvaavan summamuuttujan vastausten jakautuminen, vuonna 2018 valmistuneet.

Vastaukset jakautuvat melko tasan puoliksi niiden kesken, jotka ovat eri mieltä (joko eri mieltä tai osittain eri mieltä) ja samaa mieltä (joko osittain samaa mieltä tai samaa mieltä) summamuuttujan väitteiden kanssa. Näin ollen voi sanoa, että noin puolet vastaajista on saanut oppimista edistävää palautetta, kun taas puolet ei ole saanut.

Taulukko 4. Oppimista edistävä palaute koulutusaloittain, %.

	Eri mieltä	Osittain eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Samaa mieltä
Hum	10	35	43	11
Kasv	17	45	32	6
Kaup	9	41	40	8
Luon	11	38	40	9
Lääk	20	45	30	3
Oik	24	42	28	5
Psyk	16	46	31	5
Tekniik	8	36	47	9
Teolog	7	38	47	7
Terv	6	36	46	11
Yhteis	14	40	37	8
Maat	15	45	34	5
Eläinl	10	47	40	3
Liik	7	53	41	0
Tait	7	32	45	15
Farm	11	38	47	4
Yhteensä (n)	1372	4513	4475	913

Kuten taulukosta 4 huomataan, erot koulutusaloittain oppimista edistävän palautteen saamisessa ovat selvät. Erityisesti taiteiden mutta myös terveystieteiden ja humanistiselta koulutusosalta valmistuneet vastaajat ovat väitteiden kanssa samaa mieltä, eli kokevat saaneensa oppimista edistävää palautetta. Näin taas ei ole lääketieteen ja oikeustieteen koulutusaloilta valmistuneiden kohdalla, sillä heistä suuri osuus oli eri mieltä väitteiden kanssa.

Taulukko 5. Oppimista edistävä palaute sukupuolen mukaan, vuonna 2018 valmistuneet, %.

	Nainen	Mies
En pysty arvioimaan	1	1
Eri mieltä	14	9
Osittain eri mieltä	41	38
Osittain samaa mieltä	37	43
Samaa mieltä	7	9
Yhteensä (N=11368)	6536	4763

Kun oppimista edistävän palautteen saamista tarkastellaan sukupuolen mukaan (taulukko 5), huomataan, että hieman suurempi osuus naisista on väitteiden kanssa eri mieltä tai osittain eri mieltä kuin miehistä. Vastaavasti hieman suurempi osuus miehistä on väitteiden kanssa samaa mieltä tai osittain samaa mieltä kuin naisista. Näin ollen naiset eivät ole saaneet oppimista edistävää palautetta samassa määrin kuin miehet.

Taulukko 6. Oppimista edistävä palaute ikäluokkien mukaan, vuonna 2018 valmistuneet, %.

	Eri mieltä	Osittain eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Samaa mieltä
Alle 25 vuotta	11	40	41	8
25-34 vuotta	14	42	36	7
35-45 vuotta	12	33	42	11
yli 45 vuotta	9	30	41	20
Yhteensä (N=11364)	1372	4513	4475	913

Taulukko 6 osoittaa, että eri-ikäiset vastaajat vastaavat eri tavoin oppimista edistävää palautetta kartoittaviin väittämiin. Vanhempiin ikäluokkiin kuuluvat vastaajat ovat saaneet oppimista edistävää palautetta, kun taas nuorempiin ikäluokkiin kuuluvat vastaajat eivät niinkään. On mahdollista, että vanhemmat opiskelijat osaavat hakea tarvitsemansa palautteen useammin kuin nuoremmat, tai kyse voi olla myös siitä, että nuoremmat opiskelijat kaipaavat ja tarvitsevat enemmän palautetta kuin vanhemmat, jolloin he eivät välttämättä koe saavansa sitä riittävästi, vaikka saisivatkin yhtä paljon kuin vanhemmat opiskelijat.

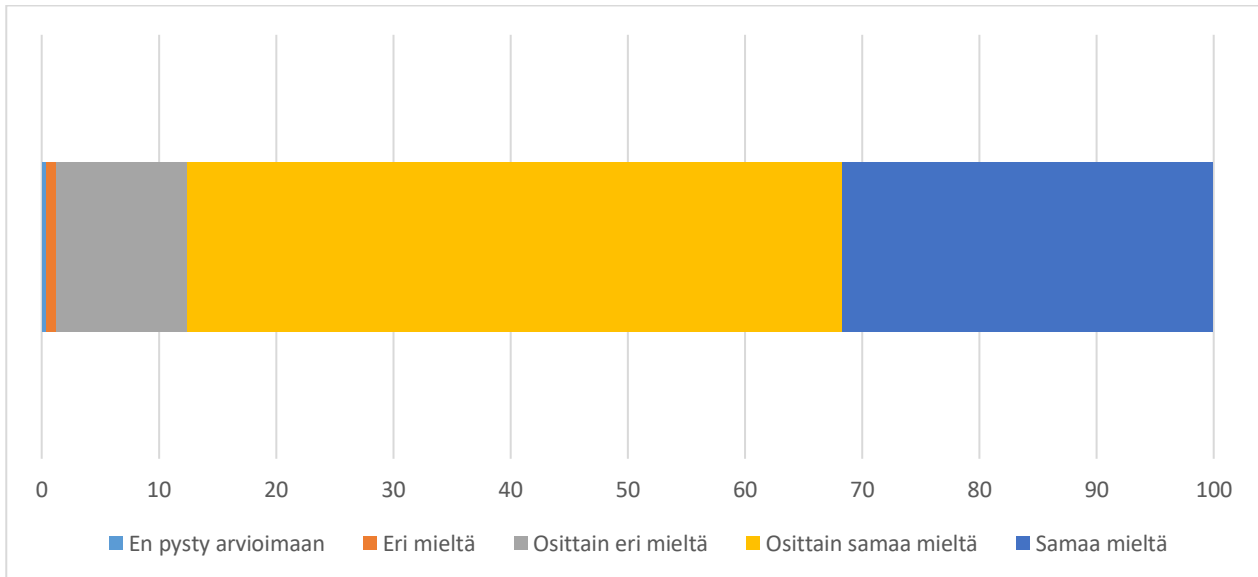
Edellä esitettyjen, vuonna 2018 valmistuneiden vastausten ja vuonna 2017 valmistuneiden vastauksien välillä ei ole merkittävää eroa.

Työelämävalmiudet

Vastaajien työelämävalmiuksia tiedusteltiin kahdeksan väittämän avulla. Vastaajille esitetyt väittämät olivat:

- Olen oppinut soveltamaan teoreettista tietoa käytäntöön
- Opinnot ovat kehittäneet yhteistyötaitojani
- Olen oppinut jäsentämään ja erittelemään tietoa
- Olen oppinut tarkastelemaan asioita eri näkökulmista
- Olen oppinut esittämään perusteluja asioille
- Opiskelu yliopistossa on kehittänyt valmiuttani toimia ryhmän jäsenenä
- Opiskelu yliopistossa on kehittänyt taitoani esittää omat näkemykseni erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- Opintoni ovat kehittäneet kykyäni ratkaista ongelmia käytännön tilanteissa

Näistä kahdeksasta väittämästä muodostettiin summamuuttuja (Cronbachin alpha 0,863). Työelämävalmiuksia kuvaavan summamuuttujan vastausten jakautuminen vuonna 2018 valmistuneiden keskuudessa on esitetty kuviossa 13.

Kuvio 13. Työelämävalmiuksia kuvaavan summamuuttujan vastausten jakautuminen, vuonna 2018 valmistuneet.

Lähes 90 prosenttia vastaajista on joko osittain samaa mieltä tai samaa mieltä summamuuttujan väitteiden kanssa. Näin ollen he vastaavat oppineensa sellaisia yleisiä työelämätaitoja, joista voi katsoa olevan hyötyä työelämässä alasta ja ammatista riippumatta. Vain noin 10 prosenttia vastaajista on väitteiden kanssa osittain eri mieltä, eli he eivät ole tällaisia taitoja oppineet. Vastaukset eivät eroa merkittävästi vastaajien sukupuolen tai iän mukaan. Sen sijaan joitakin koulutusalan mukaisia eroja on havaittavissa.

Taulukko 7. Työelämävalmiuksia kuvaavan summamuuttujan vastausten jakautuminen koulutusaloittain, vuonna 2018 valmistuneet, %.

	Eri mieltä	Osittain eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Samaa mieltä
Hum	1	12	55	32
Kasv	0	9	55	35
Kaup	0	9	56	34
Luon	1	13	56	30
Lääk	2	10	59	28
Oik	2	21	59	17
Psyk	1	8	61	30
Tekniik	1	9	53	37
Teolog	0	11	63	26
Terv	1	10	60	29
Yhteis	1	14	58	27
Maat	1	13	60	27
Eläinl	0	22	57	22
Liik	0	7	58	35
Tait	1	7	51	41
Farm	0	10	54	35
Yhteensä (N=11251)	95	1265	6291	3555

Kuten taulukosta 7 käy ilmi, vain 17 prosenttia oikeustieteelliseltä koulutusaloilta valmistuneista vastaajista on työelämävalmius-väitteiden kanssa samaa mieltä. Sen sijaan 41 prosenttia taiteiden koulutusaloilta valmistuneiden kanssa on väitteiden kanssa samaa mieltä. Osittain eri mieltä on 22 prosenttia eläinlääketieteen koulutusaloilta valmistuneista, eli he eivät koe oppineensa väitteissä kuvattuja, yleisiä työelämävalmiuksia.

Vuonna 2018 valmistuneiden ja vuonna 2017 valmistuneiden vastausten välillä ei ole merkittävää eroa.

Rahoitusmallikysymykset

Seuraavaksi tarkastellaan rahoitusmallikysymyksiä, joita oli kandipalaute-kyselyssä yhteensä 13. Ne käsittelivät tutkinnon laatua, opetuksen laatua, ohjauksen laatua sekä tyytyväisyyttä elämään opiskelijana. Rahoitusmallikysymysten suorat jakaumat sekä yliopistoittain että koulutusaloittain on julkaistu Vipunen-verkkopalvelussa (www.vipunen.fi), eikä niitä siksi esitetä tässä.

Tutkinnon laatu

Tutkinnon laatua mitattiin kahden väittämän avulla. Vastaajille esitetyt väittämät olivat:

- Koulutukseni on vastannut sille asetettuja tavoitteita (RM 1)

- Koulutuksen myötä kehittynyt osaaminen vastaa odotuksiani (RM 2)

Tutkinnon laatua mittaavilla rahoitusmallikysymyksillä on keskinäinen riippuvuus ($r=0,497$, liitetaulukko 1). Sen lisäksi molemmilla tutkinnon laatua mittaavilla rahoitusmallikysymyksillä on riippuvuus useiden HowULearn-summamuuttujien kanssa: pystyvyyskokemusten, opintojen kiinnostavuuden, opintojen linjakkuuden, oppimista edistävän palautteen sekä työelämävalmiuksien kanssa. Näiden lisäksi toisella tutkinnon laatua mittaavalla rahoitusmallikysymyksellä (RM 2) on riippuvuus syväsuuntautuneen opiskelun summamuuttujan kanssa, mutta ensimmäisellä (RM 1) ei. Voidaan olettaa, että näiden riippuvuuksien taustalla on syy-seuraussuhde, jonka suuntaa ei voida tietää.

Opetuksen laatu

Opetuksen laatua mitattiin viiden väittämän avulla. Vastaajille esitetyt väittämät olivat:

- Olen ollut tyytyväinen käytettyihin opetusmenetelmiin (RM 3)
- Opetus on ollut mielestäni pääosin laadukasta (RM 4)
- Olen ollut tyytyväinen vuorovaikutukseeni opetushenkilökunnan kanssa (RM 5)
- Opettajilta saamani palaute on auttanut minua opinnoissani (RM 6)
- Tarjolla on ollut riittävästi ohjausta kandidaatin tutkielman laatimiseen/opinnäytteen tekemiseen (RM 7)

Liitetaulukko 1 osoittaa, että kaikilla opetuksen laatua mittaavilla kysymyksillä on keskinäinen riippuvuus, paitsi viidennellä (RM 7), tutkielman ohjaamista kartoittavalla väittämällä, jolla on riippuvuus vain RM 4:n ja RM 5:n kanssa, mutta ei RM 3:n ja RM 6:n kanssa. Viidennellä väittämällä eli RM 7:llä on riippuvuus vain kahden HowULearn-summamuuttujan kanssa, jotka ovat opintojen linjakkuus sekä vertaistuki. Kaikilla muilla opintojen laatua kartoittavilla rahoitusmallikysymyksillä on riippuvuus opintojen linjakkuuden lisäksi opintojen kiinnostavuuden, oppimista edistävän palautteen ja työelämävalmiuksien HowULearn-summamuuttujien kanssa. Voidaan olettaa, että näiden riippuvuuksien taustalla on syy-seuraussuhde, jonka suuntaa ei voida tietää.

Ohjauksen saatavuus

Ohjauksen saatavuutta mitattiin kolmen väittämän avulla. Vastaajille esitetyt väittämät olivat:

- Minun on ollut helppoa löytää opintoihini liittyvää tietoa ja tukea (RM 8)
- Tarjolla on ollut riittävästi ohjausta opintojen suunnitteluun (RM 9)
- Ongelmatilanteissa olen tarvittaessa löytänyt henkilön, jolta olen voinut pyytää neuvoa (RM 10)

Liitetaulukko 1 osoittaa, että ohjauksen saatavuutta mittaavilla väittämillä on keskinäinen riippuvuus. Sen lisäksi kaikilla kolmella rahoitusmallikysymyksellä on riippuvuus vain yhden HowULearn-summamuuttujan kanssa, joka on opintojen linjakkuus. Opintojen kiinnostavuuden HowULearn-summamuuttujan kanssa riippuvuus on vain RM 8:lla ja RM 10:llä. Lisäksi, yllättävää kyllä, oppimista edistävän palautteen HowULearn-summamuuttujan kanssa riippuvuus on vain RM 8:lla, mutta ei RM 9:llä eikä RM 10:llä. Oletettavasti ohjauksen saatavuutta mittaavat rahoitusmallikysymykset ja oppimista edistävää palautetta kartoittavat HowULearn-kysymykset mittaavat, ainakin jossain määrin, eri asioita. Edelleen, RM 10:llä on riippuvuus työelämävalmiuksien ja vertaistuen summamuuttujien kanssa, mutta ei RM 8:lla eikä RM 9:llä. Voidaan olettaa, että näiden riippuvuuksien taustalla on syy-seuraussuhde, jonka suuntaa ei voida tietää.

Tyytyväisyys opiskelijan elämään

Tyytyväisyyttä elämään opiskelijana mitattiin kolmen väittämän avulla. Vastajille esitetyt väittämät olivat:

- Olen tyytyväinen omaan opiskeluuni (RM 11)
- Olen ollut tyytyväinen opinto-ohjelmani tarjoamiin vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksiin (esim. opetussuunnitteluun osallistuminen ja palautteen antamisen mahdollisuudet) (RM 12)
- Voin hyvin yliopistossani (RM 13)

Liitetaulukko 1 osoittaa, että tyytyväisyyttä opiskelijaelämään mittaavista väittämistä on keskinäinen riippuvuus vain RM 11 ja RM 13 välillä. Sen lisäksi RM 11:lla on riippuvuus useiden HowULearn-summamuuttujien kanssa: Voimakas riippuvuus ($r=0,522$) suunnitelmallisen opiskelun kanssa, ja riippuvuus syväsuuntautuneen opiskelun, pystyvyyskokemusten, opintojen kiinnostavuuden, opintojen linjakkuuden ja työelämävalmiuksien summamuuttujien kanssa. Lisäksi RM 11:lla on negatiivinen riippuvuus opiskelu-uupumuksen summamuuttujan kanssa. Sen sijaan RM 12:lla on riippuvuus ainoastaan opintojen kiinnostavuuden ja opintojen linjakkuuden summamuuttujien kanssa. RM 13:lla puolestaan on riippuvuus pystyvyyskokemusten, opintojen kiinnostavuuden, vertaistuen, opintojen linjakkuuden ja työelämävalmiuksien summamuuttujien kanssa, sekä negatiivinen korrelaatio opiskelu-uupumuksen summamuuttujan kanssa. Voidaan olettaa, että näiden riippuvuuksien taustalla on syy-seuraussuhde, jonka suuntaa ei voida tietää.

Kandien toiveet yliopistolle

Vastajilta kysyttiin myös, mitä yliopisto olisi voinut tehdä toisin, että opinnot olisivat sujuneet paremmin. Kysymykseen ei annettu vastausvaihtoehtoja, vaan vastaajat saivat muotoilla

vastauksensa itse. Annetuissa vastauksissa huomiota herättävää on se, että niissä toistuu yliopistojen pienentyneiden resurssien vaikutus opintoihin.

Yliopisto-opinnoissa tehdyt leikkaukset (tai ainakin laitoksella tehdyt leikkaukset, olivat ne valtion tai yliopiston tekemiä) näkyvät suoraan pätevien opettajien, tilojen ja opettajien ajan puutteena. Koen tämän olevan tällä hetkellä suurin ongelma (...) opintoja koskien. (Kandipalaute 2018)

Leikkaukset yliopiston rahoituksessa ja sitä kautta henkilökunnassa ovat kuormittaneet jäljelle jäänyttä henkilökuntaa ja vähentänyt tarjolla olevia kursseja. Lisäksi koulutus uudistus on työllistänyt pienenevää henkilöstöä entisestään. Opetus on pysynyt laadukkaana, mutta henkilökunnalla on yhä vähemmän aikaa ohjaukseen. (Kandipalaute 2018)

Avoimissa vastauksissa keskeistä on opiskelijoiden tarve ja toive saada lisää sekä ohjausta että palautetta. Vastausten perusteella näyttää siltä, että osa opiskelijoista kokee jääneensä yksin selviytymään opintojensa kanssa. Osa vastaajista yhdistää tämän yliopistoilta ja samalla ohjauksesta sekä opetuksesta leikattuihin resursseihin. Toisaalta tämä voi olla kaikuja vanhasta toimintakulttuurista, sillä yliopisto-opinnot ovat perinteisesti valmistaneet opiskelijat itsenäiseen työskentelyyn asiantuntija-asemissa.

Maistereiden uraseuranta

Maistereiden uraseurannan 2018 kohdejoukkona olivat vuonna 2013 ylemmän korkeakoulututkinnon tai niin kutsutun päättävän alemman korkeakoulututkinnon suorittaneet henkilöt. Kohdejoukkoon kuului 15 024 valmistunutta. Heistä 686 jäi puuttuvien yhteystietojen takia kyselyn ulkopuolelle, eli kysely lähetettiin vuonna 2018 yhteensä 14 338 henkilölle. Maistereiden uraseuranta-aineistossa on yhteensä 5890 vastausta. Näin ollen vastausprosentti vuonna 2013 valmistuneiden maistereiden keskuudessa on 39,1. Vuotta aiemmin toteutetun maistereiden uraseurannan vastausprosentti oli 38, eli aavistuksen alhaisempi (Kurlin, Suorsa & Carver 2018, 15). Korkein vastausprosentti (45,3) oli Itä-Suomen yliopistosta valmistuneilla ja matalin (31,6) Vaasan yliopistosta valmistuneilla. Naisten vastausprosentti on selvästi korkeampi kuin miesten (taulukko 8).

Taulukko 8. Maistereiden vastausaktiivisuus yliopistoittain ja sukupuolen mukaan.

	Tutkinnon suorittaneita	Vastauksia	Vastausprosentti, naiset, %	Vastausprosentti, miehet, %	Vastausprosentti, kaikki, %
AYO	1611	541	37	34	34
SHH	254	84	36	30	33
HY	2939	1242	45	36	42
ISY	1447	655	50	39	45
JY	1518	643	45	38	43
LTY	615	232	39	39	38
LY	442	168	43	25	38
OY	1359	528	41	37	39
TaiY	230	75	36	31	33
TaY	1187	436	38	35	37
TTY	788	305	43	39	39
TY	1654	626	40	35	38
VY	446	141	33	31	32
ÅA	534	204	43	32	38
Yhteensä	15024	5880	42,6	35,3	39,1

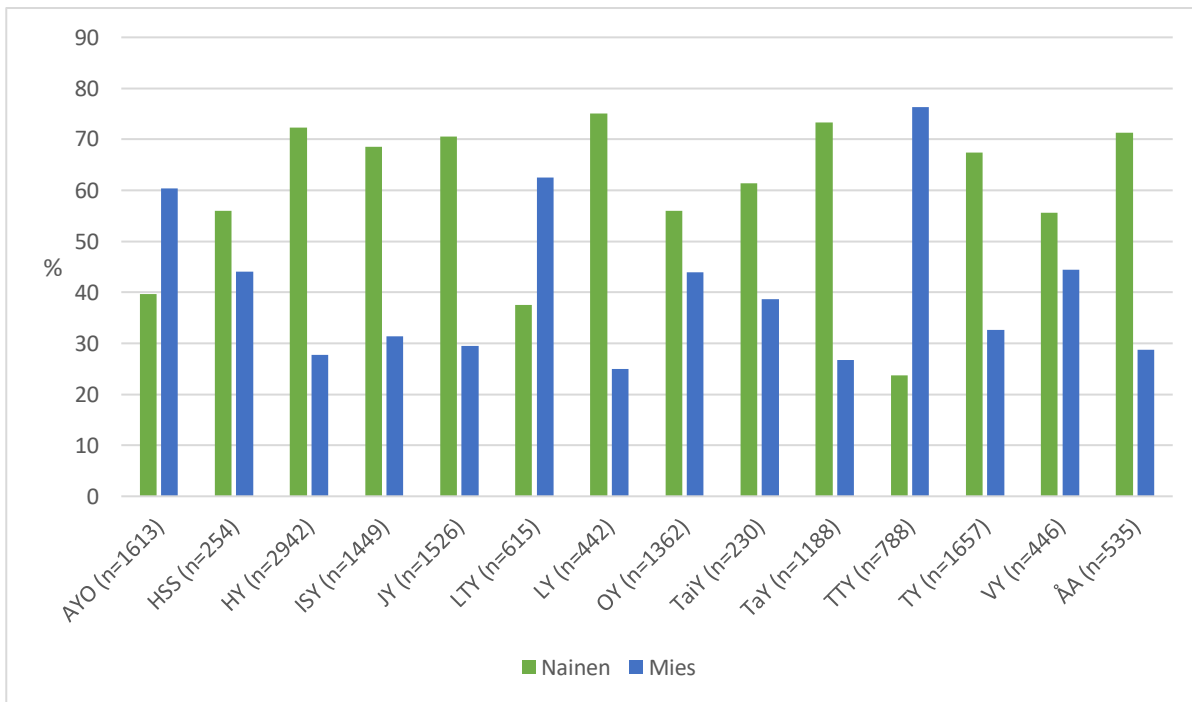
Maisteriksi valmistuneiden vastausaktiivisuutta on tarkasteltu myös koulutusaloittain (taulukko 9, taulukossa on käytetty hieman eri koulutusaluokituksia kuin muissa analyyseissä). Taulukosta käy ilmi, että aktiivisimmin kyselyyn ovat vastanneet terveystieteiden koulutusosalta valmistuneet, joiden vastausprosentti on 54 (n=196). Pienin vastausprosentti on kuvataiteen koulutusosalalla, jossa vastausaktiivisuus on jäänyt 24 prosenttiin (n=8). Kuvataiteiden koulutusosalta on myös valmistunut selkeästi vähiten tutkintoja.

Taulukko 9. Maistereiden vastausaktiivisuus koulutusaloittain.

Koulutusala	Tutkinnon suorittaneita	Vastauksia	Vastausprosentti, %
Humanistinen	1967	804	41
Kasvatustieteellinen	1835	770	42
Kauppätieteellinen	2204	722	33
Luonnontieteellinen	1536	630	41
Lääketieteellinen	563	178	32
Oikeustieteellinen	523	178	34
Psykologian	241	117	49
Teknillistieteellinen	2519	946	38
Teologian	230	96	42
Terveystieteiden	364	196	54
Yhteiskuntatieteellinen	1453	652	45
Farmasian	397	142	36
Maatalous-metsätieteellinen	317	129	41
Eläinlääketieteellinen	67	28	42
Hammaslääketieteellinen	138	62	45
Liikuntatieteellinen	144	64	44
Taideteollinen	319	101	32
Kuvataiteen	33	8	24
Musiikin	142	47	33
Teatterin ja tanssin	55	20	36
YHTEENSÄ	15047	5890	39,1

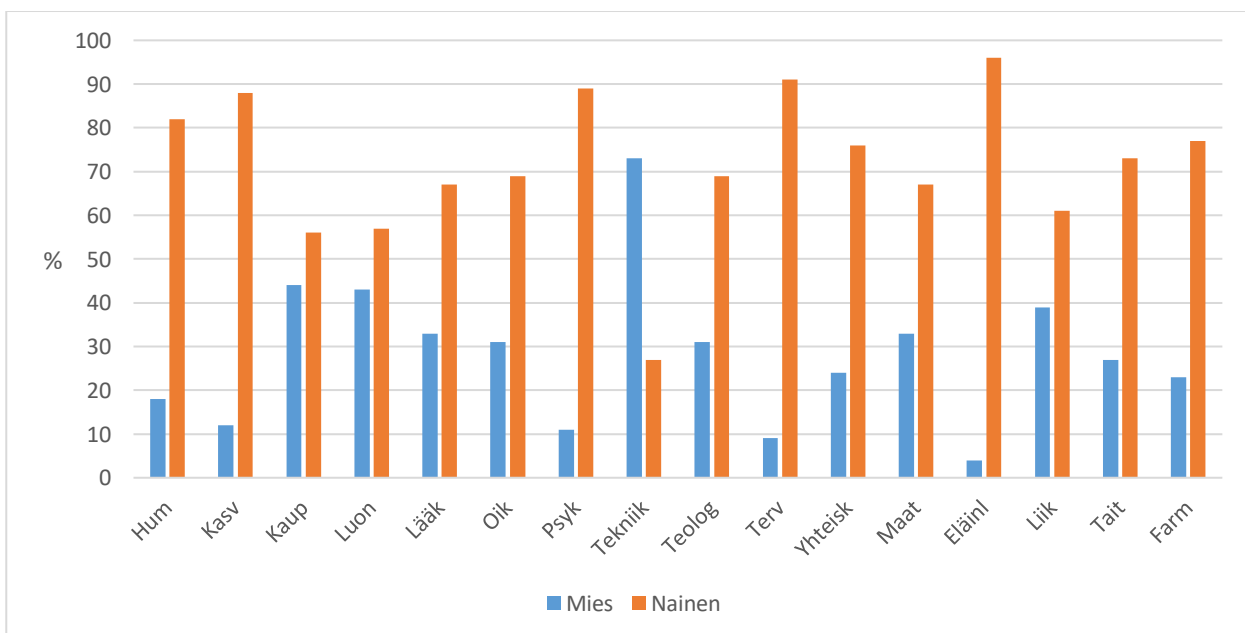
Maisteriksi valmistuneiden sukupuoli

Suomessa naiset ja miehet hakeutuvat hyvin epätasaisesti eri koulutusaloille ja työelämän aloille. Tämä näkyy myös eri yliopistoista ja eri koulutusaloilta valmistuneiden maistereiden määrissä. Kun tarkastellaan kaikkia vuonna 2013 maisteriksi valmistuneita, havaitaan että miehiä on valmistunut naisia enemmän Aalto-yliopistosta (615 naista, 937 miestä), Lappeenrannan teknillisestä yliopistosta (221 naista, 368 miestä) sekä Tampereen teknillisestä yliopistosta (180 naista, 581 miestä). Kaikista muista yliopistoista on valmistunut maisteriksi enemmän naisia kuin miehiä. Valmistuneiden sukupuolijakauma on esitetty kahden sukupuolen osalta kuviossa 14 (taulukon 8 ja 9 vastanneita yhteensä -tietoihin on lisätty ne vastaukset, joista ei ole pystytty selvittämään vastaajan sukupuolta tai vastaaja on muunsukupuolinen. Kuvioista 14 ja 15 he puuttuvat).

Kuvio 14. Kaikkien maisteriksi valmistuneiden sukupuolijakauma yliopistoittain, %.

Kun vuonna 2013 maisteriksi valmistuneiden maistereiden uraseurannan vastaajien sukupuolijakaumaa tarkastellaan koulutusaloittain, huomataan, että ainoastaan tekniikan koulutusosalta valmistuneiden vastaajien joukossa enemmän miehiä kuin naisia (257 naista ja 688 miestä). Koulutusosalta myös valmistui enemmän miehiä kuin naisia. Kaikilta muilta koulutusaloilta valmistuneiden vastaajien keskuudessa on enemmän naisia kuin miehiä.

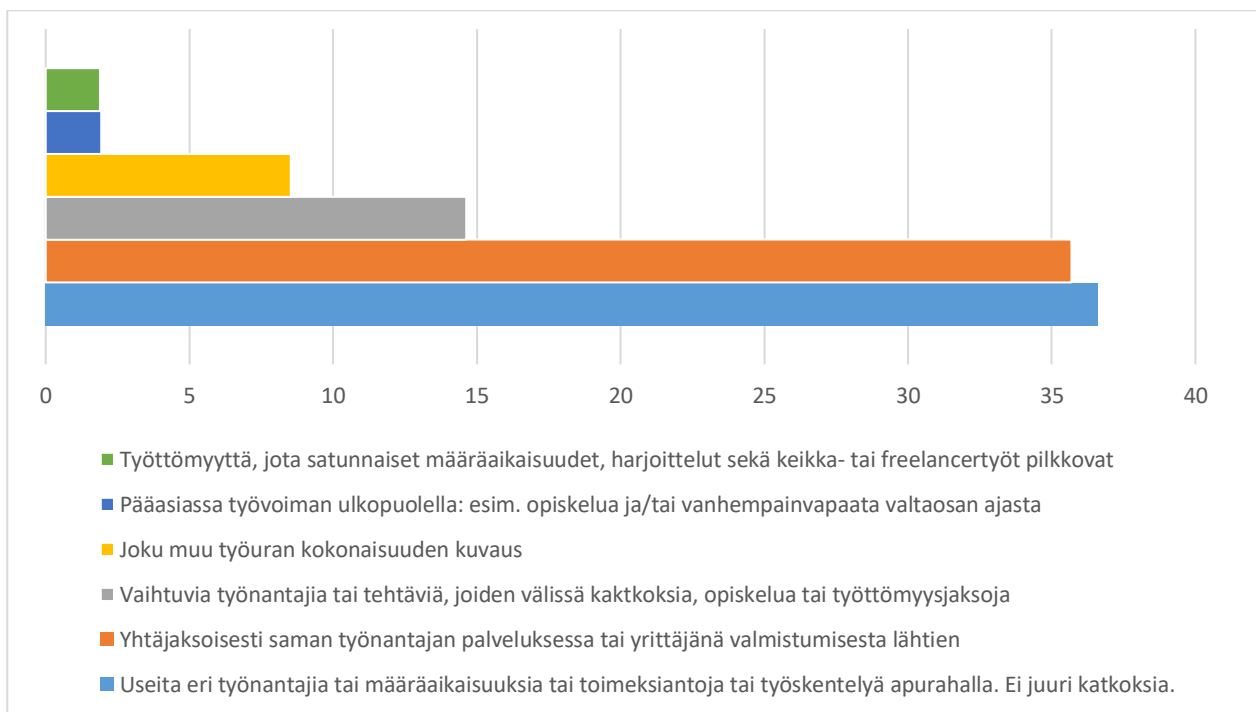

Kuvio 15. Maisteriksi valmistuneiden vastaajien sukupuolijakauma koulutusaloittain, %.

Vuonna 2013 maisteriksi valmistui yhteensä 9068 naista ja 5660 miestä, sekä 319 henkilöä, joiden sukupuolta ei ole voitu selvittää tai jotka ovat muunsukupuolisia.

Vastaajien työmarkkinatilanne

Maisteriksi valmistumista seuraavien viiden vuoden aikana vastaajilla on monenlaisia urapolkuja. Kuitenkin voi yleistäen todeta, että vastaajat ovat kyenneet työllistymään hyvin. Yli 70 prosenttia vastaajista on työskennellyt valmistumisen jälkeen ilman katkoksia. Pääasiassa työttömänä tai muusta syystä työvoiman ulkopuolella on ollut alle viisi prosenttia vastaajista. (Kuvio 16)

Kuvio 16. Vastaajien tähänastisen työuran kokonaisuuden kuvaus, %, (N=5848).

Vastaajista suurimman ryhmän (37 %) muodostavat ne vastaajat, joiden uraa voi kuvata parhaiten useiden eri määräaikaistöiden, toimeksiantojen tai apurahakausien ketjuksi ilman merkittäviä katkoksia. Tyypillistä tämä on terveystieteiden koulutusalaan valmistuneille (49 %) sekä tekniikan alalta valmistuneille (46 %), joista molemmista lähes puolet työskenteli tällaisella uralla.

Toiseksi suurin ryhmä vastaajista (36 %) on niitä, jotka ovat työskennelleet yhtäjaksoisesti saman työnantajan palveluksessa tai yrittäjänä valmistumisestaan lähtien. Uralla, joka on sisältänyt katkoksia, opiskelua tai työttömyysjaksoja on 15 prosenttia kaikista vastaajista. Pääasiassa työvoiman ulkopuolella on ollut 2 prosenttia vastaajista, kuten myös pääasiassa työttömänä. Vajaa

kymmenen prosenttia työurista ei vastaajien mielestä sovi mihinkään edellä mainituista kuvauksista. Avoimissa vastauksissa, joissa he kuvaavat uraansa, tuodaan esiin hyvin monenlaisia urapolkuja, sekä se, että usein työura on alkanut jo ennen opintoja – toisin kuin kysymyksen asettelu antaa olettaa.

Taulukko 10. Tyypillisin työura kultakin koulutusosalta valmistuneilla.

<p>Yhtäjaksoisesti saman työnantajan palveluksessa tai yrittäjänä valmistumisesta lähtien</p> <ul style="list-style-type: none">• Kasvatustieteiden koulutusala, 40 %• Kauppatieteiden koulutusala, 42 %• Terveystieteiden koulutusala, 49 %• Tekniikan koulutusala, 46 %• Teologian koulutusala, 37 %• Terveystieteiden koulutusala, 49 %• Maatalous-metsätieteellinen koulutusala, 38 %• Liikuntatieteellinen koulutusala, 39 %
<p>Useita eri työnantajia tai määräaikaisuuksia tai toimeksiantoja tai työskentelyä apurahalla. Ei juuri katkoksia</p> <ul style="list-style-type: none">• Humanistinen koulutusala, 32 %• Luonnontieteellinen koulutusala, 38 %• Lääketieteiden koulutusala, 68 %• Oikeustieteellinen koulutusala, 47 %• Psykologian koulutusala, 47 %• Teologian koulutusala, 37 %• Yhteiskuntatieteiden koulutusala, 38 %• Eläinlääketieteen koulutusala, 61 %• Taiteiden koulutusala, 33 %• Farmasian koulutusala, 39 %

Taulukossa 11 on eritelty ne koulutusalat, joilta valmistuneet muodostavat suurimmat ryhmät molemmilla, epävakailta työuran tyypeillä. Prosenttiosuudet osoittavat, kuinka suuri osa kyseiseltä koulutusosalta valmistuneista vastaajista on ilmoittanut tämän vaihtoehdon kuvaavan parhaiten omaa työuran kokonaisuutta.

Taulukko 11. Suurin vastaajaryhmä työuran tyypillä koulutusalan mukaan.

<p>Vaihtuvia työnantajia tai tehtäviä, joiden välissä katkoksia, opiskelua tai työttömyyttä</p> <ul style="list-style-type: none">• Humanistinen koulutusala, 25 %• Taiteiden koulutusala, 24 %• Maatalous-metsätieteellinen koulutusala, 19 %• Liikuntatieteellinen koulutusala, 19 %• Luonnontieteellinen koulutusala, 17 %
<p>Työttömyyttä, jota satunnaiset määräaikaissuudet, harjoittelut sekä keikka- tai freelancertyöt pilkkovat</p> <ul style="list-style-type: none">• Taiteiden koulutusala, 6 %• Humanistiselta koulutusala, 4 %• Luonnontieteiden koulutusala, 3 %• Terveystieteiden koulutusala, 2 %

Kyselyn vastaushetkellä syksyllä 2018 lähes kaksi kolmannesta vastaajista ilmoitti olevansa vakituudessa kokopäivätyössä. Määräaikaissuodessa kokopäivätyössä oli joka kuudes ja työttömänä 2 prosenttia vastaajista (Taulukko 12). Suurimmat työttömien työnhakijoiden ryhmät olivat humanistiselta (21 %, n=23), luonnontieteelliseltä (17 %, n=19) ja kauppatieteelliseltä (13 %, n=14) koulutusosalta valmistuneet vastaajat. Yhteensä työssä oli 94 prosenttia vastaajista, mitä voi pitää varsin hyvänä tilanteena.

Taulukko 12. Vastaajien työmarkkinatilanne syksyllä 2018, %, (N=5843).

Työssä	94
Vakituinen kokopäivätyö	62
Määräaikainen kokopäivätyö	17
Osa-aikatyö	3
Itsenäinen yrittäjä/ammattinharjoittaja/freelancer (oma Y-tunnus)	4
Useita rinnakkaisia työsuhteita (työskentely verokortilla)	<1
Työllistetty/työharjoittelu	<1
Perhevapaa (työsuhteesta)	5
Työskentely apurahalla	1
Työtön	2
Työtön työnhakija	2
Työvoimakoulutus tai vastaava	<1
Muu	5
Päätoiminen opiskelu (johtaa tutkintoon tai arvosanaan)	2
Perhevapaa (ei työsuhdetta)	2
Työvoiman ulkopuolella (asevelvollisuus tms.)	0
Muu tilanne	<1

Kaikilta koulutusaloilta valmistuneista vastaajista suurin osa oli vastaushetkellä vakituisessa kokopäivätyössä. Vastausten jakautuminen työtilanteen ja koulutusalan mukaan on esitetty liitetaulukossa 2. Taulukosta käy ilmi, että 80 prosenttia kauppatieteelliseltä ja tekniikan koulutusosalta valmistuneista vastaajista on vakituisessa kokopäivätyössä, kun taas määräaikaisessa kokopäivätyössä on 38 prosenttia lääketieteiden koulutusosalta valmistuneista. Suurin osuus osa-aikatyötä tekeviä löytyy eläinlääketieteen (18 %) sekä psykologian (10 %) koulutusosalta valmistuneista vastaajista. Itsenäisiä yrittäjiä on suurimmat osuudet taiteiden (13 %) ja eläinlääketieteen (11 %) koulutusaloilta valmistuneissa vastaajissa. Apurahalla useimmin työskentelevät luonnontieteiden (4 %) koulutusosalta valmistuneet vastaajat.

Nykyinen päätyönantaja

Maisteriksi valmistuneet vastaajat sijoittuivat työelämän eri sektoreille monipuolisesti. Lähes kolmannes (30 %) vastaajista työllistyi kunnan tai kuntayhtymän palvelukseen, ja neljä kymmenestä työskenteli joko suuren, keskisuuren tai pienen yrityksen palveluksessa.

Taulukko 13. Vastaajan nykyinen päätyönantaja, %.

Kunta tai kuntayhtymä	30
Suuri yritys (250 työntekijää tai enemmän)	23
Pieni tai keskisuuri yritys (alle 250 työntek.)	16
Yliopisto	8
Järjestö, säätiö, seurakunta tai vastaava	7
Valtio	7
Oma yritys/työllistän itse itseni	4
Muu	1
Ammattikorkeakoulu	1
Yhteensä (N)	5683

Jos taas katsotaan päätyönantajaa vastaajien sukupuolen mukaan, huomataan että naiset työllistyvät miehiä selvästi useammin kuntiin ja kuntayhtymiin. Miesten päätyönantaja on sen sijaan useammin yritys, joko suuri tai pieni tai keskisuuri, kuin naisten. Naiset työllistyvät myös hieman useammin valtiolle ja järjestöihin tai säätiöihin kuin miehet (taulukko 14).

Taulukko 14. Päätyönantaja sukupuolen mukaan, %.

	Mies	Nainen	Yhteensä (N=5676)
Kunta tai kuntayhtymä	17	38	1763
Valtio	5	7	383
Suuri yritys (250 työntekijää tai enemmän)	35	17	1323
Pieni tai keskisuuri yritys (alle 250 työntek.)	21	14	947
Oma yritys/työllistän itse itseni	5	4	237
Järjestö, säätiö, seurakunta tai vastaava	5	9	408
Yliopisto	9	8	452
Ammattikorkeakoulu	1	1	78
Muu	1	2	85

Nykyisen työn pääasiallinen luonne

Vastaajan nykyinen päätyönantaja ei kerro vielä riittävällä tarkkuudella, millaisessa tehtävässä valmistuneet maisterit työskentelivät. Siksi heiltä tiedusteltiin myös tämänhetkisten tehtävien luonnetta. Suurin työn luonnetta kuvaava tehtävänala oli opetus ja kasvatustyö, jonka parissa työskenteli viidennes (20 %) vastaajista.

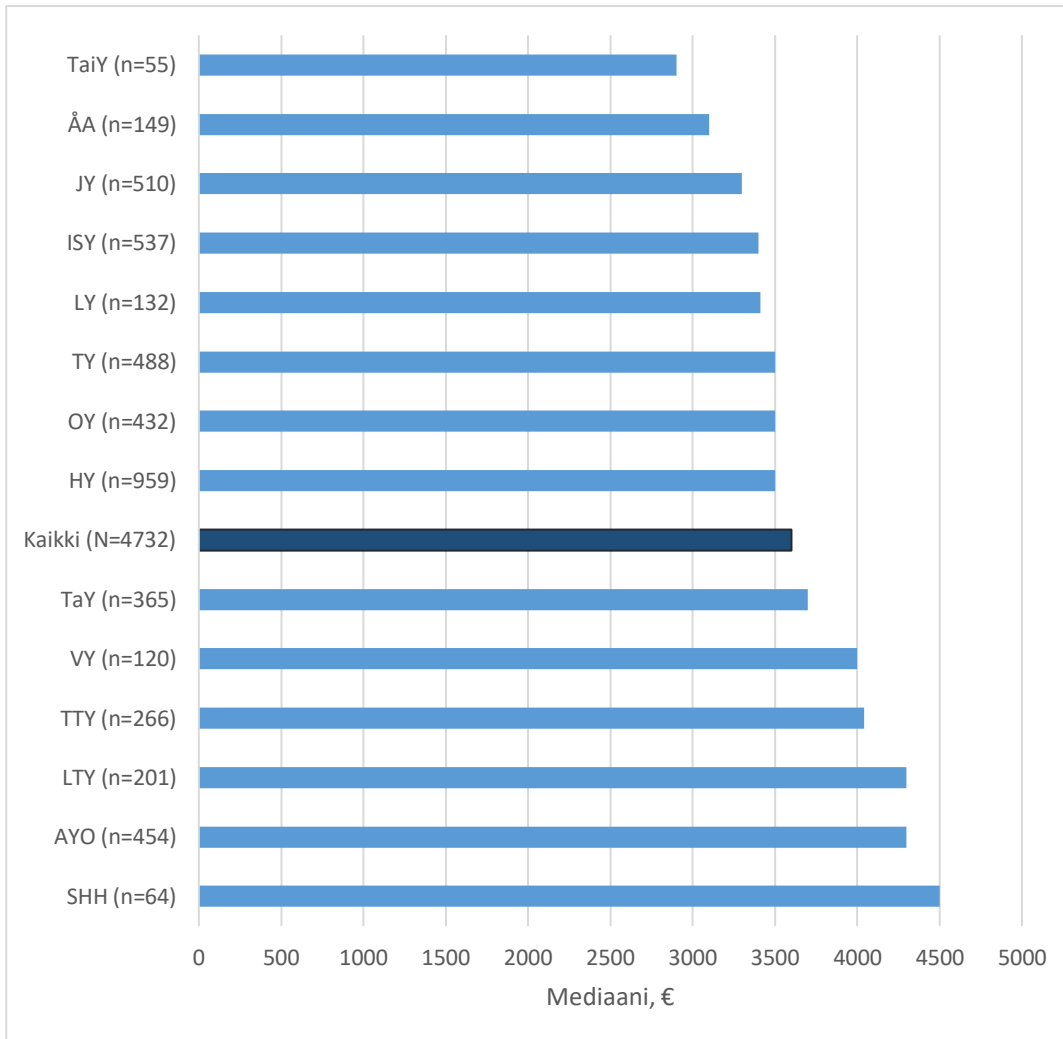
Taulukko 15. Vastaajan nykyisen työn pääasiallinen luonne, %.

Opetus tai kasvatus	20
Suunnittelu-, kehitys- tai hallintotehtävät	17
Asiakas/potilastyö	12
Tutkimus	9
Johto- ja esimiestehtävät	8
Konsultointi tai koulutus	6
Muu	6
Markkinointi ja myynti	4
Rahoituksen ja taloushallinnon tehtävät	4
Lainopillinen työ	3
Toimistotehtävät	3
Viestintä- ja mediatyö	3
Taiteellinen työ	1
Kirkollinen työ	<1
Yhteensä (N)	5652

Liitetaulukossa 3 on esitetty vastaajien nykyisen työn pääasiallinen luonne koulutusalan mukaan. Taulukosta käy ilmi, muun muassa, että tutkimuksen tehtävät työllistävät etenkin luonnontieteelliseltä koulutusosalta valmistuneita vastaajia, kun taas humanistiselta, kasvatustieteelliseltä ja liikuntatieteelliseltä koulutusaloilta valmistuneet vastaajat päätyvät opetuksen ja kasvatuksen tehtäviin. Sen sijaan terveystieteiden koulutusosalta valmistuneet vastaajat työllistyvät johto- ja esimiestehtäviin. Sekä lääketieteiden että eläinlääketieteen koulutusosalta valmistuneet vastaajat työllistyvät laajasti asiakas/potilastyön tehtäviin, mikä ei ole yllättävää.

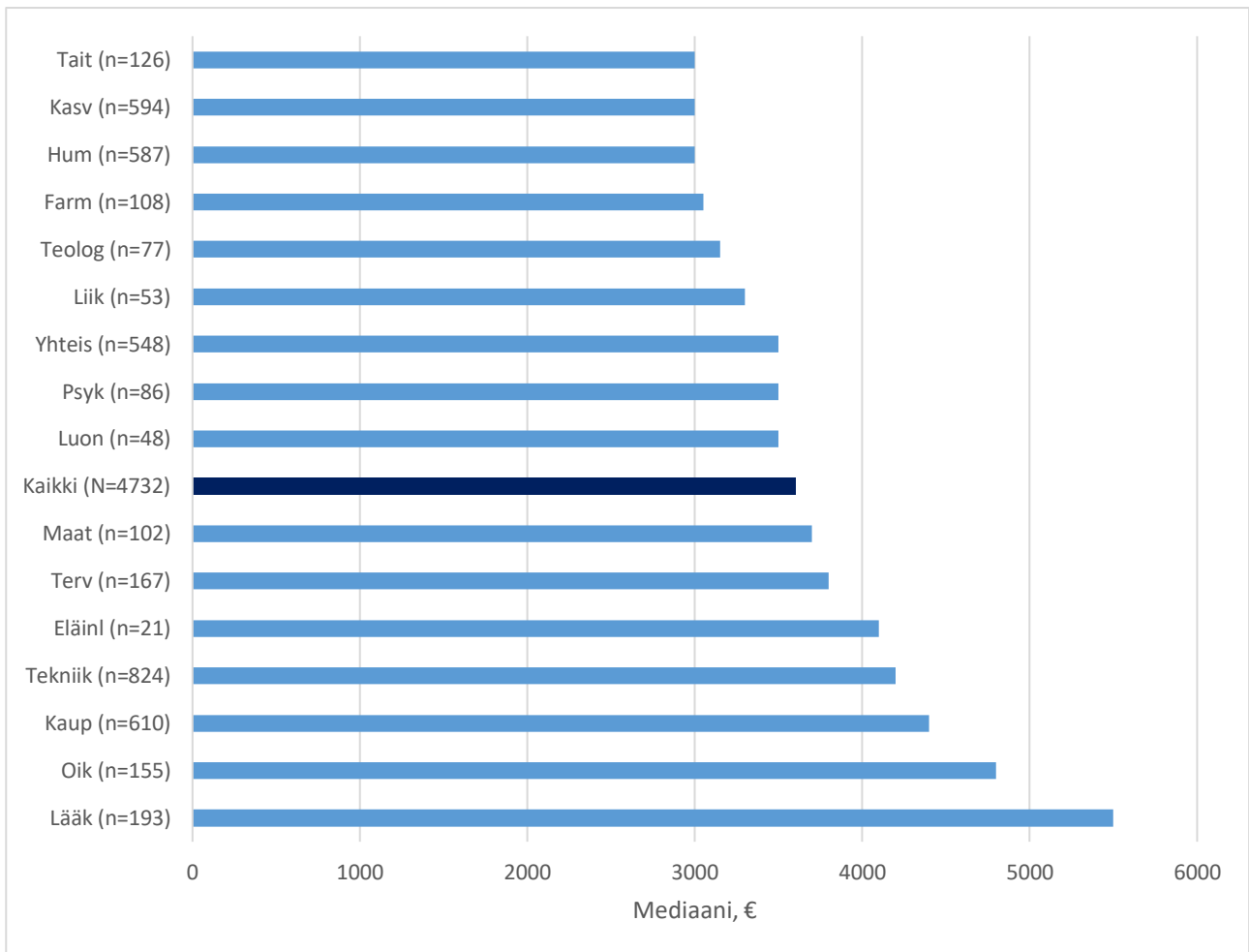
Palkka

Vastaajilta tiedusteltiin heidän keskimääräistä bruttopalkkaa tai kuukausituloa säännölliset lisät, luontaisetujen verotusarvot ja ylityökorvaukset mukaan lukien syksyllä 2018. Vastauksista käy ilmi, että maistereiden keskimääräinen bruttopalkka vaihtelee huomattavasti. Vastaajien joukossa on muutamia, joiden kuukausipalkka on ilmoituksen mukaan alle tuhat euroa. Myös yli 15 000 euroa kuukaudessa ansaitsevia on vastaajien joukossa suurin piirtein sama määrä. Kaikkien vastaajien palkkojen mediaani on 3600 euroa. Naisten palkkojen mediaani on 3400 ja miesten palkkojen 4100 euroa.

Kuvio 17. Maisteriksi valmistuneiden vastaajien mediaanibruttopalkka 2018 tai kuukausitulot säännölliset lisät, luontaisetujen verotusarvot ja ylityökorvaukset mukaan lukien yliopistoittain.

Vastaajien mediaanipalkka vaihtelee koulutusaloittain niin, että selvästi suurin mediaanipalkka, 5500 euroa, on lääketieteen koulutusosalta valmistuneilla vastaajilla. Sen sijaan pienin mediaanipalkka on taiteiden, kasvatustieteelliseltä sekä humanistiselta koulutusosalta (3000 €) valmistuneilla.

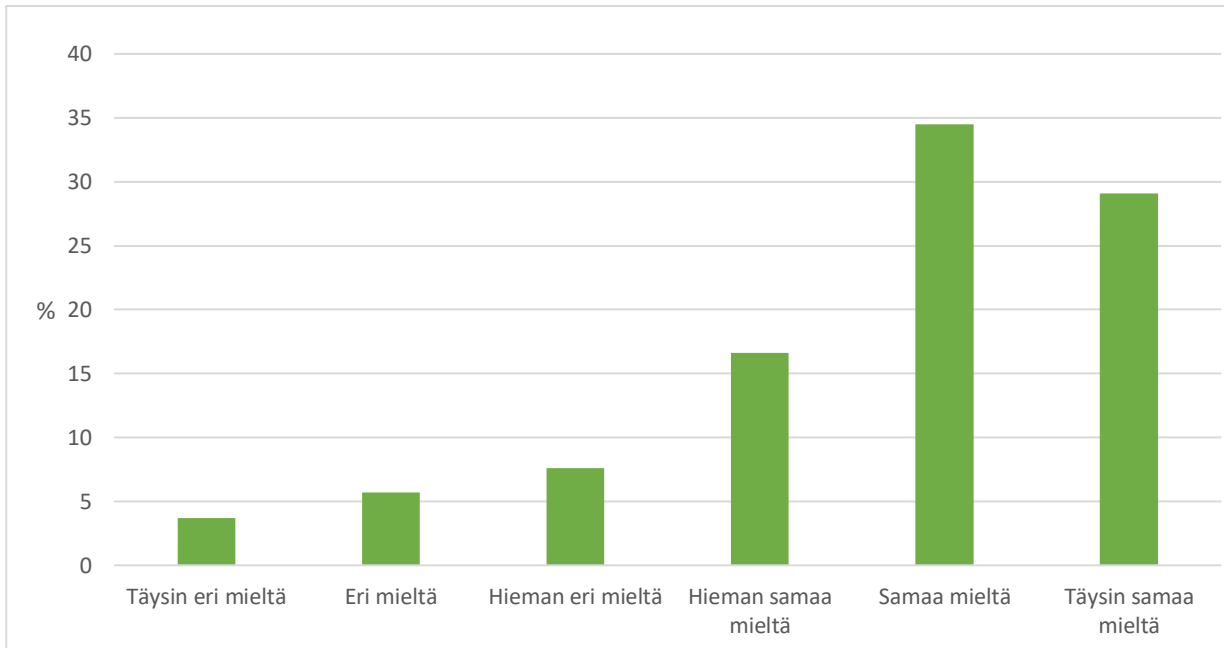

Kuvio 18. Maisteriksi valmistuneiden vastaajien mediaanibruttopalkka 2018 tai kuukausitulot säännölliset lisät, luontaisetujen verotusarvot ja ylityökorvaukset mukaan lukien koulutusaloittain.

Vertailun vuoksi todettakoon, että vuonna 2017 eli vuotta aiemmin suomalaisten työ- ja virkasuhteiden kokonaisansioiden mediaani oli 2800 euroa (Tilastokeskus, Palkkarakenne 2017).

Työn vaativuus vastaa yliopistollista koulutusta

Vastaajilta kysyttiin, ovatko he samaa mieltä väittämän ”Työni vastaa hyvin yliopistollista koulutustani” kanssa. Vastausvaihtoehdot olivat täysin eri mieltä, eri mieltä, hieman eri mieltä, hieman samaa mieltä, samaa mieltä ja täysin samaa mieltä. Suurin osa vastaajista oli samaa mieltä väittämän kanssa (joko hieman samaa mieltä, samaa mieltä tai täysin samaa mieltä). Vain alle viidennes (17 %) vastaajista on eri mieltä väitteen kanssa (joko täysin eri mieltä, eri mieltä tai hieman eri mieltä).

Kuvio 19. Nykyinen työ vastaa vaatavuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta, % (N=5721).

Vastaajille esitettiin jatkokysymys, jossa tiedusteltiin tärkeintä syytä työn vastaanottamiseen, mikäli nykyinen työ ei vastaa hyvin maisterin koulutustasoa. Vastausvaihtoehdot sekä vastausten jakaantuminen niiden kesken käy ilmi taulukosta 16. Vastauksissa kaksi tärkeintä syytä ovat muut syyt, sekä se, että vastaaja ei ole saanut koulutustasoaan vastaavaa työtä.

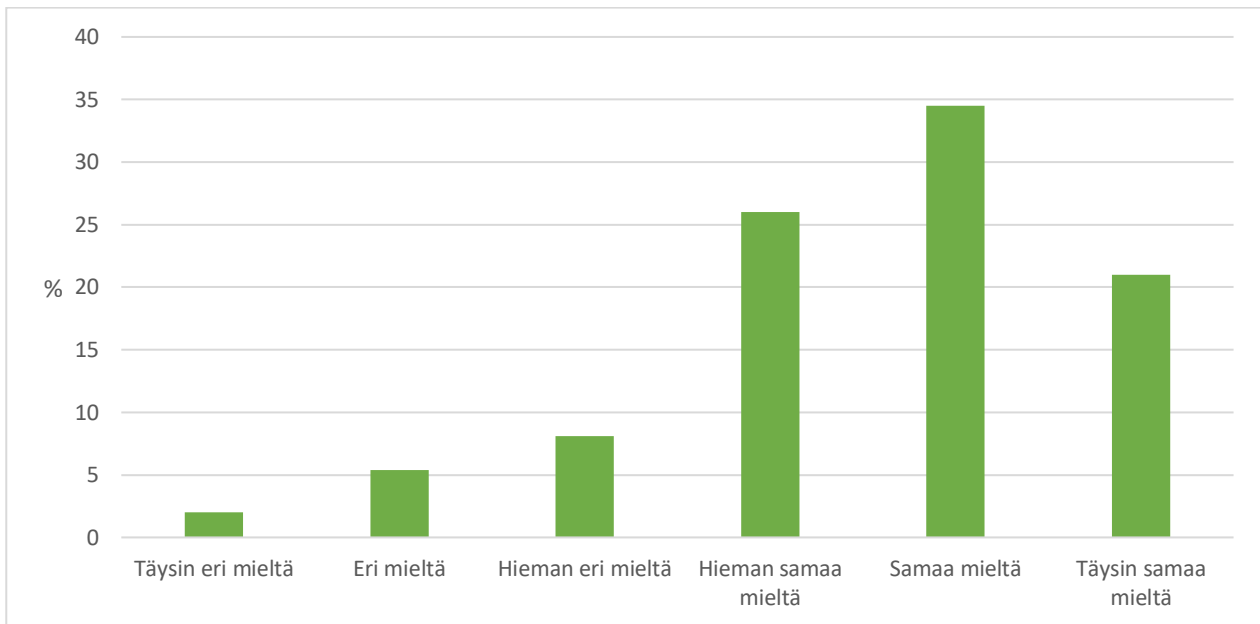
Taulukko 16. Syy, miksi vastaaja on ottanut vastaan työn, joka ei vastaa hyvin hänen koulutustasoaan, %.

Muu syy	21
En ole saanut koulutustasoaani vastaavaa työtä	21
Muu koulutus on ohjannut minut nykyisiin tehtäviini	17
Työ on mielenkiintoisempaa	16
Jatkan työssä, jossa olin jo ennen valmistumistani	14
Palkka ja/tai työehdot ovat paremmat	9
En ole halunnut toimia koulutustasoaani vastaavissa töissä	3
Yhteensä (n)	1553

Koulutuksessa opittujen asioiden hyödyntäminen työelämässä

Vastaajilta kysyttiin, olivatko he samaa mieltä väittämän ”Pystyn hyödyntämään yliopistossa oppimiani tietoja ja taitoja nykyisessä työssäni hyvin” kanssa. Vastausvaihtoehdot olivat täysin eri mieltä, eri mieltä, hieman eri mieltä, hieman samaa mieltä, samaa mieltä ja täysin samaa mieltä. Suurin osa vastaajista on samaa mieltä väitteen kanssa (joko hieman samaa mieltä, samaa mieltä

tai täysin samaa mieltä). Eri mieltä (joko täysin eri mieltä, eri mieltä tai hieman eri mieltä) väitteen kanssa oli selvästi alle viidennes vastaajista (16 %).

Kuvio 20. Vastaaaja pystyy hyödyntämään yliopisto-opinnoissa opittuja asioita nykyisessä työssään, % (N=5725).

Kun vastauksia tähän väittämään tarkasteltiin koulutusaloittain, saadaan esiin suuntaa-antavia eroja eri koulutusalojen välillä. Tarkastelua varten kysymyksen vastausvaihtoehdot on uudelleenluokiteltu niin, että vaihtoehdot täysin eri mieltä sekä eri mieltä on yhdistetty uudeksi luokaksi täysin eri mieltä tai eri mieltä. Lisäksi vastausvaihtoehdot samaa mieltä sekä täysin samaa mieltä on yhdistetty uudeksi luokaksi samaa mieltä tai täysin samaa mieltä. Vastausvaihtoehtojen uudelleenluokittelusta huolimatta ristiintaulukoinnin tuloksia ei voi yleistää, sillä siihen vastaajamäärät ovat useiden vastausvaihtoehtojen osalta liian pieniä ja tulokset vain suuntaa-antavia.

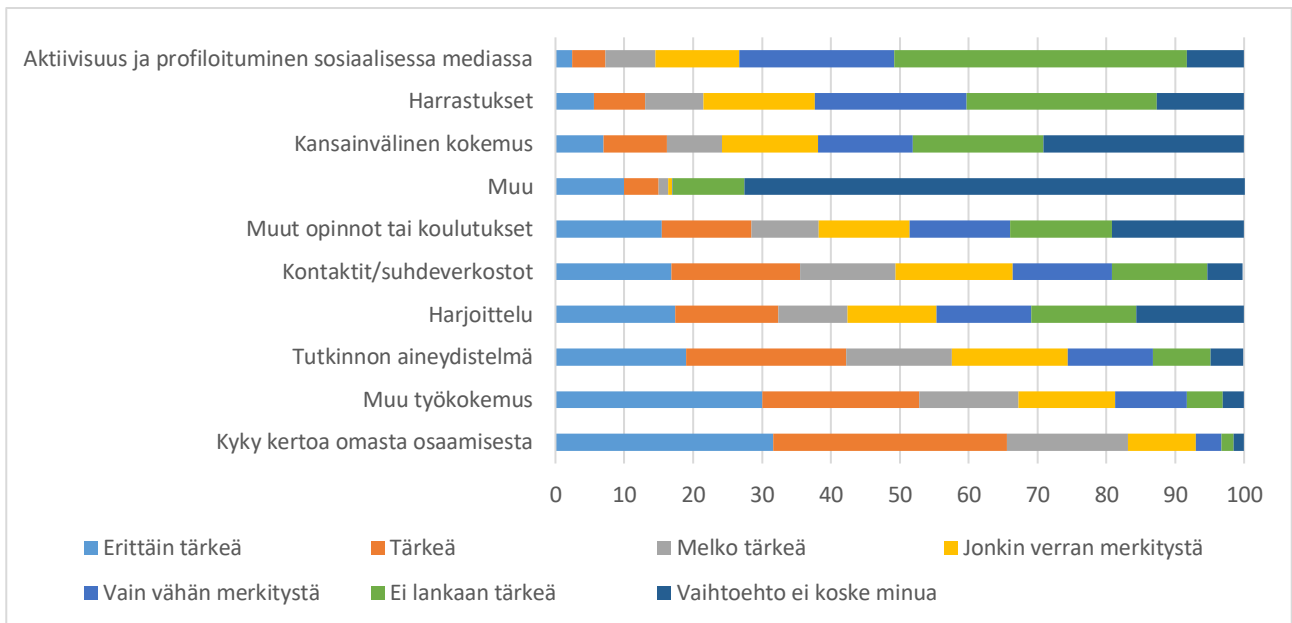
Taulukko 17. Vastaaja pystyy hyödyntämään yliopisto-opinnoissa opittuja asioita nykyisessä työssään, koulutusaloittain, %.

	Täysin eri mieltä tai eri mieltä	Hieman eri mieltä	Hieman samaa mieltä	Samaa mieltä tai täysin samaa mieltä
Hum	12	10	27	52
Kasv	6	8	28	58
Kaup	7	11	33	50
Luon	11	8	25	56
Lääk	1	2	8	89
Oik	2	7	36	55
Psyk	4	3	17	75
Tekniik	6	9	28	57
Teolog	9	11	20	60
Terv	7	4	16	73
Yhteisk	9	9	31	51
Maat	11	12	23	54
Eläinl	0	0	11	89
Liik	5	10	23	63
Tait	10	6	25	60
Farm	8	9	27	56
Yhteensä (N=5725)	439	480	1534	3272

Täysin eri mieltä tai eri mieltä olleiden osuus on suurin humanistiselta, luonnontieteelliseltä ja maatalous-metsätieteelliseltä koulutusosalta valmistuneiden vastaajien keskuudessa. Sen sijaan samaa mieltä tai täysin samaa mieltä olevien prosenttiosuus on suurin lääketieteiden ja eläinlääketieteen koulutusosalta valmistuneiden vastaajien kohdalla.

Työllistymiseen vaikuttavat tekijät valmistumisen jälkeen

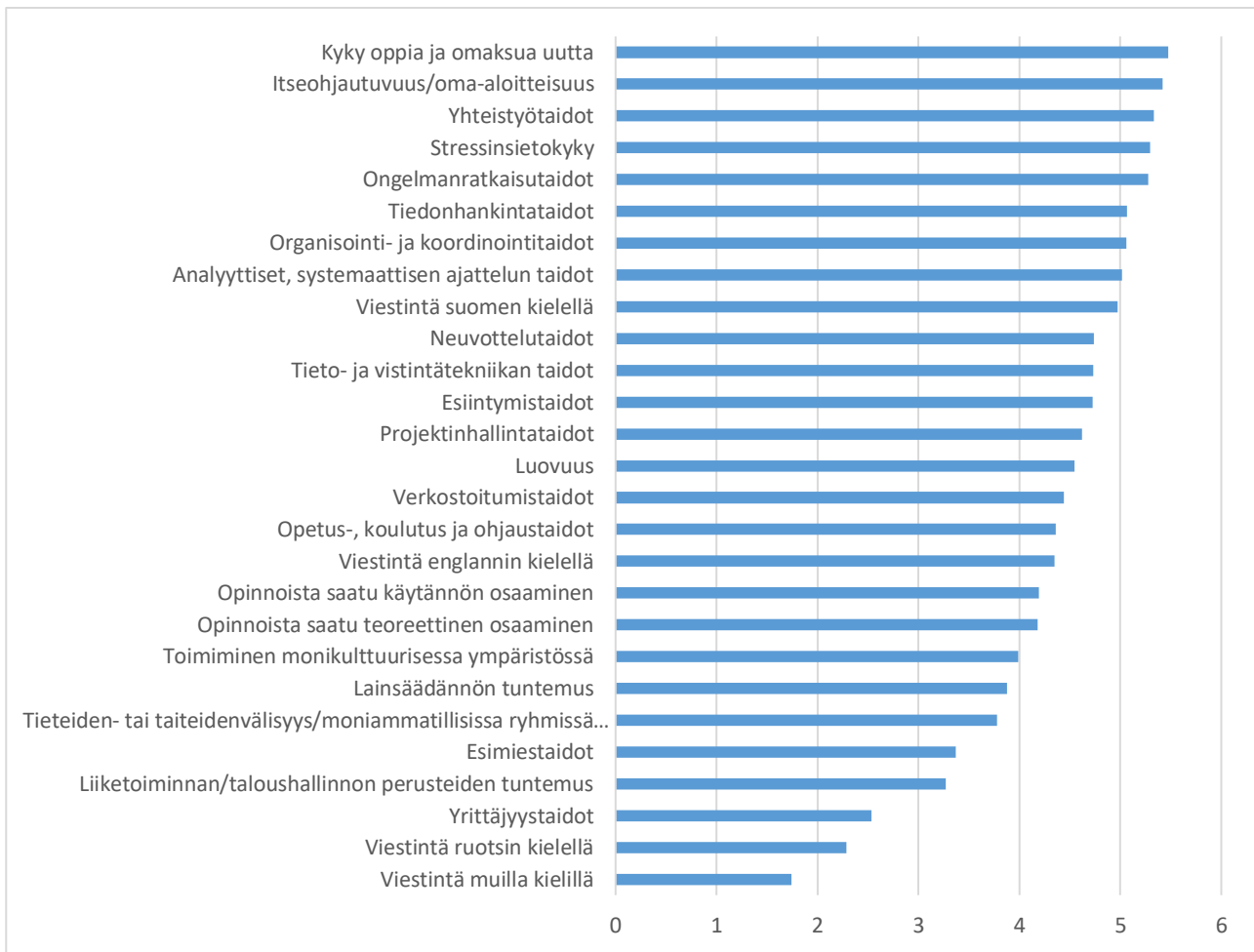
Valmistumisen jälkeiseen työllistymiseen vaikuttaneista tekijöistä vastaajat arvioivat tärkeimmiksi kyvyn kertoa omasta osaamisesta, muun työkokemuksen sekä tutkinnon aineyhdistelmän. Vastaukset tähän kysymykseen ovat hyvin samanlaisia kuin vuonna 2017 (Kurlin, Suorsa & Carver 2018, 28) eikä merkittäviä muutoksia tämän kysymyksen osalta ole havaittavissa.

Kuvio 21. Työllistymiseen vaikuttaneet tekijät, %.

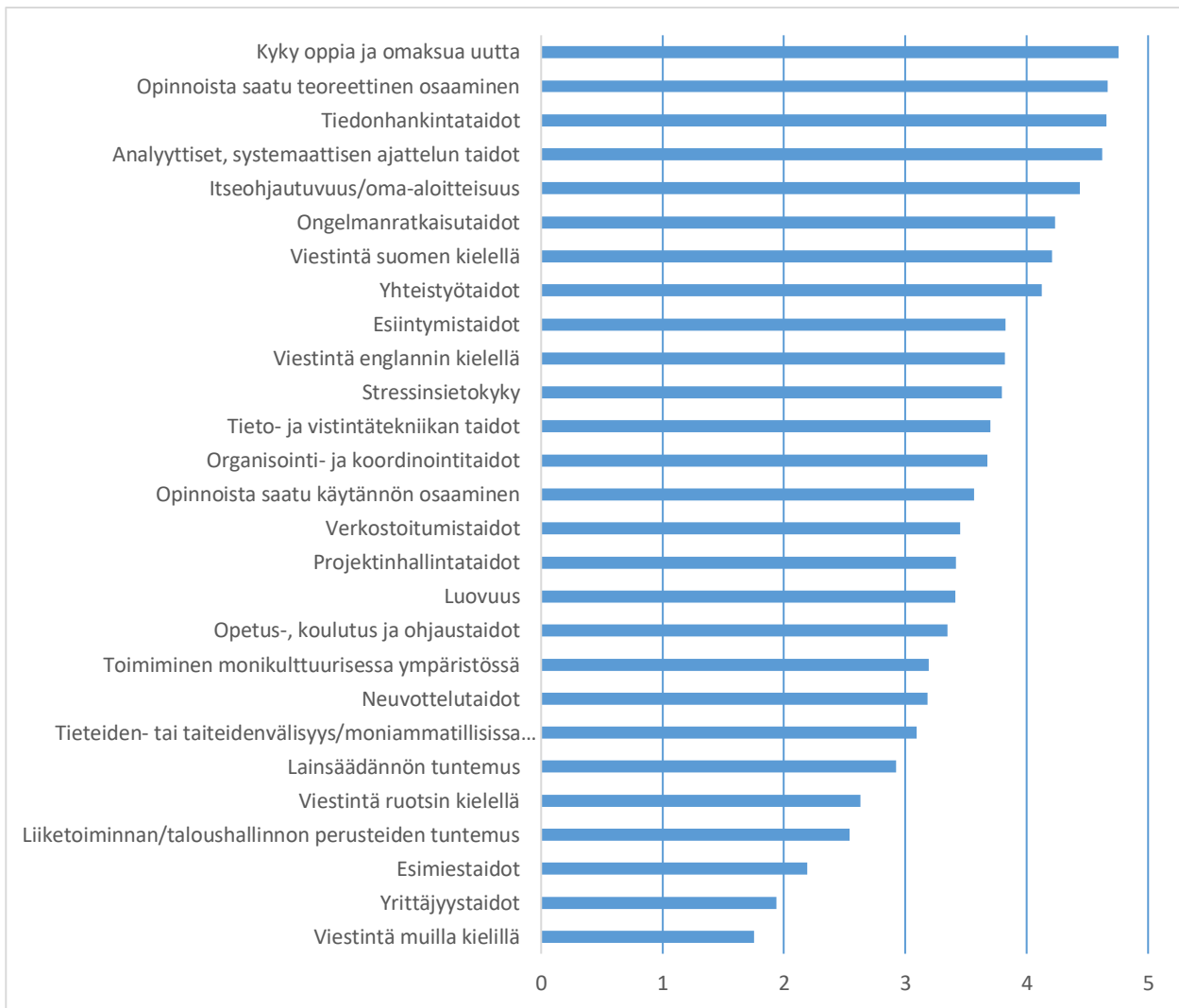
Työssä tarvittavat tiedot ja taidot sekä opinnoissa kehittynyt osaaminen

Vastaajille esitettiin lista 27 tiedoista tai taidoista, ja kysyttiin, kuinka tärkeitä kyseiset tiedot ja taidot ovat vastaajan nykyisessä työssä, tai jos hän ei ole tällä hetkellä työelämässä, viimeisimmässä työpaikassa, jossa hän on ollut. Vastausvaihtoehdot olivat ei lainkaan tärkeä, vain vähän merkitystä, jonkin verran merkitystä, melko tärkeä, tärkeä, erittäin tärkeä. Tämän lisäksi vastaajilta kysyttiin, miten yliopisto-opiskeli kehitti kyseisiä työelämävalmiuksia (ei lainkaan, vain vähän, jonkin verran, melko paljon, paljon, erittäin paljon). Vastausten keskiarvot on esitetty suuruusjärjestyksessä kuvioissa 22 ja 23.

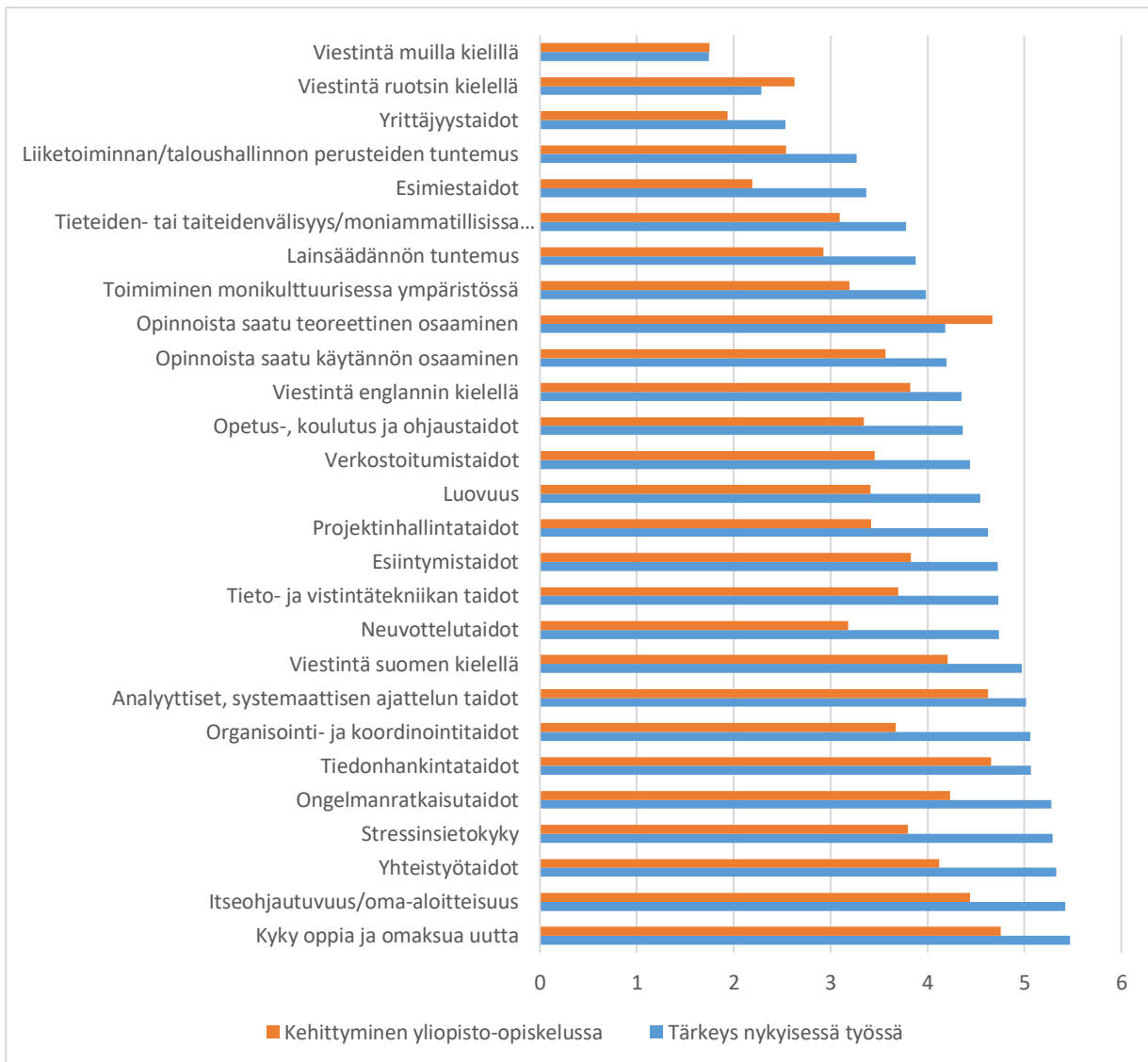
Kuvio 22. Tietotaidon osa-alueiden tärkeys maisteriksi valmistuneiden vastaajien nykyisessä työssä, vastausten keskiarvo.

Kuvio 22 osoittaa, että vastausten keskiarvojen perusteella tärkeimpiä taitoja vastaajien nykyisessä työssä on kykyä oppia ja omaksua uutta, itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus sekä yhteistyötaidot. Vähiten tärkeimpiä taitoja kyselyssä mainituista ovat yrittäjyystaidot, viestintä ruotsin kielellä sekä viestintä muilla (kuin suomen, ruotsin tai englannin) kielillä.

Kuvio 23. Tietotaidon osa-alueiden kehittyminen maisteriksi valmistuneiden vastaajien yliopisto-opiskelussa, vastausten keskiarvo.

Kuviossa 23 esitettyjen vastausten keskiarvojen perusteella eniten yliopisto-opiskelu on kehittänyt vastaajien kykyä oppia ja omaksua uutta, teoreettista osaamista sekä tiedonhankintataitoja. Vähiten opiskelu on kehittänyt viestintää muilla (kuin suomen, ruotsin tai englannin) kielellä, yrittäjyystaitoja sekä esimiestaitoja.

Kuvio 24. Tietotaitojen osa-alueiden kehittyminen yliopisto-opinnoissa ja tärkeys nykyisessä työssä, vastausten keskiarvo.

Kuvio 24 osoittaa, että vastausten keskiarvojen mukaan vain viestintä muilla kielillä, viestintä ruotsin kielellä sekä opinnoista saatu teoreettinen osaaminen ovat kehittyneet yliopisto-opinnoissa enemmän kuin niitä nykyisessä työssä tarvitaan. Kaikkien muiden tietotaitojen osa-alueiden tärkeyttä pidetään suurempana kuin niiden kehittymistä yliopisto-opinnoissa. Kuviosta käy myös ilmi, että suurin ero yliopisto-opinnoissa kehittyneiden taitojen ja niiden tärkeyden keskiarvojen välillä on neuvottelutaidoissa, stressinsietokyvyssä sekä organisointi- ja koordinoititaidoissa.

Tulevaisuuden työelämän osaamistarpeet

Vastaajilta kysyttiin, millaisia taitoja tai osaamista he kannustaisivat nykyisiä opiskelijoita hankkimaan tulevaisuuden työelämää ajatellen. Kysymys oli avoin, eli vastausvaihtoehtoja ei annettu, vaan vastaajat saivat muotoilla vastauksensa vapaasti.

Vastauksissa toistuvat eri muodoissa etenkin seuraavat taidot:

- projektinhallinta
- projektinjohtaminen, esimiestaidot
- liiketoiminnan ja taloushallinnon perusteet
- verkostoituminen, yhteistyötaidot, sosiaaliset taidot
- kielitaito, kansainvälisyys, monikulttuurisuus
- ohjelmointiosaaminen, koodaus, tietotekniikkaosaaminen
- stressinsietokyky
- yrittäjyystaidot
- uuden oppiminen, analyyttisyys ja kriittinen ajattelu

Tohtoreiden uraseuranta

Tohtoreiden uraseurantakyselyn kohdejoukko olivat vuonna 2015 tohtorin tutkinnon suorittaneet henkilöt. Kohdejoukkoon kuului yhteensä 1878 valmistunutta. Heistä 138 jäi puuttuvien yhteystietojen takia kyselyn ulkopuolelle, eli kysely lähetettiin vuonna 2018 yhteensä 1740 henkilölle. Kyselyyn vastasi yhteensä 861 valmistunutta, jolloin tohtoreiden uraseurannan vastausprosentti oli 45,8. Vuotta aikaisemmin vastaavan kyselyn vastausprosentti oli 43 (Kurlin, Suorsa & Carver 2018, 32), eli nyt käsillä olevan kyselyn vastausprosentti nousi hieman edellisestä vuodesta.

Vastausprosentit vaihtelivat eri yliopistojen välillä. Korkein vastausprosentti (55) oli Taideyliopistosta tohtoroituneilla ja matalin (29) Åbo Akademiasta valmistuneilla tohtoreilla. Naisten vastausprosentti on hieman korkeampi kuin miesten, sillä naisia oli vastaajista 55 prosenttia eli vähän yli puolet.

Taulukko 18. Tohtoreiden vastausaktiivisuus yliopistoittain ja sukupuolen mukaan.

	Tutkinnon suorittaneita	Vastauksia	Vastausprosentti, naiset, %	Vastausprosentti, miehet, %	Vastausprosentti, kaikki, %
AYO	255	126	53	50	49
SHH	9	3	33	33	33
HY	529	260	54	43	49
ISY	162	64	45	42	40
JY	159	71	46	48	45
LTY	59	22	41	34	37
LY	24	12	58	25	50
OY	172	77	39	53	45
TaiY	20	11	75	57	55
TaY	130	63	47	62	48
TTY	88	40	57	40	45
TY	172	79	57	37	46
VY	24	11	57	30	46
ÅA	75	22	32	35	29
Yhteensä	1878	861	49,8	44,9	45,8

Tohtoriksi valmistuneiden vastausaktiivisuutta on tarkasteltu myös koulutusaloittain (taulukko 19, taulukossa on käytetty hieman eri koulutuslaluokitusta kuin muissa analyyseissä⁷). Taulukosta käy ilmi, että aktiivisimmin ovat vastanneet teatterin ja tanssin koulutuslaluokitukselta valmistuneet, joiden vastausprosentti on 80 (n=4). Pienin vastausprosentti on ollut kauppatieteen koulutuslaluokituksella, jossa vastausaktiivisuus on jäänyt 30 prosenttiin (n=98).

⁷ Koska joiltakin koulutusaloilta valmistuneiden määrät ovat niin pieniä, jatkossa käytetään pääsääntöisesti koulutuslaluokitusta, jossa hammaslääketieteellinen koulutuslaluokitus on yhdistetty lääketieteelliseen koulutuslaluokitukseseen, ja taideteollinen, kuvataiteen, musiikin sekä teatterin ja tanssin koulutuslaluokitus on yhdistetty taiteiden koulutuslaluokituksiin.

Taulukko 19. Tohtoreiden vastausaktiivisuus koulutusaloittain.

Koulutusala	Tutkinnon suorittaneita	Vastauksia	Vastausprosentti, %
Humanistinen	143	71	50
Kasvatustieteellinen	83	51	61
Kauppätieteellinen	98	29	30
Luonnontieteellinen	404	160	40
Lääketieteellinen	289	131	45
Oikeustieteellinen	40	14	35
Psykologian	29	16	55
Tekniikan	437	210	48
Teologian	22	11	50
Terveystieteiden	40	15	38
Yhteiskuntatieteellinen	123	68	55
Farmasian	29	13	45
Maatalous- metsätieteellinen	53	30	57
Eläinlääketieteellinen	25	10	40
Hammaslääketieteellinen	19	9	47
Liikuntatieteellinen	10	5	50
Taideteollinen	14	7	50
Kuvataiteen	2	1	50
Musiikin	13	6	46
Teatterin ja tanssin	5	4	80
YHTEENSÄ	1878	861	45,8

Vaikka vastausaktiivisuudessa on jonkin verran vaihtelua, eri yliopistoista ja eri aloilta valmistuneet vastasivat melko tasaisesti.

On mahdotonta tietää miksi jotkut niistä tohtoriksi valmistuneista, jotka kysely tavoitti, eivät vastanneet kyselyyn. Joitakin viitteitä asiaan voi saada kyselyn avovastauksille varattuun tilaan annetuista vastauksista ja kommentteista.

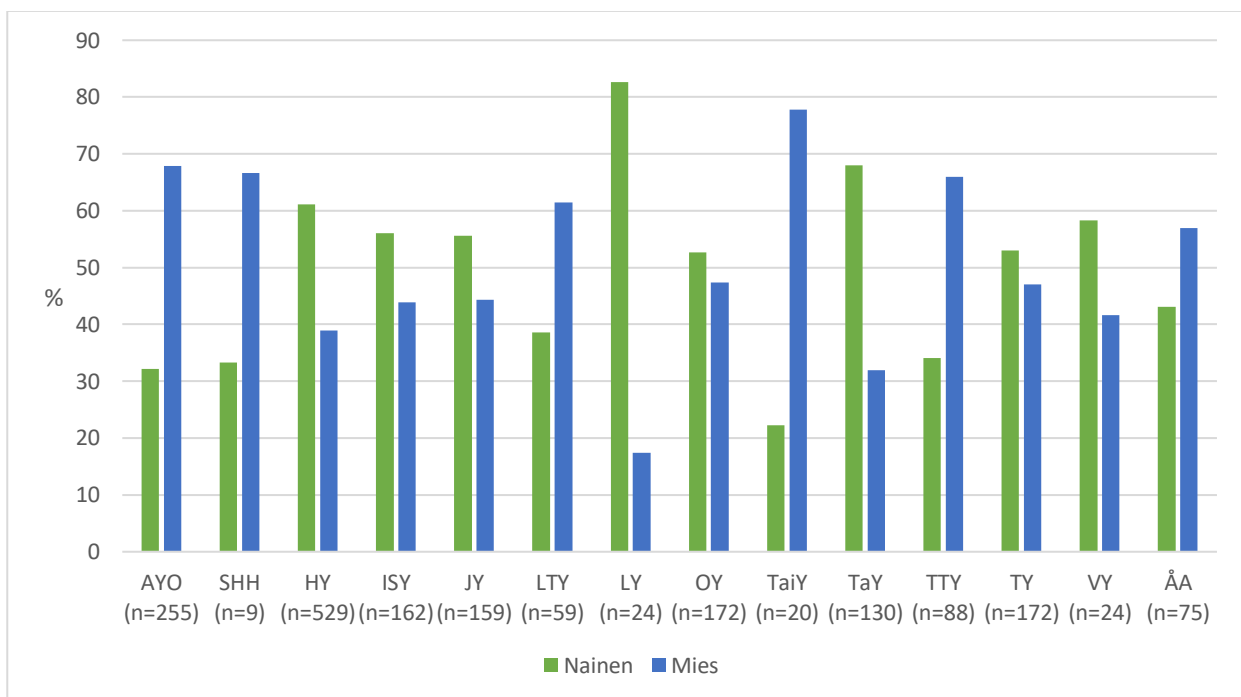
Pakko myöntää, että ensimmäisen kutsukirjeen laitoin suoraan paperinkeräykseen, koska (yliopiston) itsensä irtisanomana tohtorina motivaatio vastata kyselyynne oli kohteliaasti sanottua varsin alhainen. (Tohtorien uraseuranta)

Tähän kyselyyn vastaaminen oli työlästä ja vaivalloista. Kysymysten lukeminen vaati selaamista edestakaisin ja oleellisia vastausvaihtoehtoja puuttui. Turhauduin monissa kohdissa, mikä saattoi hyvinkin vaikuttaa vastauksiini. Jos lähetätte jatkossa kyselyitä, toivon huomattavasti enemmän

panostusta sähköiseen vastauslomakkeeseen. Muussa tapauksessa tuskin vaivaudun vastaamaan.
(Tohtorien uraseuranta)

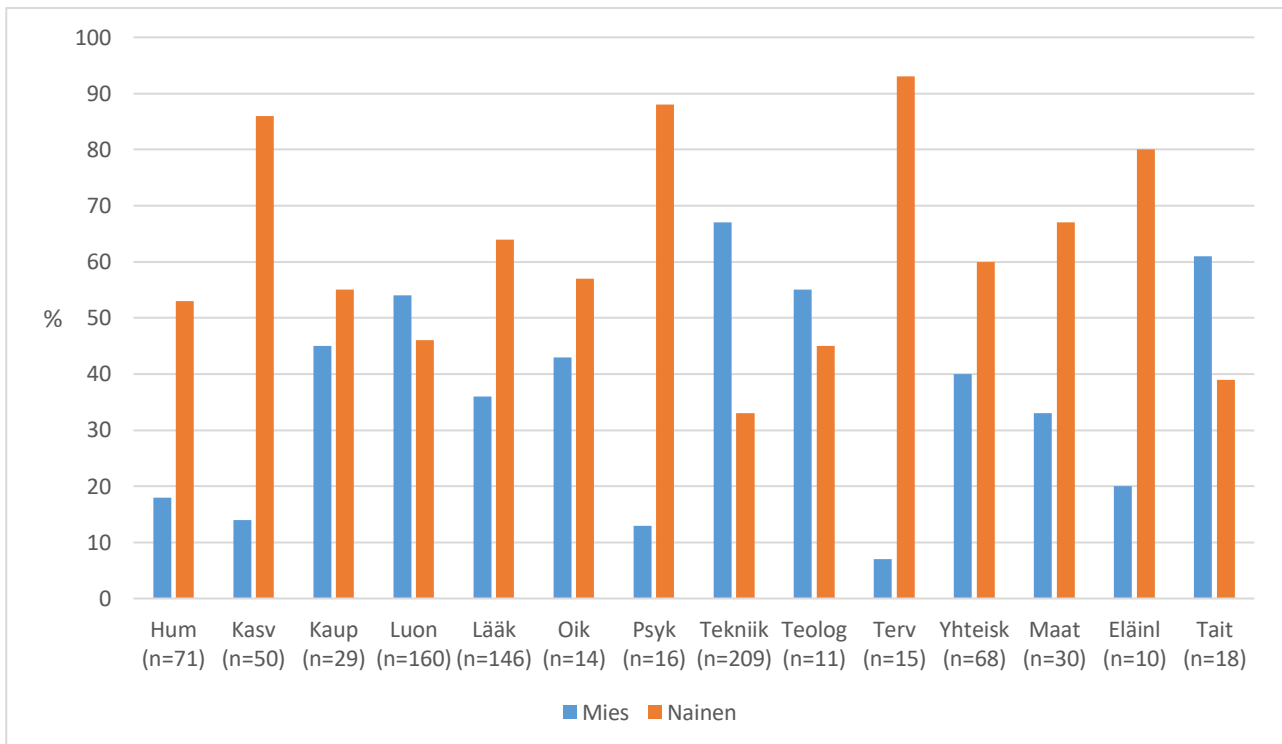
Tohtoriksi valmistuneiden sukupuoli

Vuonna 2015 miehiä valmistui tohtoriksi naisia enemmän Aalto-yliopistosta (80 naista, 169 miestä), Hanken Svenska Handelshögskolanista (3 naista, 6 miestä), Lappeenrannan teknillisestä yliopistosta (22 naista, 35 miestä), Taideyliopistosta (4 naista, 14 miestä), Tampereen teknillisestä yliopistosta (30 naista, 58 miestä) sekä Åbo Akademiä (28 naista, 37 miestä). Valmistuneiden sukupuolijakauma on esitetty kahden sukupuolen osalta kuviossa 25 (vastanneita yhteensä -tietoihin on lisätty ne vastaukset, joista ei ole pystytty selvittämään vastaajan sukupuolta tai vastaaja on muunsukupuolinen). Miehiä valmistui tohtoriksi naisia enemmän kuudesta yliopistosta. Useammasta kuin maisteriksi, sillä maisteriksi miehiä valmistui naisia enemmän vain kolmesta yliopistosta.

Kuvio 25. Kaikkien tohtoriksi valmistuneiden naisten ja miesten prosenttiosuudet yliopistoittain.

Kun tohtoriksi valmistuneiden vastaajien sukupuolijakaumaa tarkastellaan koulutusaloittain, nähdään, että osa koulutusaloista on hyvin selkeästi sukupuolittuneita. Jos naisten ja miesten prosenttiosuudet ovat jakaantuneet 40—60, voi sitä pitää niin kutsuttuna tasa-alana, jossa naisia ja miehiä on yhtä paljon. Kuvion 26 mukaan kuitenkin vain viittä koulutusala (kauppatieteen, luonnontieteen, oikeustieteen, teologian ja yhteiskuntatieteen koulutusalat) voi pitää tasa-alana tohtoreiden uraseuranta-aineiston vastaajien sukupuolen perusteella.

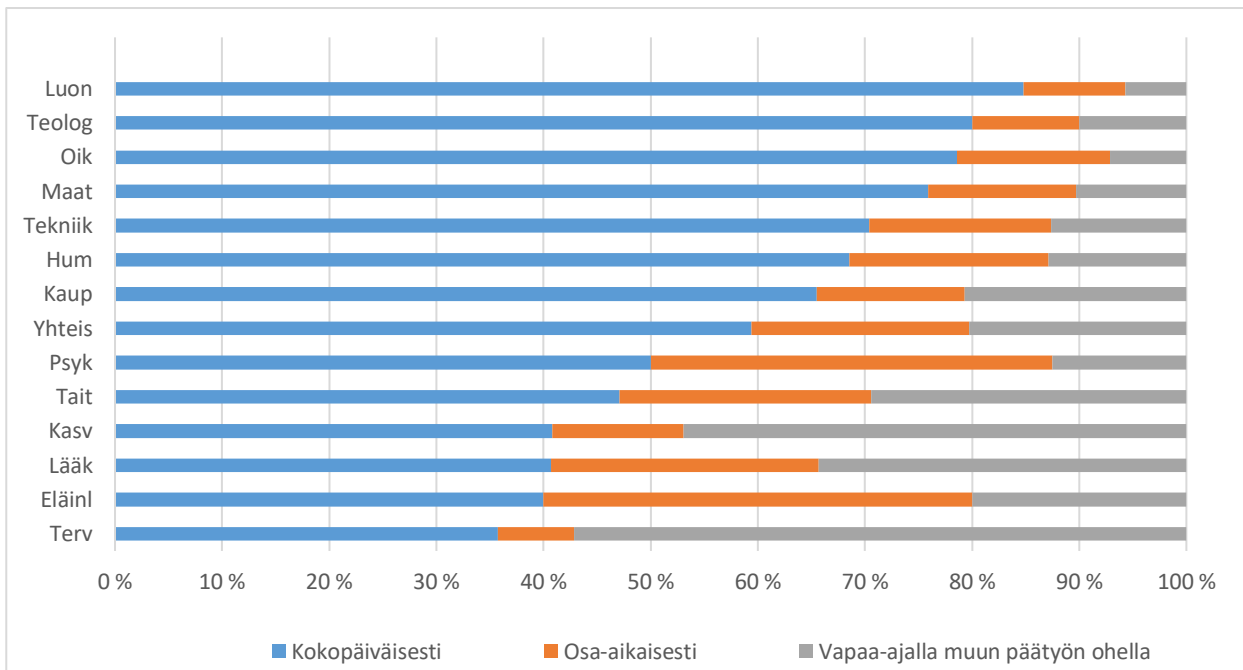
Kuvio 26. Kyselyyn vastanneiden, tohtoriksi valmistuneiden naisten ja miesten prosenttiosuudet koulutusaloittain.

Vuonna 2015 tohtoriksi valmistui yhteensä 946 naista ja 865 miestä, sekä 67 henkilöä, joiden sukupuolta ei ole voitu selvittää tai jotka ovat muunsukupuolisia.

Ajankäytön tapa tohtorin tutkintoon

Kyselyssä haluttiin selvittää, olivatko vastaajat tehneet tutkinnon ja väitöskirjan ensisijaisesti kokoaikaisesti, osa-aikaisesti vai kokonaan vapaa-ajalla. Suurin osa vastaajista, 64 prosenttia, oli tehnyt tutkinnon kokopäiväisesti. Vastaajista 17 prosenttia oli tehnyt tutkinnon osa-aikaisesti ja 19 prosenttia vapaa-ajalla muun päätyön ohella.

Kun samaa asiaa tarkastellaan koulutusaloittain, poikkeavat koulutusalat toisistaan. Tutkinnon tekeminen kokopäiväisesti oli vastausten perusteella yleisintä luonnontieteiden koulutusosalalla (85 % vastaajista). Sen sijaan harvinaisinta tutkinnon tekeminen kokopäiväisesti oli terveystieteiden koulutusosalta väitelleillä (36 % vastaajista). Tarkastelusta puuttuvat farmasian ja liikuntatieteiden koulutusalat, joilla vastaajia oli molemmissa alle kymmenen. Alla olevassa kuviossa 27 on esitetty vastaajien ajankäytön tapa koulutusaloittain.

Kuvio 27. Tohtoriksi valmistuneiden vastaajien ajankäytön tapa koulutusaloittain, %, N=837.

Vastaajien työmarkkinatilanne

Tohtorin tutkinnon vaikutuksia vastaajien työmarkkinatilanteeseen on kyselyssä pyritty tavoittamaan useiden eri kysymysten avulla. Kyselyssä tiedusteltiin muun muassa vastaajien toimintaa ennen tutkinnon suorittamista, sen jälkeen ja vastaushetkellä. Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan tohtorin tutkinnon vaikutusta omiin työtehtäviin ja asemaan työelämässä. Vastausten perusteella voidaan yleistäen todeta, että tohtorin tutkinnolla on ollut myönteisiä vaikutuksia vastaajien työmarkkina-asemaan. Toisaalta joissakin avovastauksissa tuodaan esiin myös hyvin skeptisiä näkemyksiä tohtorin tutkinnon vaikutuksesta työmarkkina-asemaan.

Alla olevassa taulukossa 20 esitetään tiedot vastaajien työmarkkinatilanteesta puoli vuotta ennen tohtorin tutkinnon suorittamista, puoli vuotta tutkinnon suorittamisen jälkeen sekä vastaushetkellä. Tiedot on esitetty prosenttiosuuksina niin, että otsikot töissä, työtön ja muu, summaavat otsikon alla olevat luokat.

Taulukko 20. Vastaajien työmarkkinatilanne puoli vuotta ennen tohtorin tutkinnon suorittamista, puoli vuotta tohtorin tutkinnon suorittamisen jälkeen ja syksyllä 2018, %.

Työmarkkinatilanne	6 kk ennen	6 kk jälkeen	Syksy 2018
Töissä	88	86	95
Vakituisen kokopäivätyö	33	39	55
Määräaikainen kokopäivätyö	35	35	28
Vakituisen osa-aikatyö	<1	<1	<1
Määräaikainen osa-aikatyö	3	2	1
Itsenäinen yrittäjä, ammatinharjoittaja tai freelancer	3	3	4
Apurahatutkija tai -taiteilija	12	6	4
Työllistetty tai työharjoittelu	<1	<1	0
Perhevapaa (työstä)	<1	1	2
Työtön	5	8	2
Työtön työnhakija	5	8	2
Työvoimakoulutus tai vastaava	0	<1	<1
Muu	8	6	3
Päätoiminen opiskelu (johtaa tutkintoon tai arvosanaan)	5	1	<1
Perhevapaa (ei työsuhdetta)	1	3	<1
Muu tilanne	2	2	2

Taulukko osoittaa, että vastaajien keskimääräinen työmarkkinatilanne on parantunut väitöstä edeltävästä ajasta syksyyn 2018. Vakituudessa kokopäivätyössä olevien osuus on kasvanut selvästi, samalla kun määräaikaisten työntekijöiden sekä apurahalla työskentelevien osuus on pienentynyt. Työttömien osuus on ollut suurin puoli vuotta väitöksen jälkeen, mutta vastaushetkellä se on jo laskenut hyvin pieneksi, vain kahteen prosenttiin.

Jotkut vastaajat esittivät kysymyslomakkeen avoimille vastauksille varatussa tilassa melko pessimistisiä kommentteja tohtorin tutkinnon vaikutuksesta työmarkkina-asemaan. Alla esitetystä kommentista pettymys kohdistuu paitsi tutkinnon vaikutukseen työmarkkina-asemaan, myös siihen yliopistoon, josta vastaaja on tohtoroitunut. Toisessa kommentissa kuvataan etenkin iän vaikutusta työmarkkina-asemaan.

Jälkikäteen ajatellen olen syvästi pettynyt (yliopiston) tarjoamiin uravalmentuksiin ja -tietouteen tohtoriksi väitteleville. Muistaakseni vuonna 2014 järjestettiin yksi tilaisuus, jossa TE-toimistosta (?) paikalle raahattu nainen kertoi salilliselle yliopistotutkijoita, että tohtorintutkintoa ei kannata mainita CV:ssä ja jos jonkin paikan saa, kannattaa se ottaa vastaan. Samana vuonna silloisen työpaikkani johtaja julisti tohtorintutkinnon olevan "ponnahduslauta parempiin tehtäviin". Olisi kovin toivottavaa, että tämä realisoituisi myös käytännössä. Jonkinlainen tavoitteellinen uracoachaus olisi ollut erittäin arvokasta. Tosiasia taitaa olla vieläkin se, että väittelemine on tehokkain tapa tuhota työura

yliopistolla. Väitöstyöni ohjannutta professoria, kollegoita, opiskelijoita ja omia akateemisia saavutuksiani muistan lämmöllä. Samaa ei voi todellakaan sanoa (yliopistosta). (Tohtoreiden uraseuranta)

Käsitykseni mukaan olennaista työllistymisessä ainakin omalla kohdallani on tohtoriksi valmistumisikä. Jos vietät ns. tuottavimmat asiantuntijavuodet tohtorikoulutettavana etkä tähtää tutkijaksi, kuten minä, työmarkkinoiden juna ajaa sinusta ohi. Kun lopulta saavut asemalle (saat tutkintosi valmiiksi), seisot tyhjällä asemalla, missä ei ole ketään. Tutkinto ei siis ole tuottanut työuran kannalta lisäarvoa ainakaan itselleni, vaan pikemminkin päinvastoin, mikä on todella turhauttavaa. Jos jotain jäi käteen, niin liuta tutkijakollegoita, joista olen kiitollinen. Usea ystävyys syntyi tohtorikoulutettavana ollessa ja kantaa edelleen. Mutta sillä ei maksa laskuja. (Tohtoreiden uraseuranta)

Tutkinto vaatimuksena nykyisiin tehtäviin

Vastaajilta haluttiin eri kysymysten avulla tietoa siitä, millaisissa tehtävissä he työskentelevät ja onko tohtorin tutkinto ollut pätevyysvaatimuksena tai edellytyksenä nykyiseen työhön. Tohtorin tutkinnon suorittaminen oli ollut vaatimuksena nykyisiin työtehtäviin 35 prosentilla vastaajista, ja edellytyksenä 11 prosentilla. Näin ollen lähes puolelle vastaajista tohtorin tutkinnolla on ollut keskeinen merkitys nykyisen tehtävän saamisessa.

Taulukko 21. Vaatimus tohtorin tutkinnosta vastaajien nykyisessä työssä, %.

Kyllä, muodollisena pätevyysvaatimuksena	35
Kyllä, edellytyksenä, mutta ei pätevyysvaatimuksena	11
Ei, mutta tutkinto ja siitä saatu osaaminen on keskeistä työssäni	37
Ei, eikä tutkinnosta tai siitä saadusta osaamisesta ole käytännössä hyötyä työni kannalta	11
En osaa sanoa	1
Yhteensä (N)	811

Oleellista on myös tarkastella, minkä työnantajan palveluksessa tohtorin tutkinto on ollut muodollinen pätevyysvaatimus tai edellytys. Tämä selviää taulukosta 22.

Taulukko 22. Vaatimus tohtorin tutkinnosta vastaajien työnantajan mukaan, %.

	Muodollinen pätevyysvaatimus	Edellytys	Ei, mutta osaaminen keskeistä	Ei, eikä tutkinnosta hyötyä
Yksityinen yritys tai valtionyhtiö, 1-249 työntekijää	8	13	54	22
Yksityinen yritys tai valtionyhtiö, väh. 250 työntekijää	10	11	66	13
Valtio, valtion liikelaitos	16	24	49	11
Yliopisto	76	8	12	2
Kunta, kuntayhtymä, kunnallinen liikelaitos	16	10	48	26
Ammattikorkeakoulu	25	16	56	0
Järjestö, säätiö, seurakunta tai vastaava	32	18	38	13
Oma yritys	3	6	69	19
Muu	56	0	39	6
YHTEENSÄ (N=775)	289	88	303	88

Tohtorin tutkinto on ollut muodollinen pätevyysvaatimus 76 prosentilla niistä, jotka työskentelevät yliopistossa, sekä 56 prosentilla niistä, jotka työskentelevät muun kuin vaihtoehdoissa annetun työnantajan palveluksessa.

Nykyinen päätyönantaja

Tohtoriksi valmistuneet vastaajat sijoittuivat työelämän eri sektoreille. Suurin työllistäjä oli yliopisto, sillä lähes 32 prosenttia (n=273) vastaajista työskenteli vastaushetkellä yliopistossa. Tämä ei ole siinä mielessä yllättävää, että tohtorin koulutus on myös tutkijakoulutus. Yliopistoon työllistyneiden prosenttiosuus on kuitenkin laskenut aiemmasta, sillä vielä vuonna 2017 toteutetun uraseurantakyselyn mukaan 38 prosenttia vastanneista tohtoreista oli työllistynyt yliopistoon (Kurlin, Suorsa & Carver 2018, 37). Kuitenkin yliopistojen opetus- ja tutkimushenkilöstön määrä on noussut vuonna 2018 edellisestä vuodesta (Sivista Sivistystyönantajat 2018).

Noin 14 prosenttia (n=120) vastaajista työskenteli yksityisessä suuressa, yli 250 työntekijän yrityksessä tai valtionyhtiössä, ja noin 13 prosenttia (n=109) kunnan, kuntayhtymän tai liikelaitoksen palveluksessa. Oma yritys oli hieman alle 4 prosentilla (n=33) vastaajista. (Taulukko 23.) Suhteellisen suuri osa vastaajista eli lähes 9 prosenttia (n=76) ei ollut vastannut tähän kysymykseen.

Taulukko 23. Tohtoriksi valmistuneiden vastaajien nykyinen päätyönantaja, %.

Yliopisto	32
Yksityinen yritys tai valtionyhtiö (väh. 250 työntekijää)	14
Kunta, kuntayhtymä, kunnallinen liikelaitos	13
Yksityinen yritys tai valtionyhtiö (1–249 työntekijää)	10
Järjestö, säätiö, seurakunta tai vastaava, itsenäinen julkisoikeudellinen laitos tai yhteisö (esim. Eläketurvakeskus, Työterveyslaitos)	7
Valtio, valtion liikelaitos	7
Ammattikorkeakoulu	4
Oma yritys, ammatinharjoittaja tai freelancer	4
Muu työnantaja	2
YHTEENSÄ (N)	785

Yliopistossa työskentelevistä vastaajista lähes 6 prosentilla (n=16) oli filosofin tohtorin tutkinto biologian alalta. Lähes yhtä monella (n=15) oli filosofian tohtorin tutkinto lääketieteen alalta. Tekniikan tohtorin tutkinto sekä lääketieteen tohtorin tutkinto (tai filosofian tohtorin tutkinto lääketieteen alalta) näyttävät olevan yleisimpiä tutkintoja useiden eri työnantajien palveluksessa (taulukko 24).

Taulukko 24. Työnantajasektorilla työskentelevien vastaajien yleisimmät tutkintonimikkeet, %.

<p>Yliopisto</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fil.toht., biologia, 5,9 • Fil.toht., lääketiede, 5,5 • Tekn. toht., tietotekniikka, 3,3
<p>Yksityinen yritys tai valtionyhtiö (väh. 250 työntekijää)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tekn.toht., sähkötekniikka, 11,7 • Tekn.toht., teknillinen fysiikka, 6,7 • Tekn.toht., tietotekniikka, 5,8
<p>Kunta, kuntayhtymä, kunnallinen liikelaitos</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lääketieteen tohtori, 53,2 • Fil.toht., hammaslääketiede, 7,3
<p>Yksityinen yritys tai valtionyhtiö (1–249 työntekijää)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tekn.toht., teknillinen fysiikka, 11,8 • Fil.toht., lääketiede, 9,4 • Tekn.toht., tietotekniikka, 7,1
<p>Oma yritys, ammatinharjoittaja tai freelancer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lääketieteen tohtori, 12,1 • Tekn.toht., sähkötekniikka, 9,1 • Tekn.toht., tietotekniikka, 9,1

Nykyisen työn pääasiallinen luonne

Vastaajien pääasiallinen työtehtävä sijoittui useimmiten tutkimuksen alalle (37 %, n=318), suunnittelu- ja kehitystehtäviin (14 %, n=117) sekä opetuksen tai kasvatuksen alalle (12 %, n=107). Toisaalta taas viestintä- ja mediatyössä, toimistotehtävissä, taiteellisessa työssä, lainopillisessa työssä, kirkollisessa työssä, rahoituksen ja taloushallinnon tehtävissä sekä muissa tehtävissä työskenteli kussakin pääasiallisesti vain kourallinen vastaajia. On myös huomattava, että monien vastaajien työssä yhdistyivät erilaiset tehtävät, mutta taulukossa 25 on kuvattu vain vastaajien pääasiallista työtehtävää.

Taulukko 25. Tohtoriksi valmistuneiden vastaajien nykyisen työn pääasiallinen luonne, %.

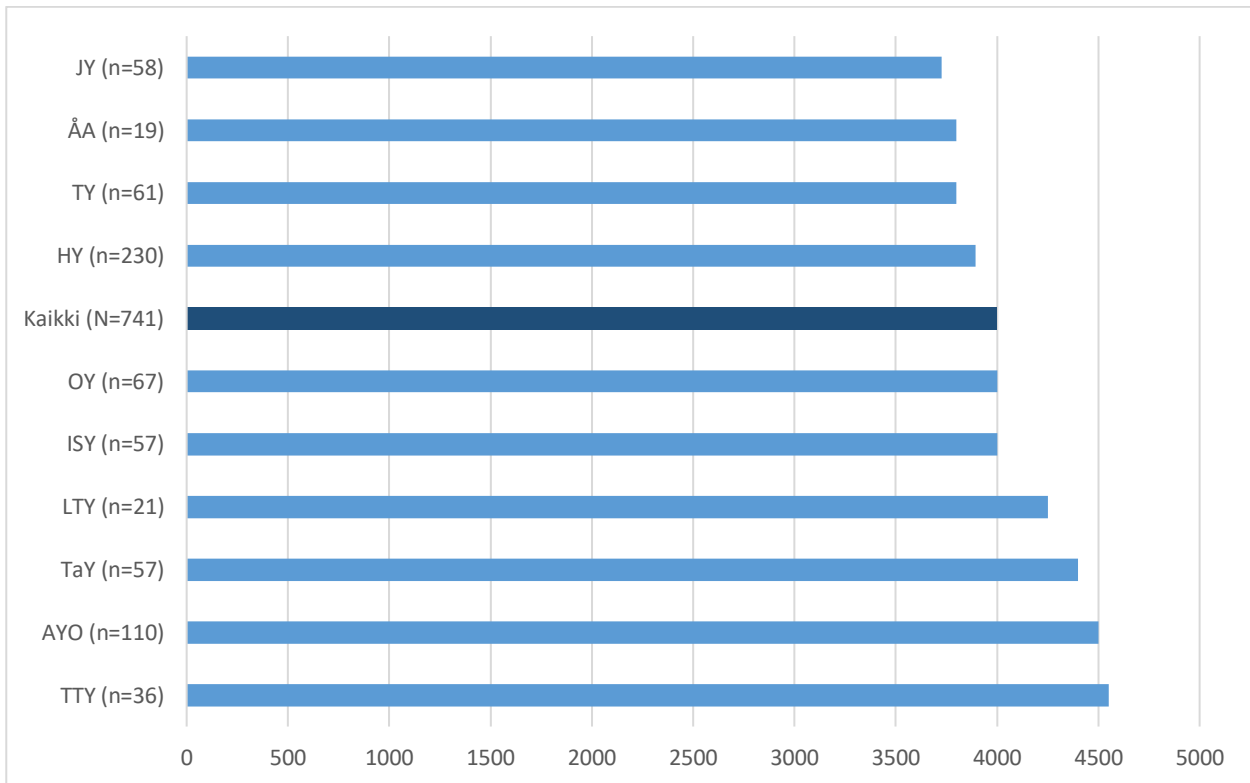
Tutkimus	37
Suunnittelu- ja kehitystehtävät	14
Opetus tai kasvatus	12
Asiakas/potilastyö	10
Johto- ja esimiestehtävät	6
Konsultointi tai koulutus	4
Muu työn luonne	4
Hallintotehtävät	2
Markkinointi ja myynti	2
Toimistotehtävät	<1
Taiteellinen työ	<1
Kirkollinen työ	<1
Viestintä- ja mediatyö	<1
Lainopillinen työ	<1
Rahoituksen ja taloushallinnon tehtävät	<1
YHTEENSÄ (N)	861

Tutkimus on tohtoriksi valmistuneiden vastaajien nykyisen työn pääasiallinen luonne suurimmalla osalla humanistiselta (37 %), kauppatieteelliseltä (39 %), luonnontieteelliseltä (50 %), tekniikan (82 %), yhteiskuntatieteelliseltä (54 %) sekä maatalous-metsätieteelliseltä (63 %) koulutusalaalta valmistuneiden keskuudessa. Suurimmalla osalla kasvatustieteelliseltä koulutusalaalta (45 %) valmistuneita työn pääasiallisen luonne on opetus tai kasvatus, ja lääketieteiden koulutusalaalta (50 %) valmistuneilla se on asiakastyö/potilastyö.

Palkka

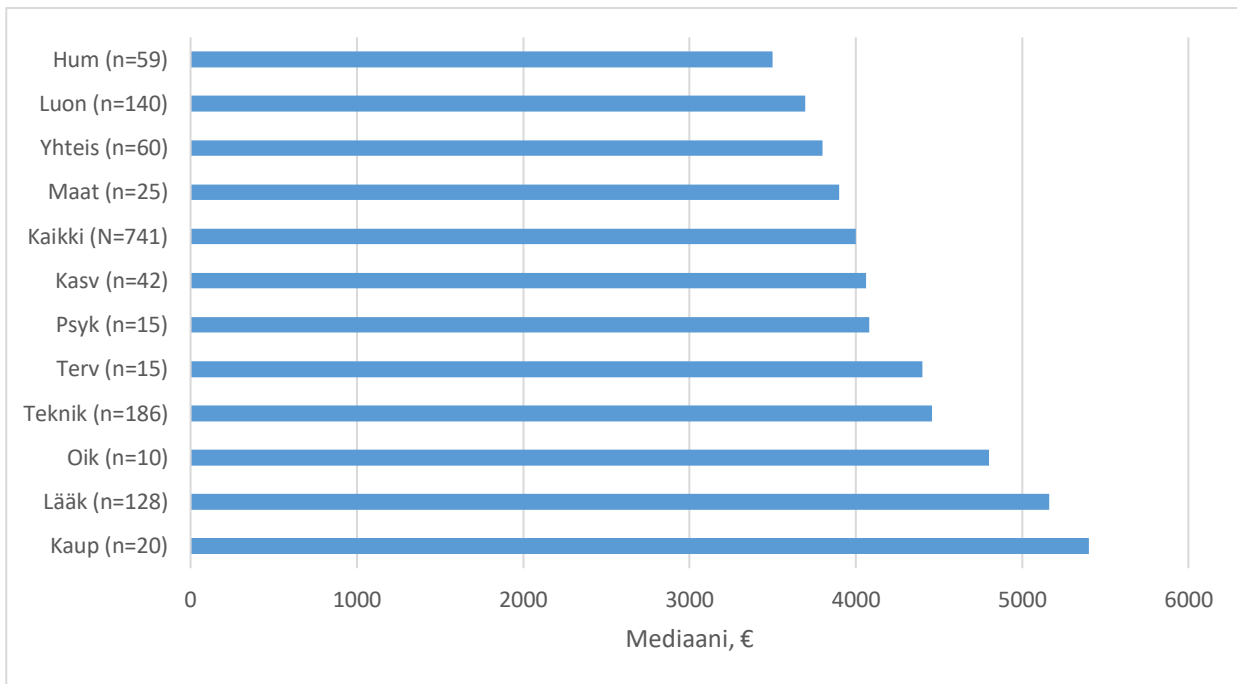
Vastaajilta kysyttiin heidän keskimääräistä bruttopalkkaa tai kuukausituloa säännölliset lisät, luontaisetujen verotusarvot ja ylityökorvaukset mukaan lukien syksyllä 2018. Vastauksista käy ilmi, että tohtoreiden kuukausitulot vaihtelevat huomattavasti. Vastaajien joukossa oli muutamia, joiden

kuukausitulot jäivät alle tuhanteen euroon kuukaudessa. Myös yli 15 000 euroa kuukaudessa ansaitsevia oli vastaajien joukossa muutamia. Kaikkien vastaajien ilmoittamien palkkojen mediaani on 4000 euroa. Naisten ilmoittamien palkkojen mediaani on 4000 euroa ja miesten 4200 euroa. Lähes 14 prosenttia (n=120) vastaajista jätti vastaamatta kysymykseen. Kuviossa 28 on esitetty vastaajien mediaanibruttopalkka ryhmiteltyinä yliopistoittain. Kuvioista on poistettu ne yliopistot, joista vastaajia oli alle kymmenen.

Kuvio 28. Tohtoriksi valmistuneiden vastaajien mediaanibruttopalkka 2018 kokopäivätyössä tai apurahatutkijana olevilla säännölliset lisät, luontaisetujen verotusarvo ja ylityökorvaukset mukaan lukien yliopistoittain.

Vastaajien mediaanipalkka vaihtelee koulutusaloittain niin, että suurin mediaanipalkka, 5400 euroa, on kauppatieteelliseltä koulutusosalta valmistuneilla vastaajilla. Sen sijaan pienin mediaanipalkka on humanistiselta koulutusosalta (3500 €) sekä luonnontieteelliseltä koulutusosalta (3695 €) tohtoroituneilla.

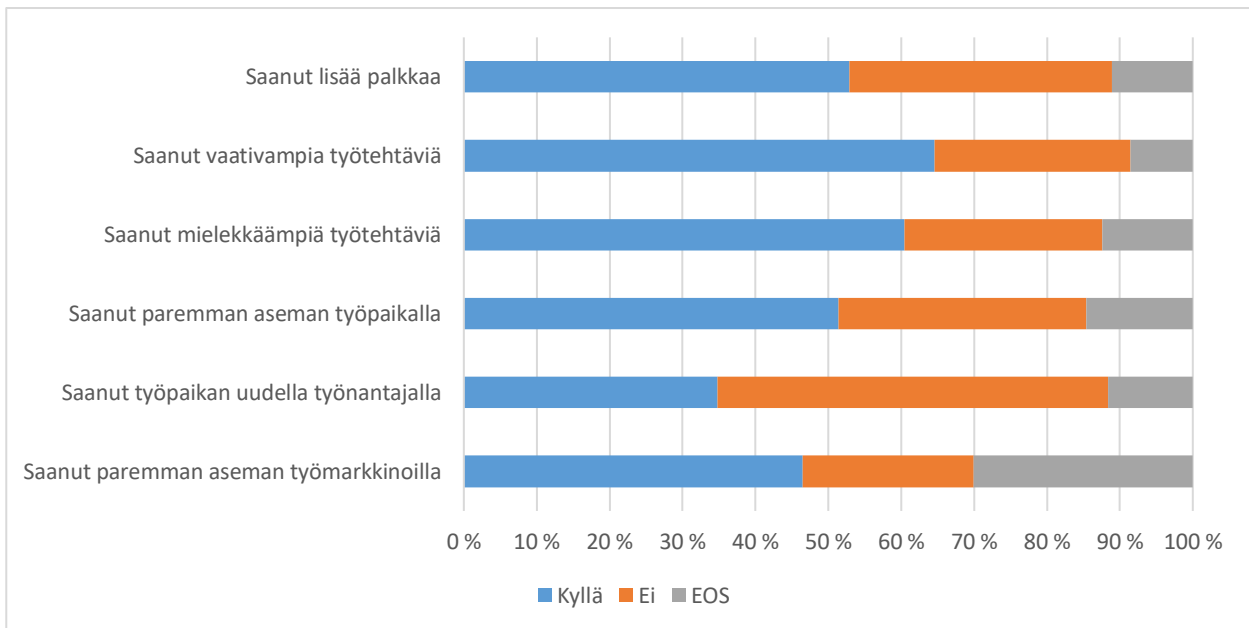

Kuvio 29. Tohtoriksi valmistuneiden vastaajien mediaanibruttopalkka 2018 kokopäivätyössä tai apurahatutkijana olevilla säännölliset lisät, luontaisetujen verotusarvo ja ylityökorvaukset mukaan lukien koulutusalan mukaan.

Lääkärin koulutusosalta tohtoriksi valmistuneiden vastaajien palkkojen mediaani (5163 €) on pienempi kuin samalta koulutusosalta lisensiaatiksi valmistuneiden vastaajien ilmoittamien palkkojen mediaani (5500 €). Kaikilta muilta koulutusaloilta valmistuneiden vastaajien ilmoittamien palkkojen mediaani on joko sama (oikeustieteellinen koulutusala, 4800 €) tai tohtoreilla suurempi kuin maistereilla. Lääketieteen ja oikeustieteen koulutusaloilta tohtoroituneiden vaatimattoman palkkakehityksen voi arvailla johtuvan erilaisista työajoista ja työtehtävistä maistereihin verrattuna, mutta tulos vaatii syvempää selvittämistä, mihin tämän raportin puitteissa ei ole ollut mahdollisuutta.

Tohtorin tutkinnon vaikutus työtehtäviin

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, miten tohtorin tutkinnon suorittaminen on vaikuttanut heidän työtehtäviinsä ja työmarkkina-asemaansa. Suurin osa vastaajista vastasi tohtorin tutkinnon vaikuttaneen myönteisesti heidän palkkaansa, työtehtävien vaativuuteen ja mielekkyyteen sekä asemaan työpaikalla. Lisäksi noin kolmannes vastaajista vastasi saaneensa tutkinnon ansiosta työpaikan uudelta työnantajalta, ja hieman alle puolet vastaajista koki, että tutkinnon myötä he olivat saaneet paremman aseman työmarkkinoilla. Toisin sanoen hieman alle puolet vastaajista koki, että tohtorin tutkinto on kohentanut heidän asemaansa työmarkkinoilla yleisesti, vaikka vain kolmannes vastaajista oli saanut uuden työpaikan uudelta työnantajalta tohtoroitumisen jälkeen.

Kuvio 30. Tohtorin tutkinnon vaikutus vastaajien työtehtäviin tai työmarkkina-asemaan, % (n=843—847).

Maatalous-metsätieteelliseltä koulutusosalta valmistuneista vastaajista 67 prosenttia ilmoitti saaneensa lisää palkkaa tohtorin tutkinnon myötä, kun taas peräti 46 prosenttia taiteiden koulutusosalta valmistuneista ilmoitti, että ei ollut saanut lisää palkkaa. Psykologian koulutusosalta valmistuneista 81 prosenttia ilmoitti saaneensa vaativampia työtehtäviä, kun taas 36 prosenttia lääketieteen koulutusosalta tohtoroituneista ei ollut saanut. Terveystieteiden koulutusosalta valmistuneista 73 prosenttia vastasi saaneensa mielekkäämpiä työtehtäviä, mutta 35 prosenttia lääketieteen koulutusosalta valmistuneista ei ollut saanut. Paremman aseman työpaikallaan oli tutkinnon myötä saanut 66 prosenttia kauppatieteelliseltä koulutusosalta valmistuneista, mutta 39 prosenttia humanisteista ei ollut saanut. Työpaikan uuden työpaikan palveluksessa oli saanut 45 prosenttia kauppatieteiden ja 44 prosenttia luonnontieteiden koulutusosalta valmistuneista. Paremman aseman työmarkkinoilla ilmoitti saaneensa 46 prosenttia tekniikan ja 59 prosenttia lääketieteen koulutusosalta valmistuneista.

Kyselylomakkeen avovastaukselle varatussa tilassa alle kymmenen vastaajaa tuo esiin, että he ovat vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeellä, eikä tutkinnolla siksi ole ollut vaikutusta heidän tilanteeseensa työelämässä. Heidän kannaltaan tutkinnon vaikutus työmarkkina-asemaan ei ole oleellinen kysymys. Tästä huolimatta avovastauksien perusteella näyttää siltä, että tohtorin tutkinnon suorittamisella on kuitenkin ollut heille suuri merkitys.

Työttömyys

Noin neljännes vastaajista (213 vastaajaa) oli ollut työttömänä työnhakijana tohtorin tutkinnon suorittamisen jälkeen. Hieman yli puolet työttömyysjaksoista oli lyhyitä, alle puolen vuoden mittaisia, mutta joukossa oli myös joitakin useita vuosia kestäneitä työttömyyksiä. Kun vastaajilta kysyttiin heidän työmarkkinatilannettaan kuusi kuukautta ennen tohtorin tutkinnon suorittamista, oli heistä ollut työttömänä työnhakijana silloin alle viisi prosenttia (38 vastaajaa). Kuusi kuukautta tohtorin tutkinnon suorittamisen jälkeen työttömänä työnhakijana oli ollut noin kahdeksan prosenttia vastaajista (68 vastaajaa), ja vastaushetkellä eli kolme vuotta tutkinnon suorittamisen jälkeen työttömänä työnhakijana oli vain puolitoista prosenttia vastaajista (13 vastaajaa). Näistä kolmesta kysytystä ajankohdasta työttömyys oli siis yleisintä kuusi kuukautta tutkinnon suorittamisen jälkeen. (Taulukko 20)

Vaikka tohtorin tutkinto suojaa kohtuullisen hyvin työttömyydeltä, voi työttömäksi joutuminen, vaikka lyhyemmäksikin aikaa, olla taloudellisesti ja henkisesti raskasta. Tästä antaa viitteitä myös kysymyslomakkeen avoimille vastauksille varattuun tilaan kirjoitetut viestit ja kommentit.

Tohtorit osaavat monenlaista ja työllistymisen kannalta on tärkeää tunnistaa mitä haluaa tehdä. Muuten on vaikea vakuuttaa haastattelussa, että olisi juuri sopivin ko. tehtävään. Itsellä tämä prosessi mielekkään työn löytämiseksi kesti 3 vuotta. Jos on valmis tekemään mitä vaan, töitä kyllä aina saa. Sellaista työtä, joka ei vastaa koulutusta tai omia mielenkiinnon kohteita, ei vaan välttämättä jaksa tehdä kovin pitkään. (Tohtoreiden uraseuranta)

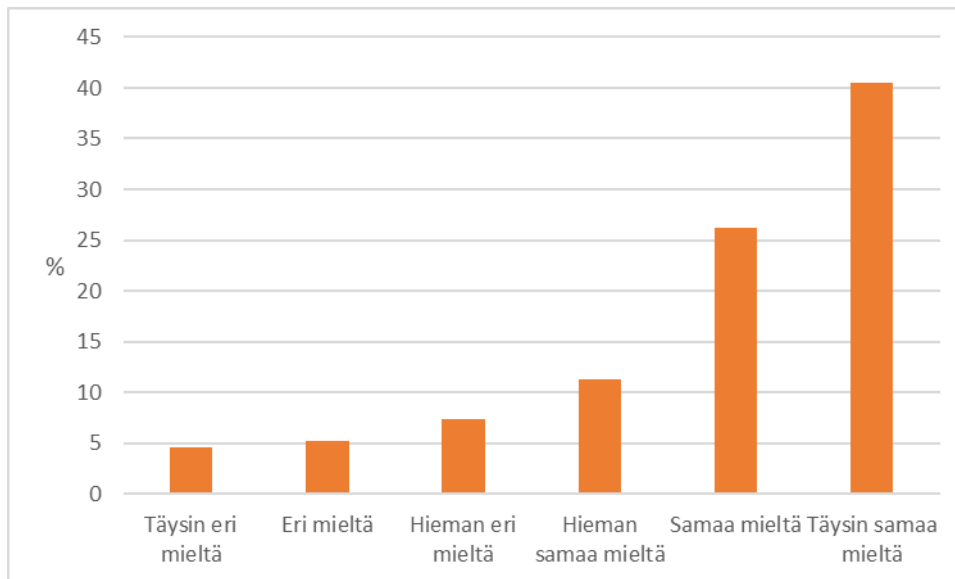
Auttakaa minua työllistymään! (Tohtoreiden uraseuranta)

Tyytyväisyys tohtorin tutkintoon

Kyselyn avulla haluttiin myös tarkempaa tietoa siitä, miten vastaajat kokevat voivansa hyödyntää koulutustaan työssä sekä oman työllistymiseen ja työuraan. Työllistymisen laatua selvitettiin useiden eri kysymysten avulla. Ylipäätään tulosten perusteella näyttää siltä, että vastaajat ovat tyytyväisiä siihen, kuinka he pystyvät hyödyntämään koulutuksessaan oppimiaan asioita, sekä siihen, miten koulutus ja työtehtävät kohtaavat. Seuraavissa alaluvuissa on tarkasteltu tohtorinkoulutuksen ja työn suhdetta koskevia kysymyksiä ja niihin saatuja vastauksia.

Työ vastaa tohtorin koulutusta

Vastaajilta kysyttiin, ovatko he samaa vai eri mieltä väittämän ”Työni vastaa vaatavuustasoltaan hyvin tohtorin koulutustani” kanssa. Vastausvaihtoehdot olivat täysin samaa mieltä, samaa mieltä, hieman samaa mieltä, hieman eri mieltä, eri mieltä sekä täysin eri mieltä. Suurin osa vastaajista oli hieman samaa mieltä, samaa mieltä tai täysin samaa mieltä väittämän kanssa. Väittämän kanssa täysin eri mieltä, eri mieltä ja hieman eri mieltä oli yhteensä vain hieman alle viidennes vastaajista. (Kuvio 31)

Kuvio 31. Nykyinen työ vastaa vaatavuustasoltaan hyvin tohtorin koulutusta, %.

Kun vastauksia tähän väittämään tarkastellaan koulutusaloittain, saadaan esiin suuntaa-antavia eroja eri koulutusalojen välillä. Tarkastelua varten kysymyksen vastausvaihtoehdot on uudelleenluokiteltu niin, että vaihtoehdot täysin eri mieltä sekä eri mieltä on yhdistetty uudeksi luokaksi täysin eri mieltä tai eri mieltä. Lisäksi vastausvaihtoehdot samaa mieltä sekä täysin samaa mieltä on yhdistetty uudeksi luokaksi samaa mieltä tai täysin samaa mieltä. Taulukosta on myös poistettu liikuntatieteellisen ja farmasian koulutusalojen vastaukset, sillä niitä oli alle kymmenen. Vastausvaihtoehtojen uudelleenluokittelusta ja pienimpien koulutusalojen poistamisesta huolimatta ristiintaulukoinnin tuloksia ei voi yleistää, sillä siihen vastaajamäärät ovat useiden vastausvaihtoehtojen osalta liian pieniä ja tulokset vain suuntaa-antavia.

Täysin eri mieltä tai eri mieltä olevien prosenttiosuus on suurin eläinlääketieteelliseltä (20 %) sekä teologian (18 %) koulutusosalta tohtoroituneiden vastaajien kohdalla. Sen sijaan samaa mieltä tai täysin samaa mieltä olevien prosenttiosuus on suurin psykologian (81 %) ja yhteiskuntatieteiden (78 %) koulutusaloilta valmistuneiden vastaajien keskuudessa.

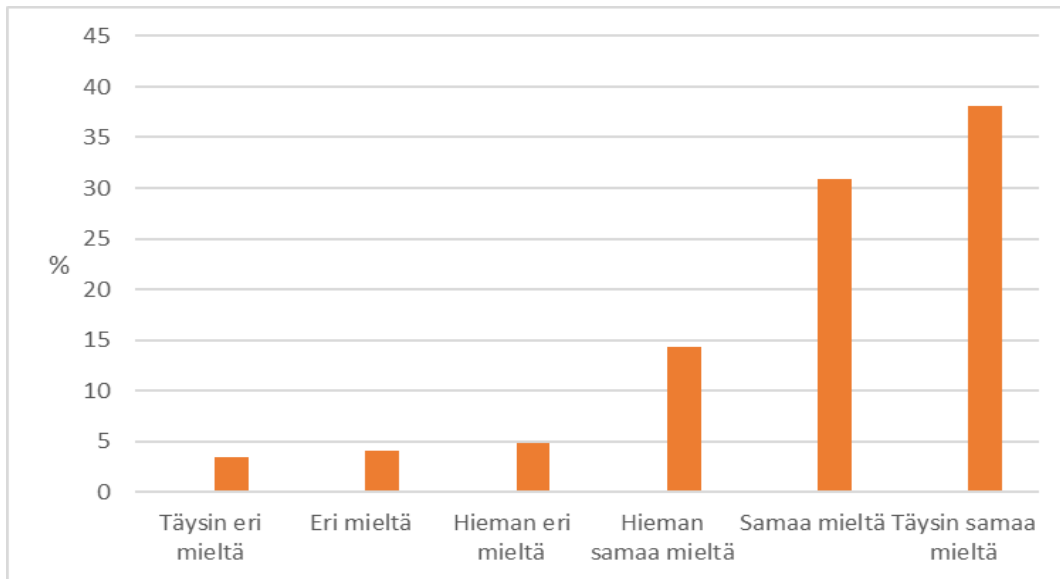
Taulukko 26. Vastaajan nykyinen työ vastaa vaatavuustasoltaan hyvin tohtorin koulutusta, koulutusaloittain, %.

	Täysin eri mieltä tai eri mieltä	Hieman eri mieltä	Hieman samaa mieltä	Samaa mieltä tai täysin samaa mieltä
Hum	14	6	6	73
Kasv	8	8	6	77
Kaup	11	0	18	71
Luon	14	11	8	67
Lääk	9	4	17	70
Oik	15	8	0	77
Psyk	6	13	0	81
Tekniik	9	7	13	71
Teolog	18	18	18	45
Terv	13	20	20	47
Yhteisk	3	8	11	78
Maat	11	11	7	70
Eläinl	20	0	40	40
Tait	12	12	12	65
Yhteensä (N=820)	84	64	97	575

Tulokset osoittavat, että yleisesti ottaen vastaajien työ vastaushetkellä vastaa vaatavuustasoltaan hyvin tohtorin koulutusta, vaikka eroja eri tieteenaloilta valmistuneiden kesken löytyykin.

Tohtorikoulutuksessa opittujen asioiden hyödyntäminen työelämässä

Vastaajilta kysyttiin, ovatko he samaa vai eri mieltä väittämän ”Pystyn hyödyntämään tohtorikoulutuksessa oppimiani asioita nykyisessä työssäni hyvin” kanssa. Vastausvaihtoehdot olivat täysin eri mieltä, eri mieltä, hieman eri mieltä, hieman samaa mieltä, samaa mieltä, täysin samaa mieltä. Selvästi suurin osa vastaajista on ainakin jossain määrin samaa mieltä väittämän kanssa.

Kuvio 32. Vastaaja pystyy hyödyntämään tohtorikoulutuksessa opittuja asioita nykyisessä työssään, %.

Kun verrataan maistereiden ja tohtoreiden uraseuranta-aineistoja tämän kysymyksen osalta – lähes sama kysymys esitettiin molemmissa kyselyissä – voidaan todeta, että tohtoriksi valmistuneet vastaajat ovat maisteriksi valmistuneita vastaajia useammin väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Sen sijaan hieman samaa mieltä, samaa mieltä tai täysin samaa mieltä olevien vastaajien osuus on hieman suurempi maisteriksi valmistuneiden vastaajien keskuudessa (kuviot 19 ja 31).

Kun vastauksia tähän väittämään tarkasteltiin koulutusaloittain, saadaan esiin suuntaa-antavia eroja eri koulutusalojen välillä. Tarkastelua varten kysymyksen vastausvaihtoehdot on uudelleenluokiteltu niin, että vaihtoehdot täysin eri mieltä sekä eri mieltä on yhdistetty uudeksi luokaksi täysin eri mieltä tai eri mieltä. Lisäksi vastausvaihtoehdot samaa mieltä sekä täysin samaa mieltä on yhdistetty uudeksi luokaksi samaa mieltä tai täysin samaa mieltä. Taulukosta on myös poistettu liikuntatieteellisen ja farmasian koulutusalojen vastaukset, sillä niitä oli alle kymmenen. Vastausvaihtoehtojen uudelleenluokittelusta ja pienimpien koulutusalojen poistamisesta huolimatta ristiintaulukoinnin tuloksia ei voi yleistää, sillä siihen vastaajamäärät ovat useiden vastausvaihtoehtojen osalta liian pieniä ja tulokset vain suuntaa-antavia.

Taulukko 27. Vastaaja pystyy hyödyntämään tohtorikoulutuksessa opittuja asioita nykyisessä työssään, koulutusaloittain, %.

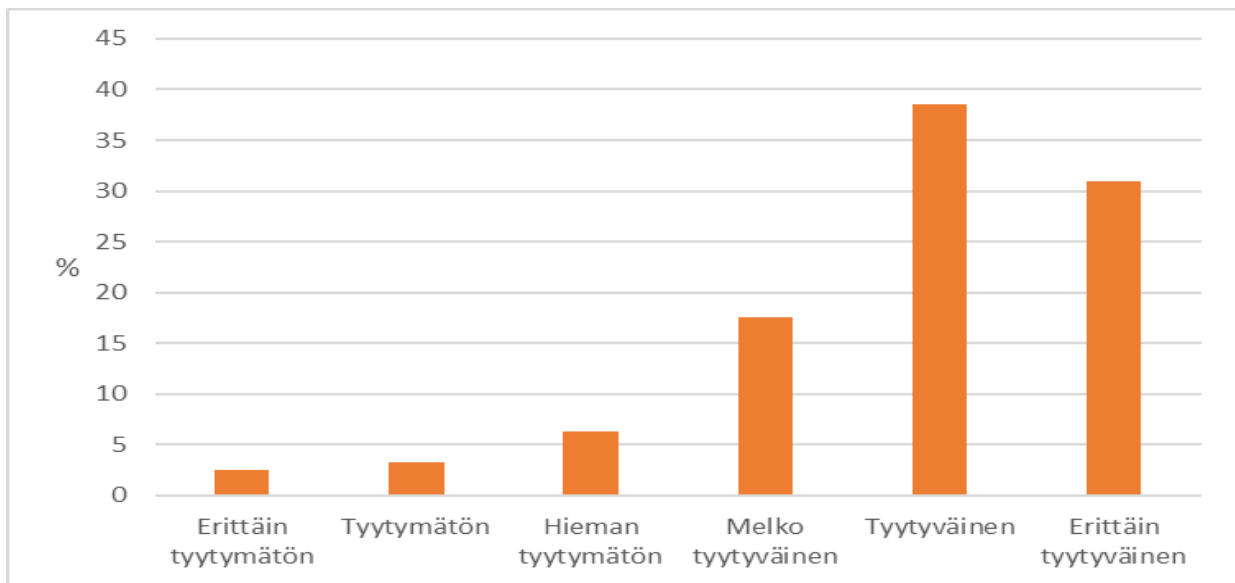
	Täysin eri mieltä tai eri mieltä	Hieman eri mieltä	Hieman samaa mieltä	Samaa mieltä tai täysin samaa mieltä
Hum	10	5	14	71
Kasv	4	8	19	69
Kaup	11	4	11	75
Luon	10	3	17	70
Lääk	8	7	19	66
Oik	8	0	23	69
Psyk	6	6	6	81
Tekniik	7	4	14	75
Teolog	27	9	9	55
Terv	0	20	0	80
Yhteis	9	0	9	81
Maat	0	11	11	78
Eläinl	10	0	30	60
Tait	6	6	6	83
Yhteensä (N=823)	64	42	123	594

Täysin eri mieltä tai eri mieltä olleiden prosenttiosuus on selvästi suurin teologian koulutusosalta (27 %) tohtoriksi valmistuneiden keskuudessa. Sen sijaan samaa mieltä tai täysin samaa mieltä olevien prosenttiosuus oli suurin taiteiden (83 %) sekä psykologian (81 %) ja yhteiskuntatieteiden (81 %) koulutusaloilta valmistuneilla. Ylipäätään voi todeta, että vastaajat pystyvät hyödyntämään hyvin oppimiaan asioita työssään.

Kun tohtoriksi valmistuneiden vastauksia verrataan maisteriksi valmistuneiden vastauksiin – heille esitettiin sama kysymys osana maistereiden uraseuranta – huomataan, että tohtoriksi valmistuneista vastaajista selvästi suurempi osa on väitteen kanssa samaa mieltä kuin maisteriksi valmistuneista vastaajista (kuviot 20 ja 32). Myös väitteen kanssa samaa mieltä tai täysin samaa mieltä olevia on koulutusaloittain vertailtuna enemmän jokaiselta tarkastellulta koulutusosalta valmistuneissa vastaajissa tohtoreiden kuin maistereiden joukossa. Tästä poikkeuksen muodostavat lääketieteiden ja teologian koulutusaloilta valmistuneet vastaajat. Näiltä koulutusaloilta maisteriksi valmistuneissa vastaajissa on enemmän väitteen kanssa samaa mieltä tai täysin samaa mieltä olevia kuin tohtoriksi valmistuneissa vastaajissa (taulukot 17 ja 27).

Tyytyväisyys tohtorin tutkintoon työuran kannalta

Vastaajilta kysyttiin myös miten tyytyväisiä he ovat kokonaisuudessaan vuonna 2015 suorittamaansa tohtorin tutkintoon työuransa kannalta. Vastausvaihtoehdot olivat erittäin tyytymätön, tyytymätön, hieman tyytymätön, melko tyytyväinen, tyytyväinen sekä erittäin tyytyväinen. Vastaajista suurin osa oli melko tyytyväisiä, tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä suorittamaansa tohtorin tutkintoon työuransa kannalta. Erittäin tyytymättömiä, tyytymättömiä tai hieman tyytymättömiä oli vastaajista yhteensä vain hieman yli 10 prosenttia.

Kuvio 33. Vastaajien tyytyväisyys tohtorin tutkintoon työuran kannalta, % (N=853).

Kun vastauksia tähän väittämään tarkasteltiin koulutusaloittain, saadaan esiin suuntaa-antavia eroja eri koulutusalojen välillä. Tarkastelua varten kysymyksen vastausvaihtoehdot on uudelleenluokiteltu niin, että vaihtoehdot erittäin tyytymätön ja tyytymätön on yhdistetty uudeksi luokaksi erittäin tyytymätön tai tyytymätön. Lisäksi vastausvaihtoehdot tyytyväinen ja erittäin tyytyväinen on yhdistetty uudeksi luokaksi tyytyväinen tai erittäin tyytyväinen. Taulukosta on myös poistettu liikuntatieteellisen ja farmasian koulutusalojen vastaukset, sillä niitä on alle kymmenen. Vastausvaihtoehtojen uudelleenluokittelusta ja pienimpien koulutusalojen poistamisesta huolimatta ristiintaulukoinnin tuloksia ei voi yleistää, sillä siihen vastaajamäärät ovat useiden vastausvaihtoehtojen osalta liian pieniä.

Taulukko 28. Vastaajien tyytyväisyys tohtorin tutkintoon työuran kannalta, koulutusaloittain, %.

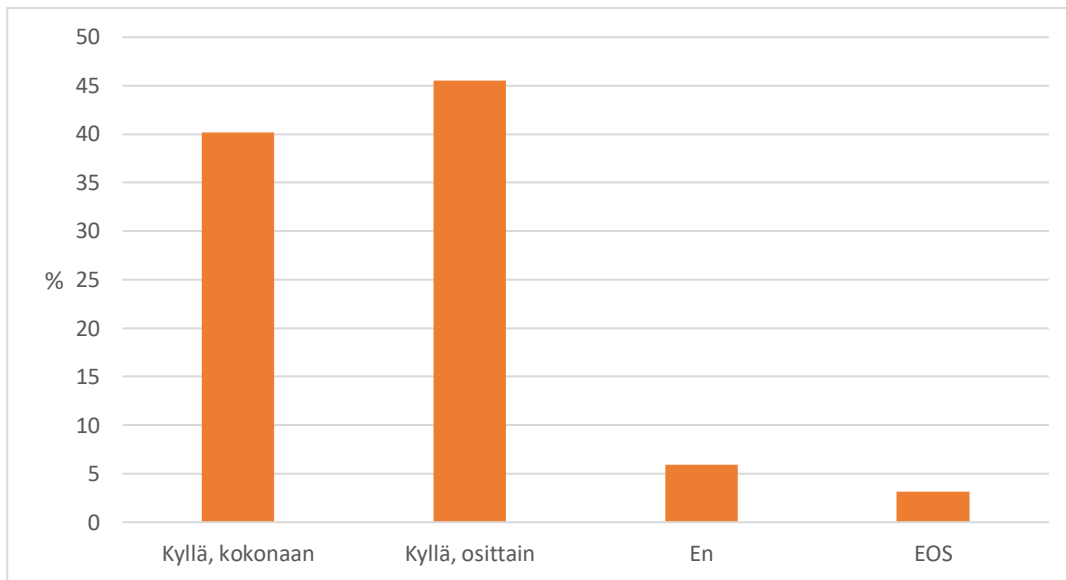
	Erittäin tyytymätön tai tyytymätön	Hieman tyytymätön	Melko tyytyväinen	Tyytyväinen tai erittäin tyytyväinen
Hum	9	10	16	66
Kasv	2	8	10	80
Kaup	0	0	21	79
Luon	8	10	17	66
Lääk	4	5	17	74
Oik	0	0	7	93
Psyk	6	6	19	69
Tekniik	5	5	21	69
Teolog	9	0	18	73
Terv	13	7	7	73
Yhteis	6	6	15	73
Maat	7	7	33	53
Eläinl	0	0	30	70
Tait	6	0	22	72
Yhteensä (N=853)	49	54	151	599

Suurin osa vastaajista oli melko tyytyväisiä, tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä tohtorin tutkintoon työuran kannalta. Suurin erittäin tyytymättömien tai tyytymättömien vastaajaryhmä löytyy terveystieteiden koulutusaloilta (13 %) valmistuneiden joukosta. Sitä vastoin etenkin oikeustieteiden (93 %) ja kasvatustieteiden (80 %) koulutusaloilta valmistuneiden joukossa tyytyväisten tai erittäin tyytyväisten vastaajien joukko oli suuri. Yleistäen voi sanoa, että vastaajat ovat hyvin tyytyväisiä tohtorin tutkintoon työuransa kannalta. Tästä huolimatta kyselylomakkeen avovastauksissa tulee esiin myös hyvin pessimistisiä kommentteja siitä, että tohtorin tutkinto ei ole millään tavalla edistänyt omaa uraa, vaan siitä on ollut pikemminkin haittaa.

Työuraa ajatellen mahdollisimman monen kannattaisi keskeyttää opintonsa heti alussa asian tajuttuaan, tai heidän ei kannata ainakaan toistaa virhettäni, jossa jatkoin apurahoilla hitaasti edennyttä työtä. Loppuvaiheessa (aineiston keruu tehty) kannattaa hakea muihin töihin ja viimeistellä väitöskirja öisin (jos perhettä) tai muulla vapaa-ajalla. Näin ei leimaudu niin "tutkijaksi" tai pahimmassa tapauksessa "opiskelijaksi" töitä hakiessaan. Tohtorikoulutettavalla on kuitenkin ylempi korkeakoulututkintonsa jolla hakea töitä, ei kannata antaa tohtorin tutkinnon pilata työllistymistään. Ulkomailla tohtorin tutkintoa arvostetaan, joten kv-tehtävissä tutkinto saattanee olla vähemmän haitta. (...) (Tohtoreiden uraseuranta)

Tavoitteiden mukainen työura

Vastaajilta kysyttiin, ovatko he tavoitteiden mukaisella työuralla. Vastausvaihtoehdot olivat kyllä, kokonaan; kyllä, osittain; en ja en osaa sanoa. Suurin osa vastaajista koki olevansa joko kokonaan tai osittain tavoitteidensa mukaisella työuralla. Vain alle kymmenen prosenttia vastasi, että ei ole tällaisella uralla. Näin ollen vastaajien tavoitteet työuran suhteen ovat toteutuneet hyvin.

Kuvio 34. Tohtoriksi valmistuneiden vastaajien uratavoitteiden toteutuminen, % (N=816).

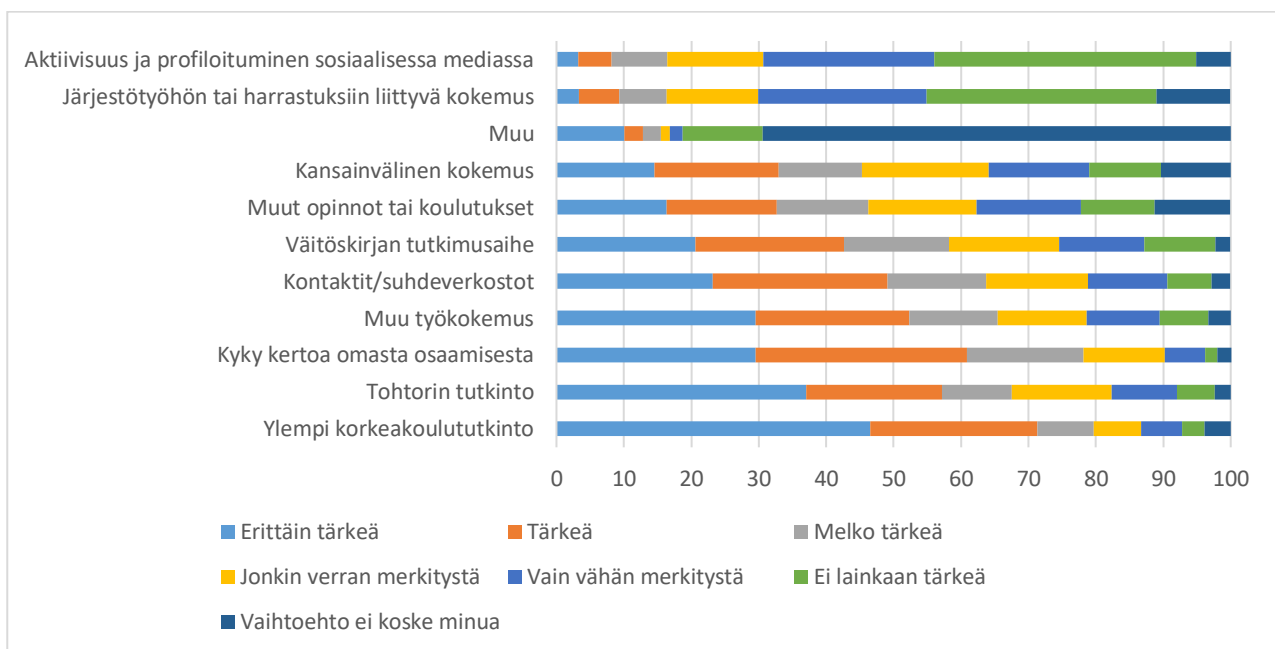
Kun vastaajien uratavoitteiden toteutumista tarkastellaan koulutusaloittain, huomataan että suurimmat vastaajaryhmät, jotka eivät ole tavoitteiden mukaisella työuralla, ovat valmistuneet taiteiden (17 %), psykologian (13 %) ja terveystieteiden (13 %) koulutusaloilta. Toisaalta kaikki kauppatieteiden koulutusosalta tohtoroituneet ovat joko kokonaan (50 %) tai osittain (50 %) tavoitteiden mukaisella työuralla.

Taulukko 29. Tohtoriksi valmistuneiden uratavoitteiden toteutuminen koulutusaloittain, %.

	Kyllä, kokonaan	Kyllä, osittain	En
Hum	54	37	8
Kasv	40	53	6
Kaup	50	50	0
Luon	42	40	11
Lääk	50	46	2
Oik	69	23	8
Psyk	38	44	13
Tekniik	38	54	4
Teolog	45	45	9
Terv	20	67	13
Yhteis	33	57	5
Maat	33	56	11
Tait	33	50	17
Yhteensä (N=816)	346	392	51

Työllistymiseen vaikuttavat tekijät valmistumisen jälkeen

Tohtoriksi valmistumisen jälkeen työllistymiseen vaikuttaneista tekijöistä vastaajat ilmoittava, yllättävää kyllä, ylemmän korkeakoulututkinnon. Maisterin tutkinto siis nähdään tärkeämpänä työllistymiseen vaikuttavana tekijänä kuin tohtorin tutkinto. Jos vastausten erittäin tärkeä, tärkeä ja melko tärkeä prosenttiosuudet lasketaan yhteen, pitävät vastaajat myös kykyä kertoa omasta osaamisesta tärkeämpänä kuin tohtorin tutkintoa (kuvio 35).

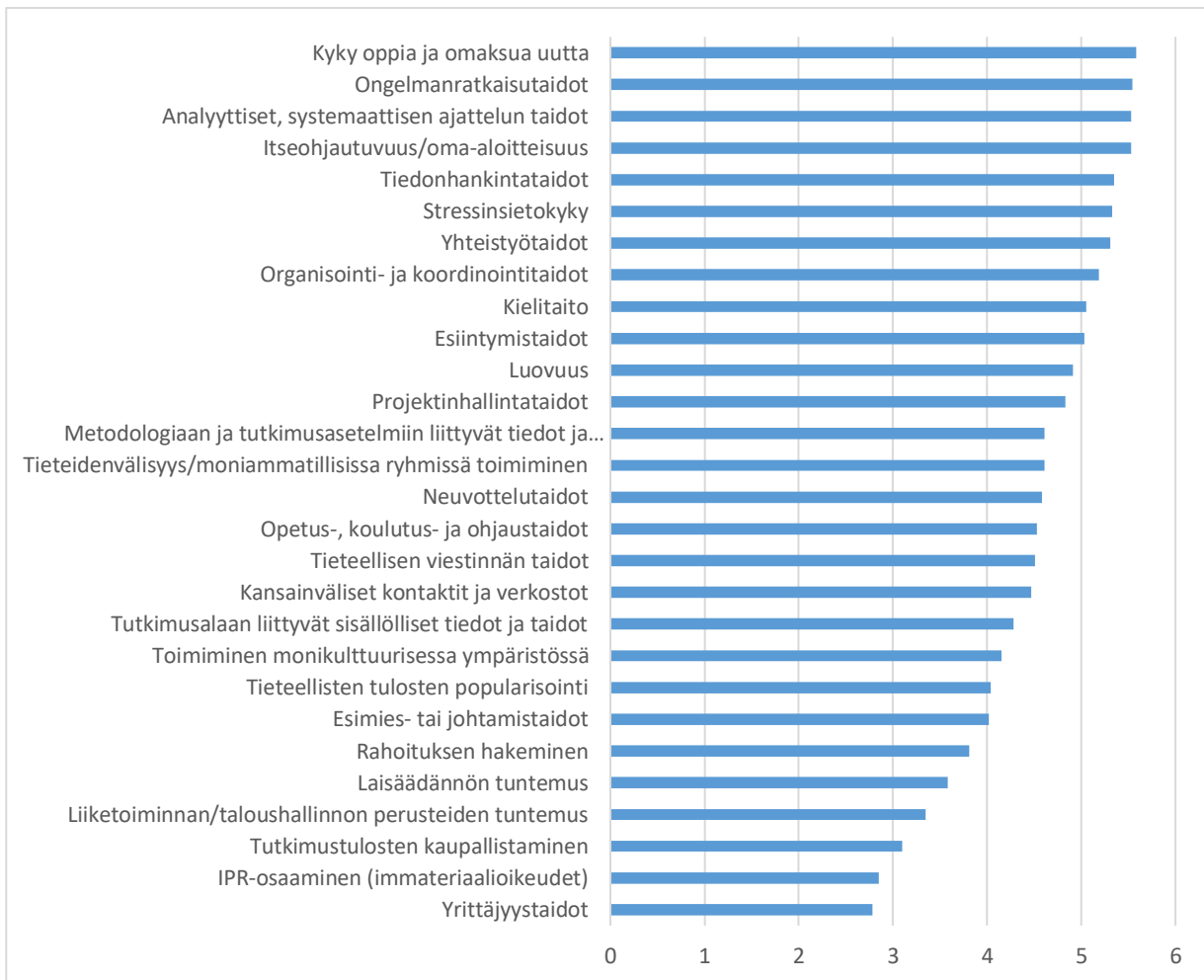

Kuvio 35. Tohtoriksi valmistuneiden vastaajien työllistymiseen vaikuttaneet tekijät, %.

Avoimille vastauksille varatussa tilassa kritisoitiin tapaa kysyä työllistymiseen vaikuttaneita tekijöitä, sillä kysymys olettaa, että kysytyt asiat ovat vaikuttaneet myönteisesti tohtorien työllistymiseen. Osa vastaajista olisi halunnut ilmaista, että kysytyt asiat ovat vaikuttaneet kielteisesti heidän työllistymiseensä.

Työssä tarvittavat tiedot ja taidot sekä opinnoissa kehittynyt osaaminen

Vastaajille esitettiin lista 28 tiedosta tai taidosta ja kysyttiin, ensinnäkin, kuinka tärkeitä kyseiset tiedot ja taidot ovat vastaajan nykyisessä työssä, tai jos hän ei ole tällä hetkellä työelämässä, viimeisimmässä työpaikassa, jossa hän on ollut. Vastausvaihtoehdot olivat ei lainkaan tärkeä, vain vähän merkitystä, jonkin verran merkitystä, melko tärkeä, tärkeä, erittäin tärkeä. Toiseksi vastaajilta kysyttiin, miten tohtorinkoulutus kehitti kyseisiä valmiuksia. Vastausvaihtoehdot olivat ei lainkaan, vain vähän, jonkin verran, melko paljon, paljon, erittäin paljon. Kysymykset olivat siis samat kuin maistereiden uraseurannassa, mutta lista tiedoista ja taidoista osittain erilainen.

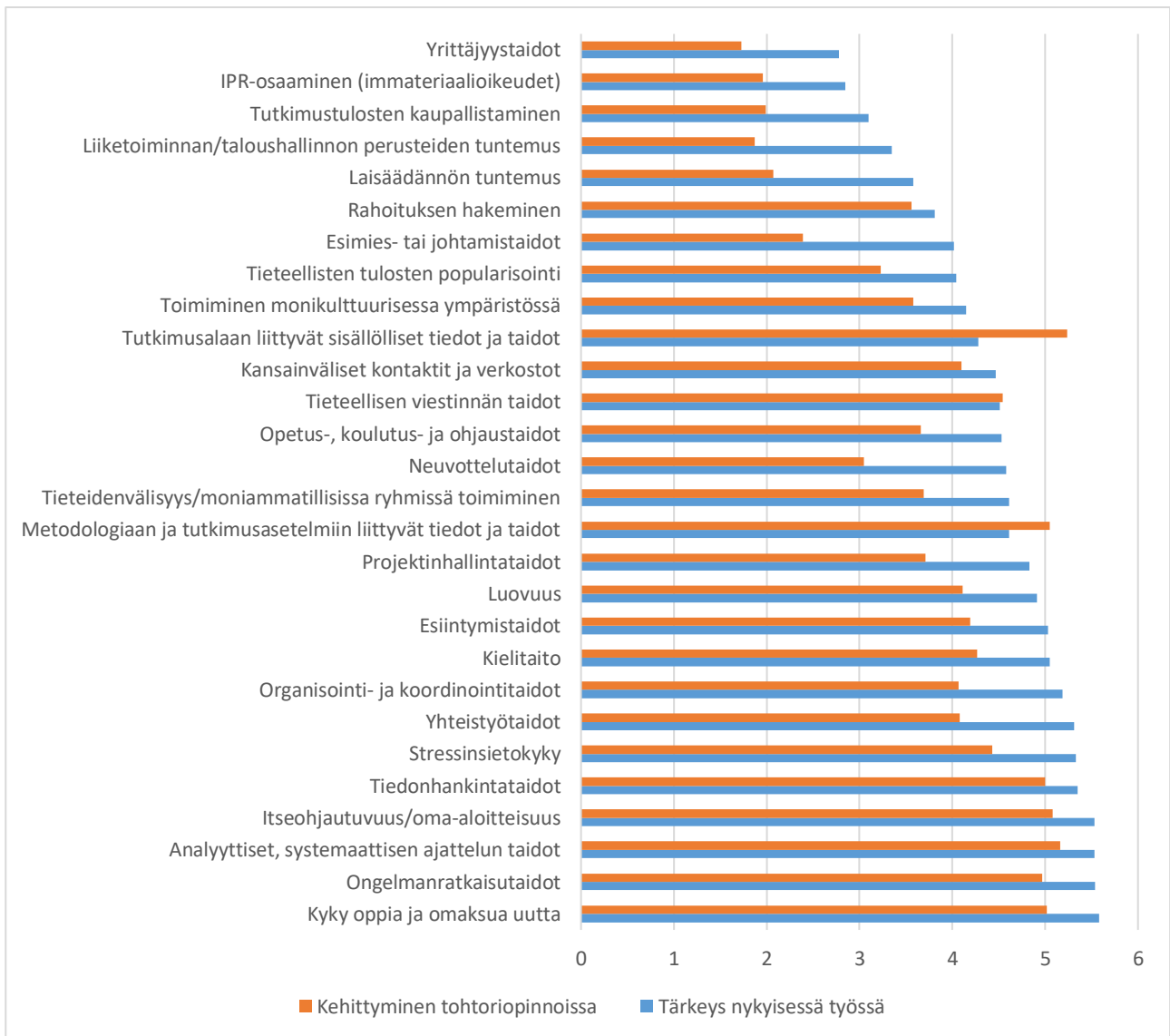
Kuvio 36. Tietotaidon osa-alueiden tärkeys tohtoriksi valmistuneiden vastaajien nykyisessä työssä, vastausten keskiarvo.

Kuvio 36 osoittaa, että tohtoriksi valmistuneiden vastausten keskiarvon perusteella tärkeimpiä taitoja nykyisessä työssä ovat kyky oppia ja omaksua uutta, ongelmanratkaisutaito sekä itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus. Sen sijaan vähiten tärkeitä näistä taidoista nykyisessä työssä ovat tutkimustulosten kaupallistaminen, IPR-osaaminen (immateriaalioikeudet) ja yrittäjyystaidot. Vaikka maistereiden uraseurantakyselyssä kysyttiin osin hieman toisenlaisia tietotaidon osa-alueita kuin tohtoreiden uraseurantakyselyssä, ovat tulokset tietotaidon osa-alueiden tärkeydestä nykyisessä työssä hyvin samankaltaisia niin maistereilla kuin tohtoreillakin (kuviot 23 ja 36).

Kuvio 37. Tietotaidon osa-alueiden kehittyminen vastaajien tohtoriopinnoissa, vastausten keskiarvo.

Kuvio osoittaa, että tohtoriksi valmistuneiden vastausten keskiarvon perusteella parhaiten kehittyneitä tietotaidon osa-alueita ovat tutkimusalaan liittyvät sisällölliset tiedot ja taidot; analyttiset, systemaattiset ajattelun taidot sekä itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus. Vastaavasti vastausten keskiarvojen perusteella vähiten koettiin kehittyneen IPR-osaamisen (immateriaalioikeudet), liiketoiminnan/taloushallinnon perusteiden tuntemisen sekä yrittäjyystaitojen. Vaikka maistereiden uraseurantakyselyssä kysyttiin osin hieman toisenlaisia tietotaidon osa-alueita kuin tohtoreiden uraseurantakyselyssä, ovat tulokset tietotaidon osa-alueiden kehitymisestä opinnoissa hyvin samankaltaisia niin maistereilla kuin tohtoreillakin, kun otetaan huomioon, etteivät ne ole täysin verrannollisia toisiinsa (kuviot 24 ja 37).

Kuvio 38. Tietotaitojen osa-alueiden kehittyminen tohtoriopinnoissa ja tärkeys nykyisessä työssä, vastausten keskiarvo.

Kuvio 38 osoittaa, että vastausten keskiarvojen mukaan vain metodologinen ja tutkimusasetelmiin liittyvien tietojen ja taitojen sekä tutkimusalaan liittyvät sisällölliset tiedot ja taidot ovat kehittyneet tohtoriopinnoissa enemmän kuin niitä työelämässä tarvitaan. Kaikkien muiden tietotaitojen osa-alueiden tärkeyttä pidetään suurempana kuin niiden kehittymistä tohtoriopinnoissa. Tämä tulos antaa viitteitä siihen, että tohtorin tutkinto keskittyy hyvin pitkälti väitöskirjaan muiden, työelämässä tarvittavien taitojen kustannuksella. Suurin ero tohtoriopinnoissa kehittyneiden taitojen ja niiden tärkeyden keskiarvojen välillä on esimies- tai johtamistaidoissa, neuvottelutaidoissa sekä lainsäädännön tuntemuksessa.

Tulevaisuuden työelämän osaamistarpeet

Vastaajilta kysyttiin, minkälaisia taitoja tai osaamista he kannustavat tohtorikoulutuksessa olevia hankkimaan tulevaisuuden työelämää varten. Kysymys oli avoin, eli vastausvaihtoehtoja ei annettu, vaan vastaajat saivat muotoilla vastauksensa vapaasti siihen varattuun tilaan. Vastauksissa ehdotetaan toistuvasti hankkimaan varsin yleisiä taitoja, joita monet ovat varmasti hankkineet jossain määrin jo tohtorikoulutuksen aikana. Tällaisia taitoja ovat:

- verkostoituminen, vuorovaikutustaidot,
- sosiaaliset taidot, tiimityötaidot
- viestintätaidot
- kansainvälisyys
- projektin johtaminen, esimiestaidot
- epävarmuuden sieto, paineensieto
- rahanhakutaidot, kaupalliset taidot

Näiden lisäksi vastaajat kehottavat hankkimaan taitoja, joiden soveltaminen tietyillä aloilla ei välttämättä ole yhtä oleellista kuin vastaajien omalla alalla. Tällaisia taitoja ovat:

- strong relationship with industry, yritysyhteistyö
- käytännön tuotekehitys
- yrittämiseen liittyvä perustason osaaminen
- ohjelmointi

Yleistäen voi sanoa, että vastauksissa toistuu hyvin samantyyppiset, yleiset taidot koulutusalaan riippumatta. Lisäksi tohtoriksi valmistuneiden vastauksissa tuodaan esiin pääosin samoja taitoja kuin maisteriksi valmistuneiden vastauksissa, kun heille esitettiin sama kysymys, mutta hieman erilaisin painotuksin.

Yhteenveto

Raportissa on analysoitu keskeisiä asioita vuoden 2018 kandipalauteaineistosta, sekä maisterien ja tohtorien uraseurantakyselyn aineistosta. Tulokset on esitetty hyvin yleisellä tasolla, mikä tarkoittaa, että aineistoja voi hyödyntää jatkossa vielä monella tavalla. Etenkin yliopistokohtaisia, tarkempia analyysejä voi todennäköisesti hyödyntää opetuksen kehittämisessä monin tavoin.

Aineistojen tarkastelu yhdessä, yhteisessä raportissa osoittaa selvästi, kuinka hyvän ja yhtenäisen kokonaisuuden kaikki kolme tutkintoa – kandidaatin, maisterin ja tohtorin tutkinnot – muodostavat, ja ennen kaikkea kuinka tyytyväisiä vastaajat keskimäärin olivat saamaansa koulutukseen ja suorittamaansa tutkintoon. Näin siitä huolimatta, että kandipalauteaineisto toi esiin myös opiskelu-uupumuksen ja haasteet ohjauksen saatavuudessa. Kandipalauteaineisto keskittyy pääosin opiskeluun, eikä siinä kysytä kandiin työllistymisestä, vaikka tiedossa on, että monet opiskelijat työskentelevät opintojensa ohessa. Sen sijaan maistereiden ja tohtoreiden uraseurantojen keskiössä on valmistuneiden sijoittuminen työelämään, joka on analyysin perusteella onnistunut pääosin hyvin, vaikka erilaisia ja hyvin moninaisiakin reittejä ja polkuja pitkin. Analyysin perusteella voidaan myös sanoa, että kandiit ovat oppineet hyvin yleisiä työelämävalmiuksia osana opintojaan, ja samoin myös maisterit ja tohtorit ovat oppineet hyvin laajasti sellaisia tietoja ja taitoja, joita he voivat hyödyntää työelämässä.

Eri aineistot tuovat selvästi esiin myös sen tosiasian, että koulutus ja työmarkkinat ovat Suomessa segregoituneet sukupuolen mukaan. Tämä käy selvästi ilmi, kun katsotaan sukupuolen mukaista jakoa koulutusaloittain kaikissa aineistoissa. Lisäksi maistereiden ja tohtoreiden palkoissa on sukupuolen mukainen ero, ja naiset sekä miehet työllistyvät osin eri työnantajasektoreille. Sukupuolen mukaisten erojen kaventaminen on tehtävä, joka edellyttää pitkäjänteistä työtä monilta eri toimijoilta. Opiskelijoiden koulutusala- ja uravalinnat eivät synny tyhjiössä, vaan niihin voidaan vaikuttaa monilla, usein hienovaraisillakin keinoilla. Näiden keinojen tunnistaminen ja siirtäminen käytäntöön on jo toivottavasti osa kaikkien yliopistojen toimintaa.

Kyselyjen avoimissa vastauksissa myös arvioitiin itse kyselyä, ja uraseurannoissa sille annettiin hyvinkin suorasanaista palautetta. Palaute myös kuvaa sitä, miten työelämä on muuttunut ja miten vaikeaa on saada erilaisia työtilanteita ja työn tekemisen malleja mahtumaan kyselyyn.

Kysely oli jo vanhanaikainen – kulttuurialoilla työskentely on pirstaloituneempaa – vastausvaihtoehdoissa ei näitä huomioitu. Työelämä on jo muuttunut. (Maisterien uraseuranta)

Uraseurantojen vastauksesta tulee esiin se, miten vaikeaa on saada ihmisten elämän moninaisuus mahtumaan suurelle vastaajajoukolle tarkoitettuun kyselylomakkeeseen. Lisäksi työ monilla aloilla, ei vain kulttuurialoilla, on monille työntekijöille hyvin pirstaleista, vaikka suurin osa työntekijöistä työskenteleekin edelleen vakaissa, niin kutsutussa normaalityösuhteessa.

Lomake ei ota huomioon useissa paikoissa useissa eri työtehtävissä toimivan henkilön tilannetta, ja tulos on varmasti vääristynyt ainakin minun vastausteni osalta. Toimin useassa yliopistossa, yrittäjänä, tutkijana sekä potilastyössä. Tällaista komboa ei näissä vastausvaihtoehdoissa oteta huomioon. (Tohtoreiden uraseuranta)

Toisaalta uraseurantakyselyjen kommentteissa sitä myös kiiteltiin ja pidettiin tärkeänä.

Many thanks to people who did this! (Tohtoreiden uraseuranta)

Mielenkiintoinen ja hyvin laadittu kysely. Odotan innolla tuloksia. (Tohtoreiden uraseuranta)

Lähteet

HowULearn (2016) <https://blogs.helsinki.fi/howulearn/ohjeita-learnin-kayttoon/>

Kurlin, Ari, Suorsa, Outi & Carver, Eric (2018) Yliopistojen maisteri- ja tohtoriuraseurantakyselyiden 2017 tulokset. Helsinki: Aarresaari – Yliopistojen työelämä- ja urapalveluiden verkosto.
<https://www.aarresaari.net/file.php?fid=89>

Sivista Sivistystyönantajat (2018) Tilastojulkaisu 2018. Yliopistot.
https://www.sivista.fi/wp-content/uploads/2019/04/tilastojulkaisu_2018_yliopistot.pdf

Taalu, Heikki & Carver, Eric (2018) Korkeasti koulutettujen työllisyystilanteessa käänne parempaan. Teoksessa: Kurlin, Ari, Suorsa, Outi & Carver, Eric (2018) Yliopistojen maisteri- ja tohtoriuraseurantakyselyiden 2017 tulokset. Helsinki: Aarresaari – Yliopistojen työelämä- ja urapalveluiden verkosto.
<https://www.aarresaari.net/file.php?fid=89>

TEM Työllisyyskatsaus marraskuu (2018) <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161247>

Tilastokeskus, Työssäkäyntitilasto (2018)
https://www.stat.fi/til/tyokay/2018/02/tyokay_2018_02_2019-05-24_tie_001_fi.html

Tilastokeskus, Palkkarakenne (2017)
https://www.stat.fi/til/pr/2017/pr_2017_2018-09-13_tie_001_fi.html

Liitteet

Liitetaulukko 1. Rahoitusmallikysymysten ja HowULearn-kysymysten korrelaatiot.

	RM1	RM2	RM3	RM4	RM5	RM6	RM7	RM8	RM9	RM10	RM11	RM12	RM13	Suunnitel- mallinen opiskelu	Syväsuun- tautunut opiskelu	Pintasuun- tautunut opiskelu	Pystyvyy- skokemuk- set	Opiskelu- uupumus	Opintojen kiinnosta- vuus	Vertais- tuki	Opintojen linjakuus	Oppimista edistävä palaute
RM1 Tutkimon laatu																						
RM2 Tutkimon laatu	0,497																					
RM3 Opetuksen laatu	0,443	0,359																				
RM4 Opetuksen laatu	0,497	0,407	0,559																			
RM5 Opetuksen laatu	0,395	0,345	0,409	0,471																		
RM6 Opetuksen laatu	0,332	0,309	0,337	0,375	0,408																	
RM7 Opetuksen laatu	0,290	0,237	0,252	0,306	0,338	0,291																
RM8 Ohjauksen saatavuus	0,422	0,318	0,320	0,338	0,374	0,267	0,314															
RM9 Ohjauksen saatavuus	0,342	0,287	0,277	0,302	0,356	0,326	0,432	0,492														
RM10 Ohjauksen saatavuus	0,355	0,297	0,289	0,358	0,469	0,332	0,502	0,479	0,551													
RM11 Tytyväisyys opiskelijajäljelmään	0,363	0,293	0,272	0,279	0,278	0,232	0,178	0,286	0,207	0,234												
RM12 Tytyväisyys opiskelijajäljelmään	0,420	0,293	0,343	0,370	0,366	0,307	0,273	0,373	0,388	0,362	0,217											
RM13 Tytyväisyys opiskelijajäljelmään	0,357	0,363	0,295	0,355	0,363	0,227	0,269	0,363	0,321	0,381	0,388	0,282										
Suunnitelmallinen opiskelu	0,286	0,258	0,196	0,210	0,181	0,178	0,119	0,226	0,164	0,163	0,522	0,181	0,230									
Syväsuuntautunut opiskelu	0,286	0,324	0,229	0,266	0,253	0,246	0,153	0,203	0,165	0,199	0,308	0,188	0,206	0,286								
Pintasuuntautunut opiskelu	-0,144	-0,203	-0,128	-0,119	-0,123	-0,100	-0,070	-0,121	-0,078	-0,078	-0,214	-0,051	-0,177	-0,049	-0,177							
Pystyvyysoikumukset	0,311	0,365	0,222	0,246	0,255	0,189	0,185	0,271	0,196	0,236	0,498	0,179	0,357	0,348	0,376	-0,290						
Opiskelu-uupumus	-0,225	-0,286	-0,179	-0,165	-0,172	-0,103	-0,129	-0,227	-0,185	-0,172	-0,358	-0,129	-0,424	-0,170	-0,121	0,377	-0,314					
Opintojen kiinnostavuus	0,483	0,455	0,482	0,534	0,392	0,338	0,220	0,314	0,238	0,301	0,387	0,310	0,383	0,322	0,382	-0,191	0,352	-0,238				
Vertaistuki	0,245	0,273	0,235	0,273	0,329	0,217	0,178	0,276	0,234	0,327	0,257	0,248	0,370	0,220	0,205	-0,095	0,243	-0,146	0,340			
Opintojen linjakuus	0,572	0,416	0,462	0,488	0,434	0,374	0,343	0,443	0,386	0,394	0,313	0,452	0,340	0,267	0,306	-0,171	0,310	-0,210	0,459	0,259		
Oppimista edistävä palaute	0,396	0,374	0,375	0,389	0,369	0,653	0,283	0,320	0,363	0,335	0,274	0,351	0,275	0,212	0,294	-0,110	0,230	-0,140	0,376	0,257	0,458	
Työelämävalmiudet	0,377	0,546	0,303	0,347	0,335	0,306	0,242	0,294	0,273	0,319	0,304	0,278	0,330	0,230	0,363	-0,137	0,347	-0,173	0,388	0,361	0,363	0,369
Rahoitusmallikysymykset on merkitty taulukkoon sinisellä värillä																						
Kaikki taulukon korrelaatiotermot ovat tilastollisesti merkitseviä (p=0,01)																						
Tuurnnetut korrelaatiotermot osoittavat joko riippuvuutta (0,3-0,5) tai vahvaa riippuvuutta (0,5-1)																						

Liitetaulukko 2. Maisteriksi valmistuneiden vastaajien työtilanne koulutuksen mukaan, %.

	Vakituinen kokopäivätyö	Määrä- aikainen kokopäivätyö	Osa-aikatyö	Itsenäinen yrittäjä tai vastaava	Useita rinnakkaisia työsuhteita	Työn työnhakija	päätoiminen opiskelu	Perhevapaa (työ- suhteesta)	Perhevapaa (ei työsuhdetta)	Työskentely apurahalla
Hum	48	21	6	5	3	3	3	5	1	3
Kasv	60	20	2	1	1	2	2	8	4	0
Kaup	80	4	2	5	0	2	1	5	0	0
Luon	53	25	3	2	1	3	5	2	2	4
Laäk	39	38	6	5	1	0	0	9	0	0
Oik	71	16	1	2	1	1	1	6	0	0
Psyk	58	9	10	8	0	1	0	9	4	0
Tekniik	80	8	1	3	0	1	2	3	1	0
Teolog	64	19	5	2	2	1	1	0	2	2
Terv	71	12	2	5	1	1	2	2	2	1
Yhteis	64	19	2	3	1	2	1	4	1	2
Maat	61	17	3	6	0	2	2	2	2	3
Eläinl	43	18	18	11	4	0	0	7	0	0
Liik	56	23	0	5	2	3	3	5	3	0
Tait	39	14	8	13	10	6	1	1	3	3
Farm	62	15	7	0	1	1	6	5	1	0
Yhteensä (N=5843)	3671	968	189	208	62	111	122	265	92	83

Taulukosta on poistettu joitakin sarakkeita, joissa vastauksia oli vain hyvin vähän.

Liitetaulukko 3. Maisteriksi valmistuneiden vastaajien nykyisen työn pääasiallinen luonne koulutusalan mukaan, %.

	Tutkimus	Opetus- tai kasvatus	Johto- ja esimies- tehtävät	Konsultointi tai koulutus	Asiakas /potilastyö	Markkinointi ja myynti	Suunnittelu-, kehitys- tai hallinto- tehtävät	Viestintä- ja mediatyö	Toimisto- tehtävät	Taiteellinen työ	Lain- oppilinen työ	Kirkollinen työ	Rahoituksen ja talous- hallinnon tehtävät	Muu
Hum	7	35	3	2	9	5	10	11	6	3	0	0	1	7
Kasv	2	78	4	3	1	1	6	0	1	1	0	0	0	2
Kaup	3	3	13	12	3	14	16	2	4	0	1	0	23	5
Luon	26	20	3	6	6	2	21	1	3	1	1	0	1	10
Lääk	3	0	3	2	90	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Oik	1	0	4	4	1	0	0	1	1	0	86	0	0	2
Psyk	7	3	0	3	83	0	3	0	0	0	0	0	0	2
Tekniik	13	1	12	12	2	4	44	1	3	0	0	0	1	7
Teolog	2	22	3	0	8	3	7	3	4	1	1	35	0	9
Terv	11	23	27	4	14	1	14	0	2	0	1	0	0	3
Yhteis	7	4	15	5	19	2	20	8	5	0	4	0	3	8
Maat	20	3	9	6	4	10	24	2	2	0	1	0	5	13
Eläinl	11	0	0	7	63	4	0	0	0	0	0	0	0	15
Liik	10	55	6	3	5	2	6	2	3	0	0	0	0	8
Tait	6	25	8	4	1	2	13	3	4	25	0	6	0	3
Farm	11	1	9	3	55	1	9	0	5	0	0	0	1	6
Yhteensä (N=5652)	504	1172	477	340	721	218	985	181	189	74	194	48	206	342